

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ**

ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 39/2025

Απόσπασμα από το πρακτικό 11/27-10-2025 τακτικής συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου Λειψών.

Θέμα: «Έγκριση του Σχεδίου του Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α΄ ΦΑΣΗ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Λειψών 2025-2028»

Την 27^η Οκτωβρίου 2025, ημέρα Δευτέρα και ώρα 19.00μ.μ. στους Λειψούς το δημοτικό συμβούλιο συνήλθε στην αίθουσα συνεδριάσεων στο Δημοτικό κατάστημα σε μικτή τακτική συνεδρίαση, ύστερα από την υπ' αριθ. πρωτ.3491/22-10-2025 πρόσκληση του Προέδρου του Δ.Σ, που Δημοσιεύτηκε και επιδόθηκε με ηλεκτρονικό μήνυμα στους Δημοτικούς Συμβούλους, καθώς και στο Δήμαρχο Λειψών ο οποίος και παρίστανται στην συνεδρίαση, σύμφωνα με το άρθρο 64 του Ν. 3852/2010.

Στη συνεδρίαση παρευρέθηκε ο δήμαρχος κ. Φώτης Μάγγος επίσης, προσήλθαν και παρέστησαν,

οι κάτωθι δημοτικοί σύμβουλοι:

1. Δέσποινα Κούρου
2. Παντελής Γρύλλης
3. Δημοσθένης Πατέλλης (SKYPE)
4. Ευάγγελος Χήρας
5. Καλλιόπη Μαρκάκη
6. Πετρούλα Σεϊτή
7. Ισιδώρα Κλάψη (SKYPE)
8. Ευαγγελίστρα Λαουντού (SKYPE)

Δεν προσήλθαν, μολονότι προσκλήθηκαν νόμιμα, οι δημοτικοί σύμβουλοι:

1. Παναγιώτης Παραδείσης
2. Ειρήνη Γαμπιέρη
3. Ευάγγελος Καϊρης
4. Νικηφόρος Κλάψης
5. Ουρανία Καρύδη

Για την τήρηση των πρακτικών παρευρίσκεται η Εύχαρις Μάγγου, υπάλληλος του δήμου Λειψών με βαθμό Β΄.

Ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης και έδωσε το λόγο στο Δήμαρχο ο οποίος εισηγήθηκε το 2ο θέμα της ημερήσιας Διάταξης και έθεσε

υπόψη των μελών του Σώματος τη με αριθμό 120/2025 Απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής, ως εξής:

« Ο Πρόεδρος της Δημοτικής Επιτροπής εισηγούμενος το 2^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης, έθεσε υπόψη της Δημοτικής Επιτροπής την υπ' αριθμ. πρωτ. 3354/08-10-2025 εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας του Δήμου Λειψών:

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ**

**ΛΕΙΨΟΙ, 8 Οκτωβρίου 2025
Αρ. πρωτ: 3354**

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΈΚΘΕΣΗ ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΘΕΜΑ: Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α' Φάση) του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Λειψών 2025-2028

Η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Ε.Π.) των ΟΤΑ Α' βαθμού θεσπίστηκε με το ν.3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (άρθρα 203-207) και επιβεβαιώθηκε με το ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Καλλικράτης» (άρθρο 266, όπως αυτό αντικαταστάθηκε από το άρθρο 175 του Ν.4555/2018).

Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου είναι η προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και η ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού (εσωτερικά), σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Σύμφωνα με την παρ.3 του άρθρου 2 του π.δ.185/07, η αρμόδια για την εισήγηση του σχεδίου του Στρατηγικού Σχεδιασμού στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση ήταν η Εκτελεστική Επιτροπή της οποίας οι αρμοδιότητες ασκούνται πλέον, σύμφωνα με το άρθρο 9 του νόμου 5056/2023 (Α' 163), από την Δημοτική Επιτροπή.

Επισημαίνεται ότι:

- Η παρούσα μελέτη, προήρθε από την συνεργασία συμβούλου με τη διοίκηση και τις υπηρεσίες του Δήμου, αξιοποιώντας τα στοιχεία που διαθέτουν και τις προτάσεις τους για 3 την αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης, την αξιολόγηση αυτής και τον εντοπισμό των κρίσιμων ζητημάτων για ανάπτυξη του Δήμου ως περιοχής και ως Οργανισμού.
- Το περιεχόμενο και η δομή του επιχειρησιακού προγράμματος ορίζονται στην απόφαση 41179/2014 (Β' 2970) του Υπουργού Εσωτερικών.
- Μετά την συζήτηση και έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο, το εγκεκριμένο Σχέδιο θα δημοσιοποιηθεί προκειμένου να τεθεί σε δημόσια διαβούλευση. Παράλληλα θα ενημερωθούν οι αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου, ώστε να εκκινήσει η κατάρτιση του Επιχειρησιακού Σχεδίου (Β' Φάση) η οποία περιλαμβάνει την εξειδίκευση των στρατηγικών στόχων σε επιμέρους

μέτρα, δράσεις και στόχους, τον αναλυτικό προγραμματισμό των δράσεων, καθώς και τον καθορισμό δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το τελικό Επιχειρησιακό Σχέδιο θα υποβληθεί εκ νέου στο Δημοτικό Συμβούλιο προς έγκριση

Κατόπιν των παραπάνω, υποβάλλουμε στην Δημοτική Επιτροπή το Στρατηγικό Σχεδιασμό προκειμένου η τελευταία να εισηγηθεί στο Δημοτικό Συμβούλιο την συζήτηση και ψήφισή του.

Η Δημοτική επιτροπή αφού άκουσε τον Πρόεδρο, λαμβάνοντας υπόψη της την ως άνω εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας του Δήμου Λειψών, και ύστερα από διαλογική συζήτηση

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο το Σχέδιο του Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α' ΦΑΣΗ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Λειψών 2025-2028 όπως αυτό φαίνεται στην ως άνω Εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας του Δήμου Λειψών, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της παρούσας απόφασης.»

Ακολουθώντας, ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου, ζήτησε από τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου να αποφασίσουν σχετικά.

Το Δημοτικό Συμβούλιο αφού άκουσε την εισήγηση, είδε τα συνημμένα σε αυτή έγγραφα, έλαβε υπόψη τη με αριθμό 120/2025 Απόφαση της Δημοτικής Επιτροπής, τις σχετικές διατάξεις του Ν. 5056/2023, του Ν. 4555/2018, του Ν.3852/2010 και του Ν.3463/2006 (Δ.Κ.Κ.) και ύστερα από διαλογική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Την Έγκριση του Σχεδίου Στρατηγικού Σχεδιασμού (Α Φάση) του Επιχειρησιακού προγράμματος 2025 – 2028 του Δήμου Λειψών, το οποίο επισυνάπτεται παρακάτω και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας απόφασης.

Η Απόφαση αυτή πήρε αριθμό 39/2025 και θα αναρτηθεί στο διαδικτυακό τόπο ΔΙΑΥΓΕΙΑ

Για το παραπάνω θέμα συντάχθηκε το πρακτικό αυτό και υπογράφεται όπως παρακάτω:

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Παντελής Γρύλλης

ΤΑ ΜΕΛΗ

1. Δέσποινα Κούρου
2. Δημοσθένης Πατέλλης
3. Καλλιόπη Μαρκάκη
4. Πετρούλα Σεϊτή
5. Ευάγγελος Χήρας
6. Ισιδώρα Κλάφη
7. Ευαγγελίστρα Λαουντού

Ακριβές Απόσπασμα

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Εύχαρις Μάγγου

Ο Δήμαρχος

Φώτης Μάγγος

ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ

[Ημερομηνία]

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	9
1. Θεσμικό πλαίσιο.....	9
2. Στόχος	9
3. Μεθοδολογία	10
ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α ΣΥΝΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	13
1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΙΨΩΝ	13
1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.....	13
1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	14
1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	14
2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	20
2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	20
2.1.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	20
Πολεοδομικός Σχεδιασμός - Έργα Οικιστικής Ανάπτυξης.....	21
Κοινωνικές εξυπηρετήσεις το νησί	22
2.2 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	23
Χλωρίδα και Πανίδα.....	23
Δίκτυο NATURA.....	23
Ενδεχόμενα προβλήματα.....	24
2.2.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	24
Κλιματική αλλαγή.....	24
2.3 ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ.....	25
2.3.1 ΥΔΡΕΥΣΗ -ΑΡΔΕΥΣΗ	25
Υδάτινοι πόροι.....	25
Υδατική αυτονομία – Βελτίωση των υποδομών	26
Μονάδα αφαλάτωσης.....	26
Δίκτυο πόσιμου νερού	27
Δημοτικές και ιδιωτικές δεξαμενές νερού.....	27
Λιμνοδεξαμενή με κοίτη συλλογής όμβριων	28

Υδρομάστευση.....	28
Ταχυδιωλιστήριο μεταξύ Λιμνοδεξαμενής & Υδρομάστευσης.....	28
Αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στη διαχείριση ύδρευσης.....	29
2.3.2 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ	30
Το δίκτυο	30
Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ).....	30
2.3.3 ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	31
Ελικοδρόμιο	32
Λιμάνι.....	32
Οδικό δίκτυο	33
Οδική σήμανση.....	34
Ιδιωτική συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση.....	34
Διαδρομές πεζή	34
2.3.4 ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ	35
Σύνδεση με το αυτόνομο ηλεκτρικό σύστημα της νήσου Κω.....	35
Δημοτικός σταθμός καυσίμων	35
Λοιπές δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης	36
2.3.5 ΔΙΚΤΥΟ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ.....	37
2.3.6 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ.....	37
Αποκομιδή	38
Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ).....	38
Ανακύκλωση	39
Μηχανολογικός εξοπλισμός καθαριότητας και ανακύκλωσης	40
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ.....	41
3.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	41
3.1.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021	41
Πληθυσμός.....	41
Οικογενειακή κατάσταση	43
Νοικοκυριά	43
Οικογενειακοί πυρήνες και μονογονεϊκότητα	44
Απασχόληση των μελών των οικογενειακών πυρήνων.....	45
Κατοικίες	46
Ανεργία και φτώχεια	48
Εκτίμηση των κοινωνικών αναγκών	50
3.2 ΥΓΕΙΑ	50
3.3 ΠΑΙΔΕΙΑ.....	52
Εκπαιδευτικό Επίπεδο.....	52

Δια βίου εκπαίδευση.....	53
3.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ και ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ.....	54
3.4.1 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	54
Λατρευτικοί χώροι υπερτοπικού ενδιαφέροντος, μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι	54
Μουσείο	55
Βιβλιοθήκη.....	55
Πολιτιστική κληρονομιά.....	55
Πολιτιστικές Δραστηριότητες.....	56
Πολιτιστικοί Σύλλογοι.....	56
3.4.2 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	56
4.ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	57
4.1 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ	57
4.1.2 ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	60
4.1.3 ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ.....	64
4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	65
4.2.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	65
4.2.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	72
4.2.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ	72
5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	75
5.1 ΤΟΠΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ	75
5.1.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	75
5.1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ	76
5.1.3 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ.....	78
Ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού	79
5.1.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	80
Επιχειρησιακός Προγραμματισμός.....	80
5.2 ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ	81
Δράσεις	81
5.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	81
5.3.1 Δίκτυα.....	81
5.3.2 ΔΙΑΒΑΘΜΙΚΕΣ, ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ	82
5.3.2 ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΕΙΣ	82
5.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	82
Εισαγωγή.....	82
5.3.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	83
Πορεία τακτικών εσόδων	88

Συμμετοχή των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων	88
Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας	89
Συμπεράσματα και εξαγωγή δεικτών	91
Δείκτης λειτουργικών δαπανών	91
Δείκτης απαιτήσεων	92
5.3.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	93
Δημοτικά Κτίρια:	93
Δημοτικά Οχήματα	93
5.3.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	94
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	95
1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	95
1.1 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ	95
2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	102
2.1 Στρατηγική	102
2.2 Υπερκείμενες στρατηγικές	103
2.3 Αποστολή του Δήμου Λειψών	116
2.4 Όραμα του Δήμου Λειψών	116
2.5 Στρατηγικοί Στόχοι	116
2.6 Κατευθυντήριες Πολιτικές- Ειδικοί στόχοι	117
Στρατηγικός Στόχος 1. Ενίσχυση της λειτουργικής συνδεσιμότητας και των κρίσιμων υποδομών	117
Στρατηγικός Στόχος 2: Βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη και ενίσχυση της τοπικής παραγωγής	118
Στρατηγικός Στόχος 3: Αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος - βιώσιμος τουρισμός – πράσινη στρατηγική	119
Στρατηγικός Στόχος 4: Αναβάθμιση των κοινωνικών και διοικητικών υπηρεσιών	120
Στρατηγικός Στόχος 5: Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και της κοινωνικής συνοχής	121
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ	122

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Δήμος Λειψών αποδίδει ύψιστη σημασία στον στρατηγικό προγραμματισμό έργων και δράσεων που αφορούν την περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής ευθύνης του. Η διαδικασία του προγραμματισμού βασίζεται σε εμπεριστατωμένη αξιολόγηση των διαπιστωμένων αναγκών, καθώς και στη συμμετοχή και γνώμη των πολιτών, προκειμένου να ανταποκρίνεται με ακρίβεια στις πραγματικές ανάγκες. Ταυτόχρονα, μελετάται η επάρκεια και η ανάπτυξη της αποτελεσματικότητας των ανθρώπινων και των οικονομικών πόρων, ώστε ο προγραμματισμός να μετουσιώνεται σε συγκεκριμένες και ουσιαστικές δράσεις που προάγουν την βιώσιμη ανάπτυξη και την ευημερία της τοπικής κοινωνίας.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

1. Θεσμικό πλαίσιο

Η εκπόνηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α βασίζεται στους ακόλουθους νόμους και αποφάσεις:

- Νόμος 3463/2006 «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» (Α'114), άρθρα 203-207 τα οποία ορίζουν την υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ Α' βαθμού.
- Νόμος 3852/2010 «Καλλικράτης» (Α'87), άρθρο 266 το οποίο επιβεβαιώνεται η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ Α' βαθμού.
- Απόφαση 41179/ 2014 (Β' 2970) «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) α' βαθμού για την περίοδο 2014-2019».
- Νόμος 4555/2018 «Κλεισθένης Ι» (Α'133) άρθρο 175 σχετικά με τροποποίηση του άρθρου 266 του ν. 3852/2010.
- Νόμος 4674/2020 «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», (Α'53), άρθρο 7 σχετικά με την εκπόνηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ.

2. Στόχος

Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι ο μακρόχρονος σχεδιασμός της τοπικής ανάπτυξης και της βελτίωσης της διοικητικής ικανότητας του Δήμου εντός του πλαισίου των κατευθύνσεων του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ Α' βαθμού.

Επιμέρους στόχοι είναι:

- Η ολοκληρωμένη αντιμετώπιση προβλημάτων και ο περιορισμός αποσπασματικών λύσεων.
- Η λειτουργία του Επιχειρησιακού Προγράμματος ως εργαλείου διαρκούς βελτίωσης του τρόπου διοίκησης και εσωτερικής οργάνωσης του Δήμου.
- Η αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη κατανομή και αξιοποίηση των πόρων.

- Η ανάπτυξη συνεργασιών με πολλαπλασιαστικά οφέλη.
- Η ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας μέσω της ενημέρωσης της διαφάνειας και της δημοκρατικής συμμετοχής.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα μετά την ψήφισή του εξειδικεύεται σε ετήσια προγράμματα δράσεων που επιμερίζονται στις οργανικές μονάδες του Δήμου καθιστώντας εφικτή την παρακολούθηση της υλοποίησης και τη λήψη διορθωτικών μέτρων εάν κριθεί αναγκαίο.

3. Μεθοδολογία

Περιγράφεται και αξιολογείται με ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, η υφιστάμενη κατάσταση της περιοχής των Δειψών ανά θεματικό άξονα και εντοπίζονται τα κρίσιμα θέματα τοπικής ανάπτυξης. Μελετώνται οι υπερκείμενες στρατηγικές ανάπτυξης σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και διερευνάται η αποτελεσματική κατανομή και αξιοποίηση των διατιθέμενων πόρων, καθώς και η εξεύρεση νέων πόρων.

Με βάση τα παραπάνω, ορίζονται η στρατηγική, οι αναπτυξιακές προτεραιότητες, οι στόχοι και τα μέτρα που οδηγούν στην επίτευξη του οράματος τοπικής ανάπτυξης.

Γίνεται προγραμματισμός της ωρίμανσης και υλοποίησης δράσεων και ορίζονται μετρήσιμοι στόχοι τόσο για το εξωτερικό περιβάλλον όσο και για το εσωτερικό περιβάλλον του Δήμου.

Σε κάθε φάση της διαδικασίας διαμόρφωσης του Στρατηγικού και Επιχειρησιακού Προγράμματος επιδιώκεται η ενεργός συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και των πολιτών/φορέων της περιοχής του Δήμου.

Το Σχέδιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος συντάσσεται από την υπηρεσία του Δήμου που είναι αρμόδια για τον προγραμματισμό, σε συνεργασία με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου, από τις οποίες αντλούνται απαραίτητα στοιχεία και εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

Αναλυτικά προβλέπονται τα εξής βήματα:

Βήμα 1^ο Προετοιμασία και Οργάνωση

- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής.
- Προγραμματισμός της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών .

Βήμα 2^ο Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

- Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου και του Δήμου ως Οργανισμού σε 4 θεματικούς άξονες: «Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική

Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση» και «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας».

- Αξιολόγηση του Δήμου ως περιοχή και ως Οργανισμού μέσω της S.W.O.T. ανάλυσης:
 - Ανάδειξη των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης και κάλυψης των αναγκών της τοπικής κοινωνίας.
 - Ανάδειξη των δυνατοτήτων και των αδυναμιών των υπηρεσιών του Δήμου και σε σχέση α) με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, και β) με την οικονομική κατάσταση του Δήμου.
 - Ανάδειξη των ευκαιριών και των περιορισμών που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου (θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).
 - Εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων ανάπτυξης (τοπικά και εσωτερικά), τα οποία θεωρείται σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από τον Δήμο την επόμενη περίοδο.

Βήμα 3^ο Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου

- Διατύπωση του οράματος της Δημοτικής Αρχής και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες.
- Διατύπωση των κατευθυντηρίων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής για την επόμενη περίοδο.
- Προσδιορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων των μέτρων και των στόχων τους, στους τέσσερεις θεματικούς άξονες στους οποίους διαρθρώνεται το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:
 - 1^{ος} «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»,
 - 2^{ος} «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός»,
 - 3^{ος} «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»,
 - 4^{ος} «Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας».

Βήμα 4^ο Συνεργασίες

- Διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπερτοπικής ανάπτυξης.

Βήμα 5^ο Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου

- Υποβολή του Σχεδίου Στρατηγικού Προγράμματος από τη Δημοτική Επιτροπή.

- Υποβολή του Σχεδίου Στρατηγικού Προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο Έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο .
- Δημοσιοποίηση τουλάχιστον 2 εβδομάδων, με κάθε πρόσφορο μέσο, του εγκεκριμένου Στρατηγικού Σχεδίου για διαβούλευση.
- Ενημέρωση των υπηρεσιών σχετικά με το εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο.
- Γραπτή εισήγηση των υπηρεσιών κατ' αντιστοιχία προς τους άξονες και τα μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου των στόχων κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και των δράσεων για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένων κατά σειρά προτεραιότητας.
- Σύνοψη των συμπερασμάτων των παραπάνω διαδικασιών από την υπηρεσία Προγραμματισμού.

Βήμα 6^ο Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου

- Εξειδίκευση των δράσεων με βάση τους Άξονες, τα Μέτρα και τους Στόχους του Στρατηγικού Σχεδίου.

Βήμα 7^ο Προγραμματισμός Δράσεων και Οικονομικός προγραμματισμός

- Ιεράρχηση δράσεων και χρονικός προγραμματισμός .
- Εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων, εκτίμηση των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης και κατανομή των εσόδων στα έτη του Επιχειρησιακού Προγράμματος .
- Διαμόρφωση πινάκων ομαδοποίησης των δράσεων με βάση:
 - Τις υπεύθυνες για την υλοποίηση υπηρεσίες
 - Τα είδη δράσεων (λειτουργία, ενέργεια, επένδυση/έργο συνεχιζόμενη, νέα)
 - Τα έτη υλοποίησης
 - Την πηγή χρηματοδότησης και το έτος

Βήμα 8^ο Προσδιορισμός Δεικτών Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

Βήμα 9^ο Έγκριση Επιχειρησιακού Προγράμματος

- Υποβολή του Σχεδίου Επιχειρησιακού Προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο.
- Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος από το Δημοτικό Συμβούλιο.
- Δημοσιοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α ΣΥΝΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ****1. ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΕΙΨΩΝ****1.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ**

Ο Δήμος Λειψών ανήκει της Περιφέρειας του Νοτίου Αιγαίου. Στη διοικητική διαίρεση της Περιφέρειας περιλαμβάνονται τα νησιωτικά συμπλέγματα των Νομών Δωδεκανήσου και Κυκλάδων.

Οι Λειψοί ανήκουν στο σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων. Ο Νομός Δωδεκανήσου βρίσκεται στο πιο απομακρυσμένο σύνορο της ΝΑ Ευρώπης και λόγω της γεωγραφικής του θέσης, αποτελεί σταυροδρόμι θαλασσίων διαδρόμων μεταξύ Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής. Συγκεκριμένα οι Λειψοί ανήκουν στην Περιφερειακή Ενότητα Καλύμνου και βρίσκονται ανάμεσα στην Πάτμο (ανατολικά) και τη Λέρο (βόρεια).

Απέχουν 102 ναυτικά μίλια από τη Ρόδο και 182 ναυτικά μίλια από το λιμάνι του Πειραιά.

Οι Λειψοί είναι συστάδα 24 βραχονησίδων και 6 βράχων σχηματίζουν ένα εντυπωσιακό πολύνησο. Στην ομάδα αυτών των μικρών νησιών συμπεριλαμβάνονται η νήσος Λειψώ, από την οποία και προέρχεται το όνομα της συστάδας, οι νησίδες Φράγκο, Ασπρονήσια, Καλαπόδια, νησί Πιλάβη και άλλα μικρότερα συνολικής έκτασης 17,35 τ. χλμ.

Η νήσος Λειψοί ή Λειψώ αποτελείται από δύο όγκους ξηράς που ενώνονται με στενό λαιμό πλάτους 400 μέτρων και έχει συνολική έκταση 15,8 τ. χλμ. με ανάπτυγμα ακτής 35 χλμ.

Η μορφολογία της νήσου χαρακτηρίζεται από πολλές λόφους και μικρές κοιλάδες. Στο βόρειο τμήμα της νήσου υπάρχει το μεγαλύτερο υψόμετρο. Υψηλότερη κορυφή είναι η Σκάφη με υψόμετρο 277μ.

Η γεωλογική της ιστορία την έχει καταστήσει ως ένα νησί με μεγάλο αριθμό σπηλαίων και βράχων, τα οποία συμβάλλουν στην όμορφη και εντυπωσιακή φυσική της εικόνα.

Οι ακτές της Λειψού είναι ήπιες και υπάρχουν μικρές παραλίες με κρυστάλλινα νερά. Η βλάστηση είναι κυρίως θαμνώδης και μεσογειακή, με μερικές περιοχές να είναι καλυμμένες από ελαιώνες και αμπελώνες.

Η νήσος Λειψώ είναι η μόνη που κατοικείται και ο μοναδικός οικισμός της, οι ομώνυμοι «Λειψοί», βρίσκεται στο μέσο περίπου του νησιού, στο βάθος ενός από τους καλύτερα φυσικά προστατευμένους κόλπους της Ελλάδας.

Το κλίμα της ευρύτερης περιοχής των Δωδεκανήσων χαρακτηρίζεται από έντονη ηλιοφάνεια και παρατεταμένη θερινή ξηρασία. Η μέση θερμοκρασία κυμαίνεται από 13°C (χειμώνας) έως 33°C (καλοκαίρι) και το ύψος βροχής από 165 χιλ. (Ιανουάριο) μέχρι 5 χιλ. (Αύγουστο).¹

1.2 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σύμφωνα με την προφορική παράδοση οι Λειψοί είναι η μυθική Ωγυγία, το νησί που αναφέρει ο Όμηρος στην Οδύσσεια ως το σπίτι της νύμφης Καλυπούς. Σύμφωνα με άλλη εκδοχή οι Λειψοί είναι ό,τι απέμεινε στον ευρύτερο χώρο μετά τη βύθιση της Αιγηίδας, της ξηράς που κάλυπτε το Αιγαίο πριν από εκατομμύρια χρόνια.

Το όνομα της νήσου ως "Λειψία" συναντάται σε πανάρχαιες επιγραφές. Αρχαιολογικά ευρήματα από την μυκηναϊκή εποχή, τους κλασικούς χρόνους μαρτυρούν την παρουσία των Λειψών από την αρχαιότητα. Τη βυζαντινή περίοδο η νήσος μαζί με την Πάτμο δίδονται από τον αυτοκράτορα Αλέξιο Α΄ ως δωρεά προς το μοναστήρι του Ιωάννη του Θεολόγου. Κατά την Τουρκοκρατία, οι Λειψοί υπήρξαν μέρος του Οθωμανικού κράτους, και όπως τα περισσότερα νησιά του Αιγαίου, υπέστησαν τις συνθήκες καταπίεσης και εκμετάλλευσης από τους Οθωμανούς. Οι κάτοικοι του νησιού συνέβαλαν με τα πλοία τους και τη θαλάσσια δύναμή τους στους αγώνες για την απελευθέρωση της Ελλάδας.²

1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ:

Ο μόνιμος πληθυσμός του Δήμου Λειψών σύμφωνα με την γενική απογραφή του έτους 2021 είναι 778 κάτοικοι και αποτελεί το 2,48% του πληθυσμού της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου και το 0,24% του συνόλου της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.

Σε σύγκριση με τα αποτελέσματα της απογραφής του 2011, ο Δήμος Λειψών καταγράφει πληθυσμιακή μείωση της τάξης του 1,5%.³ Η διαφοροποίηση αυτή αποδίδεται, κατά κύριο λόγο, στη γήρανση του πληθυσμού. Αξιοσημείωτο πάντως είναι το γεγονός ότι η μείωση που σημειώνεται στον Δήμο Λειψών υπολείπεται του εθνικού μέσου όρου, καθώς, σύμφωνα με την απογραφή του 2021, ο συνολικός πληθυσμός της χώρας μειώθηκε κατά 3,1% σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία.

¹ Στοιχεία από τις ΟΧΕ Νοτίου Αιγαίου 2021-2027

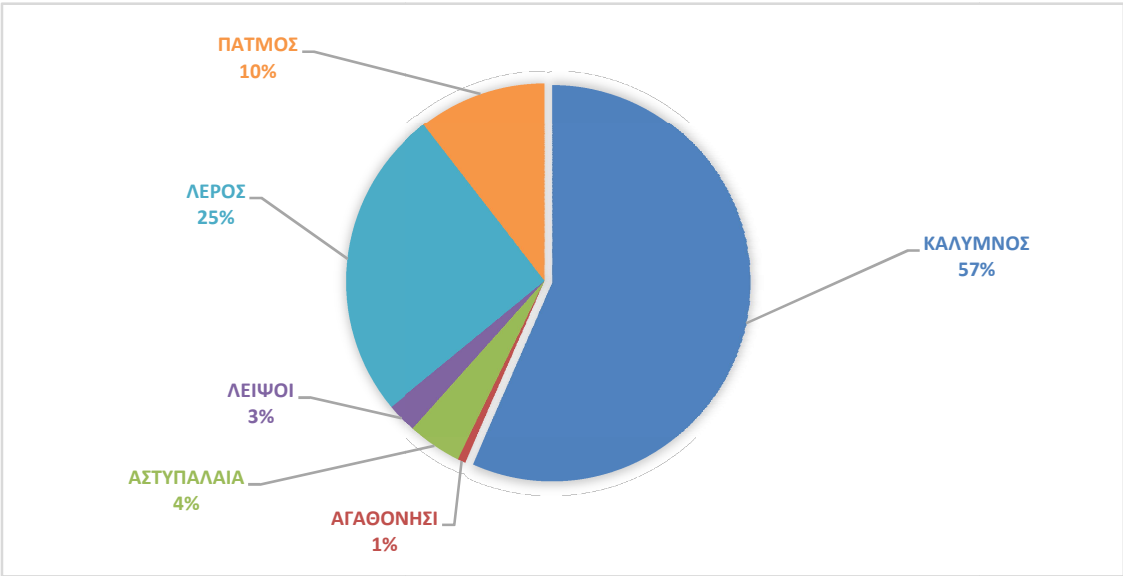
² Μεγαλύτερη ανάλυση γίνεται στο υποκεφάλαιο του παρόντος 2.1.1 «Οικιστική ανάπτυξη και πολεοδομικός σχεδιασμός»

³ Στους λοιπούς Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας παρατηρείται πληθυσμιακή αύξηση, με τα ποσοστά να κυμαίνονται από 0,9% στον Δήμο Λέρου έως και 10% στον Δήμο Καλυμνίων.

Ο δείκτης γονιμότητας στη χώρα μας κυμαίνεται μεταξύ 1,3 και 1,5 παιδιά/γυναίκα και είναι ένας από τους χαμηλότερους της Ευρώπης.⁴

Πίνακας 1: Πληθυσμός Π.Ε Καλύμνου 2021		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΤΗΝ ΠΕ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	31.389	
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	17.752	56,55
ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	204	0,65
ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	1.377	4,39
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	778	2,48
ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	7.993	25,46
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	3.285	10,47

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 (ίδια επεξεργασία)
Το ακόλουθο γράφημα δίνει την εικόνα της συμμετοχής των Δήμων που συγκροτούν την Περιφερειακή Ενότητα Καλύμνου στον πληθυσμό της
Στους επόμενους πίνακες δίνονται στοιχεία σχετικά με την μεταβολή του πληθυσμού της

Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου και των Δήμων της Περιφερειακής Ενότητας βάσει των Γενικών Απογραφών Πληθυσμού Κατοικιών των ετών 2021, 2011 και 2001.

⁴ https://socialobservatory.pnai.gov.gr/wp-content/uploads/2024/06/%CE%A0%CE%91%CE%A1%CE%91%CE%A4%CE%97%CE%A1%CE%97%CE%A4%CE%97%CE%A1%CE%99%CE%9F-%CE%9D-%CE%91%CE%99%CE%93%CE%91%CE%99%CE%9F-%CE%A0.2-%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CF%86%CE%B5%CF%81%CE%B5%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE_%CE%88%CF%81%CE%B5%CF%85%CE%BD%CE%B1_%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%BF%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%BF%CF%82_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B8%CE%B7%CE%BA%CF%8E%CE%BD_%CE%94%CE%B9%CE%B1%CE%B2%CE%AF%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82_2023-%CE%95.-4.docx-2-2.pdf

Πίνακας 2: Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού σε Περιφέρεια - Περιφερειακή Ενότητα και Δήμο Λειψών 2001-2021

	Περιφέρεια Ν. Αιγαίου	Π.Ε Καλύμνου	Λειψοί
Πληθυσμός 2021	327.820	31.389	778
Πληθυσμός 2011	309.015	29.452	790 ⁵
Πληθυσμός 2001	302.686	30.025	687
Μεταβολή 2021 - 2011	+10,6 %	+10,7 %	-1,5 %
Μεταβολή 2011- 2001	+10,2 %	-1,9 %	+14,5 %
Μεταβολή 2021 - 2001	+10,8 %	+4,5 %	+11,3 %

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 3: Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού σε Π. Ε και τους Δήμους αυτής 2001-2021

	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΜΕΤΑΒΟΛΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	2021	2011	2021/2011	2001 ⁶
Π.ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	31.389	29.452		30.025
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	17.797	16.179	10%	16.576
ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	203	185	9,1%	152
ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	1.399	1.334	4,9 %	1.385
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	778	790	-1,5%	687
ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ	7.988	7.917	0,9%	8.172
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ	3.217	3.047	5,6	3.053

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 (ίδια επεξεργασία)

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

⁵ Στην ΕΛΣΤΑΤ αναφέρεται μαζί με το Αγαθονήσι (185 κάτοικοι), με συνολικό πληθυσμό 975 κατοίκους (185)

⁶

[https://www.statistics.gr/documents/20181/979774/14.+%CE%9C%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%BC%CE%BF%CF%82+%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%85%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82+%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC+%CF%84%CF%8C%CF%80%CE%BF+%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%AE%CF%82+\(%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE+2001,+%CE%94%CE%B5%CE%BA%CE%AD%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82+1995+%CE%BA%CE%B1%CE%B9+%CE%9C%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B9%CE%BF%CF%82+2000\).+%CE%93%CE%B5%CF%89%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AC+%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1,+%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%AF,+%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CE%B9+%CE%BA%CE%B1%CE%B9+%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%82/2cf97690-4292-4a18-ac77-1b3f7ca225dd?version=1.0](https://www.statistics.gr/documents/20181/979774/14.+%CE%9C%CF%8C%CE%BD%CE%B9%CE%BC%CE%BF%CF%82+%CF%80%CE%BB%CE%B7%CE%B8%CF%85%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82+%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC+%CF%84%CF%8C%CF%80%CE%BF+%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%AE%CF%82+(%CE%91%CF%80%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AE+2001,+%CE%94%CE%B5%CE%BA%CE%AD%CE%BC%CE%B2%CF%81%CE%B9%CE%BF%CF%82+1995+%CE%BA%CE%B1%CE%B9+%CE%9C%CE%AC%CF%81%CF%84%CE%B9%CE%BF%CF%82+2000).+%CE%93%CE%B5%CF%89%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B9%CE%BA%CE%AC+%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1,+%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%BF%CE%AF,+%CE%B4%CE%AE%CE%BC%CE%BF%CE%B9+%CE%BA%CE%B1%CE%B9+%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B5%CF%82/2cf97690-4292-4a18-ac77-1b3f7ca225dd?version=1.0)

Στους επόμενους πίνακες δίδονται στοιχεία σχετικά με τον πληθυσμό κατά ηλικιακές ομάδες από τη γενική απογραφή του έτους 2011 και αντίστοιχα στοιχεία και από τη γενική απογραφή του έτους 2021.

Η ταξινόμηση του πληθυσμού σε ηλικιακές ομάδες, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα της απογραφής του 2011, διαφέρει από εκείνη της απογραφής του 2021. Επιπλέον, ο πληθυσμός αναφοράς του 2011 περιλαμβάνει τόσο το νησί των Λειψών όσο και το Αγαθονήσι, γεγονός που καθιστά τη σύγκριση με τα δεδομένα του 2021 μεθοδολογικά μη αξιόπιστη.

Παρόλα αυτά, διαφαίνεται σαφώς μια αυξητική τάση στη μέση ηλικία και στον αριθμό των υπερηλίκων, ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται μείωση του παιδικού πληθυσμού.

Πίνακας 4: Δήμος Λειψών - Μόνιμος πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών 2021										
	Σύνολο	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79	80+
Και τα δύο φύλα	778	59	70	77	95	99	127	115	91	44
ΑΡΕΝΕΣ	385	35	36	37	42	58	57	55	47	19
ΘΗΛΕΙΣ	395	27	32	42	50	43	67	58	42	29

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021, Πίνακας Β01 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 5: Δήμος Λειψών και Αγαθονησίου- Μόνιμος πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες ηλικιών 2011					
	Σύνολο	0-14	15-24	25-64	65 και άνω
Και τα δύο φύλα	975	123	107	551	194
ΑΡΕΝΕΣ	502	63	54	292	93
ΘΗΛΕΙΣ	473	60	53	259	101

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΜΟΝΙΜΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Στο σύνολο του πληθυσμού του Δήμου Λειψών πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχει το 10%, μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το 4,3%, δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης το 28%, υποχρεωτικής

εκπαίδευσης το 14%, απολυτήριο δημοτικού έχει το 30%, ενώ λειτουργικά αναλφάβητα άτομα είναι το 9,4% και μη κατατασσόμενα (δεν έχουν την ηλικία ένταξης στην εκπαίδευση) το 4,3%.

Οι γυναίκες έχουν μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής συγκριτικά με τους άντρες στα άτομα που αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (67,5%) και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (60,6%).

Συγκριτικά με τον μ.ό. της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου το ποσοστό των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι μικρότερο κατά 4 ποσοστιαίες μονάδες ενώ το ποσοστό των πτυχιούχων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μεγαλύτερο κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες.

Πίνακας 6: Δήμος Λειψών – Μόνιμος πληθυσμός κατά φύλο, εκπαίδευση – 2021 και ΠΕ Καλύμνου								
Περιγραφή	Απασχολούμενοι κατά Επίπεδο εκπαίδευσης							Μη κατατασσόμενοι
	Σύνολο	Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΠΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαστάξιου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	
ΛΕΙΨΟΙ	778	77	33	217	108	231	73	33
		10%	4,3%	28%	14 %	30%	9,4%	4,3%
Άρρενες	385	21	15	110	63	113	42	15
Θήλεις	395	52	20	105	49	116	33	19
Π.Ε	31.382	4.306	1.725	7.115	4.550	8.386	3.481	1.819
		14%	5,5%	23%	14,5%	27%	11%	5,8%
Άρρενες	15.671	2.201	744	3.558	2.541	3.946	1.727	951
Θήλεις	15.713	2.108	979	3.555	2.007	4.438	1.757	871

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ, ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Από το σύνολο του τοπικού πληθυσμού, σύμφωνα με τα απογραφικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ 2021, 37% είναι άγαμοι, 50% είναι έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση, 6% είναι χήροι και 7% διαζευγμένοι.

Πίνακας 7: Μόνιμος Πληθυσμός Δήμου Λειψών κατά φύλο και οικογενειακή κατάσταση 2021														
Και των δύο φύλων					Άρρενες					Θήλειες				
Σύνολο	Οικογενειακή κατάσταση				Σύνολο	Οικογενειακή κατάσταση				Σύνολο	Οικογενειακή κατάσταση			
	Άγαμοι	Έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση	Χήροι	Διαζευγμένοι		Άγαμοι	Έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση	Χήροι	Διαζευγμένοι		Άγαμοι	Έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση	Χήροι	Διαζευγμένοι
778	293	390	47	52	385	158	198	9	25	395	132	189	42	30

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011

ΜΟΝΙΜΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΟΜΑΔΕΣ ΧΩΡΩΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑΣ

Όπως προκύπτει από τον σχετικό πίνακα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ στους Λειψούς διαβιούν 88 άτομα με ξένη ιθαγένεια από τα οποία 16 με ιθαγένεια εκτός ΕΕ

Πίνακας 8: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και ομάδες χωρών ιθαγένειας ΠΕ Καλύμνου - 2021												
ΔΗΜΟΙ	Σύνολο	Ελλάδα	ΧΩΡΕΣ ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΑΣ									
			Σύνολο	Χώρες ΕΕ εκτός Ελλάδας	Χώρες Ευρώπης εκτός ΕΕ	Χώρες Αφρικής	Χώρες Καραϊβικής, Νότιας ή Κεντρ. Αμερικής	Χώρες Βόρειας Αμερικής	Χώρες Ασίας	Χώρες Ωκεανίας	Χωρίς δηλωθείσα χώρα	Χωρίς Ιθαγένεια ή Αδιευκρίνιστη Ιθαγένεια
Π.Ε ΚΑΛΥΜΝΟΥ	31.382	30.226	1.154	390	405	61	7	35	182	62	5	7
Δ. ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	17.752	17.425	324	89	109	14	3	24	24	52	3	3
Δ. ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	204	178	23	5	7	6	0	0	3	0	0	0
Δ. ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	1.377	1.294	80	35	20	3	0	0	11	0	0	0
Δ. ΛΕΙΨΩΝ	778	692	88	64	16	0	0	5	0	4	0	0
Δ. ΛΕΡΟΥ	7.993	7.603	389	133	89	30	4	4	123	12	0	7
Δ. ΠΑΤΜΟΥ	3.285	3.030	252	62	162	3	0	4	11	0	0	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2011

2. ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Τους Λειψούς κατοίκησαν αρχικά οι Κάρες (1370 π.Χ.) Ακολουθήσαν οι Δωριείς (1200 π.Χ.) και στη συνέχεια οι Ίωνες. Κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου (431-404 π.Χ.) στους φυσικούς όρμους του νησιού καταφεύγουν πλοία και των δύο αντιπάλων παρατάξεων.

Από τα ευρήματα και τις ιστορικές πηγές φαίνεται κατοίκηση από τα προϊστορικά χρόνια συνεχώς μέχρι σήμερα.⁷

Έχουν βρεθεί θραύσματα αγγείων και διάφορα άλλα ευρήματα των προϊστορικών χρόνων. Στο Λαογραφικό - Εκκλησιαστικό Μουσείο του νησιού σώζονται αγγεία Μυκηναϊκής εποχής (1600-1100 π.Χ.) και Γεωμετρικής εποχής (1110-800 π.Χ.). Στην κορυφή του υψώματος «Κάστρο» διακρίνονται λείψανα οικοδομημάτων, τοίχοι και κατάλοιπα της αρχαίας οχύρωσης (Ακρόπολη). Στη θέση «Κουσέλιο» σώζονται λείψανα οικισμού που άκμασε στην κλασική εποχή και στους βυζαντινούς χρόνους. Επιγραφές και αγγεία και άλλα ευρήματα των κλασικών και ελληνιστικών χρόνων έχουν βρεθεί σε διάφορες θέσεις του νησιού.

Υπάρχουν χριστιανικά μνημεία που ανάγονται στον 5^ο-6^ο αιώνα μ.Χ. Χαρακτηριστικά μνημεία της παλαιοχριστιανικής εποχής είναι η μεγάλη τρίκλιτη βασιλική με ψηφιδωτά δάπεδα και βαπτιστήριο στη θέση “Κουσέλιο”, πιθανόν του 5ου αιώνα καθώς και τα λείψανα τοίχων, αρχιτεκτονικών μελών, ψηφιδωτών δαπέδων στη θέση “Κατσαδιά” Χαρακτηριστικό μνημείο της της Μέσης Βυζαντινής περιόδου είναι η Παναγιά του Χάρου, χτισμένη τον 17^ο αιώνα από μοναχούς της Μονής της Πάτμου.

Με την οργάνωση των θεμάτων από τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία το νησί Λειψοί εντάχθηκε στο θέμα των Κιβυραιωτών, μαζί με τα νησιά Κως Τήλος Νίσυρος, Πάτμος Λέρος και Κάλυμνος. Στα

⁷ Ιστοσελίδα Δήμου Λειψών

τέλη του 11ου αιώνα ο αυτοκράτορας Αλέξιος Α ο Κομνηνός παραχώρησε τους Λειψούς μαζί με την Πάτμο, και τους Αρκιούς στον όσιο Χριστόδουλο, ως δωρεά προς το μοναστήρι του Ιωάννη του Θεολόγου.

Το 1308 μ.Χ. τους Λειψούς κατέλαβαν οι Ιωαννίτες Ιππότες και το 1522 μ.Χ. οι Οθωμανοί. Στον αγώνα του 1821 οι Λειψοί έλαβαν ενεργά μέρος ενάντια στον τουρκικό ζυγό. Ωστόσο, στη συνθήκη της Κωνσταντινούπολης το 1832, οι Λειψοί και πολλές άλλες περιοχές δεν συμπεριλήφθηκαν στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος.

Το 1912 τους Λειψούς και όλα τα Δωδεκάνησα κατέλαβαν οι Ιταλοί και διατήρησαν την κατοχή τους σε αυτά, έως το 1943. Ακολούθησε η γερμανική κατοχή. Το 1945 τα Δωδεκάνησα τέθηκαν υπο προσωρινή αγγλική διοίκηση και το 1948 ενσωματώθηκαν στην Ελλάδα.

Μετά την ένωση των Δωδεκανήσων με την Ελλάδα συστάθηκε ο Δήμος Λειψών με το ΦΕΚ 248/τ.Α/28-09-1948.

Η οικιστική ανάπτυξη σε περιοχές που κατοικούνται αδιάλειπτα από την αρχαιότητα ως σήμερα, όπως οι Λειψοί, έχει ορισμένα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με την ιστορική συνέχεια: Πολλαπλά στρώματα κατοίκησης, από προϊστορικά μέχρι νεότερα χρόνια. Παρόμοια πολεοδομική οργάνωση (θέση οικισμών, κέντρο των οικισμών, δρόμοι/ μονοπάτια κ.λπ.). Ακανόνιστη ρυμοτομία λόγω της ανάπτυξης με βάση τις ανάγκες της κοινότητας και την τοπογραφία. Αρχιτεκτονικά στοιχεία διαφορετικών εποχών κ.λπ.

Η ιστορικότητα των Λειψών αποτελεί σαφώς ένα πλεονέκτημα. Όμως ο Δήμος των Λειψών όπως και άλλοι μικροί νησιωτικοί Δήμοι έχει **ελλείψεις σε βασικές υποδομές** που σε συνδυασμό με την **περιορισμένη προσβασιμότητα/διασυνδεσιμότητα αποτελούν σοβαρό μειονέκτημα.**⁸

Πολεοδομικός Σχεδιασμός - Έργα Οικιστικής Ανάπτυξης

Η εκπόνηση και εφαρμογή Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΤΠΣ), σύμφωνα με τις διατάξεις της σύγχρονης χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας,⁹ αναμένεται να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην οικιστική και γενικότερη ανάπτυξη των Λειψών.

⁸«Νησιά, με σχετικά μικρή γεωγραφική έκταση, τα οποία αντιμετωπίζουν **σοβαρά προβλήματα** ανάπτυξης, πολλά εκ των οποίων χαρακτηρίζονται από διακυμάνσεις πληθυσμού, σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές, ελάχιστο βαθμό αξιοποίησης των πόρων τους ή περιορισμένους (ποσοτικά και ποιοτικά) πόρους και αισθητή γεωγραφική απομόνωση» από το Envrplan (11.2020), Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου. Φάση Β' – Στάδιο Β1, Πρόταση Αναθεώρησης-Εξειδίκευσης, Τεύχος

Το ΤΠΣ αποτελεί μέρος του ευρύτερου αναπτυξιακού σχεδιασμού που υλοποιείται μέσω του Προγράμματος «Κωνσταντίνος Δοξιάδης» και αφορά συνολικά έξι Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου: Καλυμνίων, Πάτμου, Λειψών, Λέρου και Αγαθονησίου. Ήδη έχουν ξεκινήσει οι μελετητικές εργασίες του έργου, με τη συνεργασία και τη στήριξη του Δήμου Λειψών, γεγονός που καταδεικνύει τη βούληση της τοπικής αυτοδιοίκησης για ουσιαστικό και μακροπρόθεσμο χωρικό σχεδιασμό.¹⁰

Στην άμβλυνση υφιστάμενων προβλημάτων αναμένεται να συμβάλλει η υλοποίηση των έργων που έχουν ήδη προγραμματιστεί όπως η εφαρμογή στρατηγικών Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) συνολικού προϋπολογισμού 1.000.000 € στο πλαίσιο του Προγράμματος «Ολοκληρωμένη Χωρική Ανάπτυξη μικρών νησιών της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου».

Γενικότερα, ο Δήμος Λειψών υλοποιεί και προγραμματίζει στοχευμένες παρεμβάσεις με κύριο προσανατολισμό τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την ανάδειξη της ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, την ενεργειακή αναβάθμιση και τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών, που συμβάλλουν ουσιαστικά στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τόσο των κατοίκων όσο και των επισκεπτών του νησιού.

Στο πλαίσιο αυτό, έχουν δρομολογηθεί ή βρίσκονται ήδη σε φάση υλοποίησης έργα που αφορούν την αναβάθμιση της Χερσαίας Ζώνης Λιμένα (ΧΖΛ), καθώς και τη βελτίωση των δημόσιων υπαίθριων χώρων του παραδοσιακού οικιστικού ιστού. Παράλληλα, εκτελούνται ή σχεδιάζονται επεμβάσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της οδοποιίας, στην ενίσχυση της δυνατότητας στάθμευσης, στην αναβάθμιση του δημοτικού φωτισμού και του αστικού εξοπλισμού, στη διευκόλυνση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ), καθώς και στη συνολική αναβάθμιση της αισθητικής και λειτουργικότητας των κοινόχρηστων χώρων.

Οι δράσεις αυτές εντάσσονται σε έναν ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό, που αποσκοπεί στη δημιουργία των κατάλληλων χωρικών, κοινωνικών και οικονομικών προϋποθέσεων για τη μακροπρόθεσμη και ισόρροπη ανάπτυξη του νησιού.

Κοινωνικές εξυπηρετήσεις το νησί

Στους Λειψούς λειτουργούν:

⁹ Νόμος 4759/2020 (Α' 245) «Εκσυγχρονισμός της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλων διατάξεων» με τον οποίο τροποποιήθηκε ο Νόμος ν. 4447/2016 (Α' 241) «Χωρικός σχεδιασμός - Βιώσιμη ανάπτυξη και άλλες διατάξεις.

¹⁰ Η σχετική σύμβαση υπεγράφη μεταξύ του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ) και της αναδόχου εταιρείας στις 20 Μαρτίου 2025.

- Αστυνομικό Τμήμα,
- Λιμεναρχείο,
- Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ),
- Δημοτικός Βρεφονηπιακός- Παιδικός Σταθμός
- Νηπιαγωγείο Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο με Λυκειακές τάξεις
- Πολυδύναμο Περιφερειακό Ιατρείο,
- Φαρμακείο

2.2 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Οι Λειψοί είναι νησί άνυδρο, με λίγα δέντρα, πετρώδες με χαρακτηριστική ανάπτυξη ενός ορεογραφικού άξονα με διεύθυνση ΒΔ-ΝΑ, ο οποίος αποτελείται από τις κορυφές «Σκάφη» (277 μ.), «Πλάκα» (224 μ.) και «Καμπάρα» (113 μ.). Αυτός άξονας χωρίζει το νησί σε δύο τμήματα και δημιουργεί μικρό αριθμό υδρολογικών λεκανών με πολύ μικρή έκταση.

Χλωρίδα και Πανίδα

Κυριαρχούν οι φρυγανότοποι, ενώ εντοπίστηκε και ένα νέο είδος χλωρίδας στην περιοχή, το *Allium dodecanesii*. Οι αμπελώνες και ελαιόδεντρα του νησιού Λειψοί, τα ενδιαίτηματα σε αυτό και τα άλλα νησιά του του Δήμου, δημιουργούν ένα φυσικό περιβάλλον ιδιαίτερο και ελκυστικό.

Στους Λειπούς έχουν καταγραφεί 2 είδη φιδιών (Οθωμανική οχιά, Ζαμενής) και 2 θηλαστικά (Αγριοκούνελο, Μαυροποντικός).

Δίκτυο NATURA

Οι περιοχές «Αρκοί, Λειψοί, Αγαθονήσι και βραχονησίδες» με τον κωδικό αριθμό GR4210010 έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000. Επίσης οι περιοχές με το όνομα «Νήσοι Αρκοί και Λειψοί» και τον κωδικό A00010230 έχουν ενταχθεί στους βιοτόπους Corine (Φιλότης, 2006).¹¹

«Οι νησίδες αποτελούν «ζωντανά» μουσεία φυσικής ιστορίας που πρέπει να διατηρηθούν και να προστατευθούν α) ως σημαντικά κομμάτια της φυσικής μας κληρονομιάς, β) ως φυσικά οικοσυστήματα που πρέπει να ερευνηθούν για την καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας των

¹¹ Φιλότης: Βάση δεδομένων για την Ελληνική Φύση (<https://filotis.itia.ntua.gr/biotopes/?category=4>)

βιοτικών και αβιοτικών παραμέτρων σε παρόμοιες ακραίες συνθήκες και γ) ως αποδείξεις του πλούτου και της ποικιλότητας της ελληνικής χλωρίδας».¹²

Το νησιωτικό σύμπλεγμα των Λειψών είναι καταφύγιο για το γεράκι της Μεσογείου (Μαυροπετρίτης) και πολλά άγρια θαλασσοπούλια, τις θαλάσσιες χελώνες (*Caretta caretta*) και τις μεσογειακές φώκιες (*Monachus monachus*). Επίσης διαθέτει έναν πλούσιο βυθό και πολλές υποθαλάσσιες σπηλιές για εξερεύνηση.

Ένα φιλόδοξο έργο για την προστασία της θαλάσσιας ζωής βρίσκεται σε εξέλιξη στο νησί των Λειψών. Πρόκειται για ένα πρωτοπόρο και μοναδικό στη Μεσόγειο **Κέντρο Περιθαλψής και Καταφύγιο Θαλάσσιων Ειδών** που δημιουργείται σε έκταση του παραχώρησε το ΥΠΕΝ με τη συνεργασία του Δήμου.

Επιπλέον στους Λειψούς υπάρχουν πολλές παραλίες (Κάμπος, Χριστός Κοίμηση Πλατύς Γιαλός Κατσαδιά Παπανδριά, Μονοδέντρι, Καμάρες κ.ά.) αλλά και μονοπάτια για τους περιπατητές.

Ενδεχόμενα προβλήματα

«Οι αλλαγές στις χρήσεις και στην κάλυψη της γης, κυρίως εξ αιτίας της αύξησης της δόμησης, των άλλων ανθρώπινων παρεμβάσεων και της αύξησης της τουριστικής δραστηριότητας (π.χ. την κατασκευή έργων υποδομής), οδηγούν στη μείωση των διαθέσιμων φυσικών εκτάσεων των νησιών, ενώ ταυτόχρονα έχουν αυξήσει κατακόρυφα την κατάτμησή τους. Παράλληλα, η εγκατάλειψη της αγροτικής παραγωγής αλλά και η βόσκηση αλλάζουν την κάλυψη των φυσικών ενδιαιτημάτων. Αυτή η εξέλιξη οδηγεί στην οριστική απώλεια εδάφους, στη μείωση της βιοποικιλότητας, σε απώλεια ενδιαιτημάτων και στην υποβάθμιση του τοπίου».¹³

Σύμφωνα με τα παραπάνω η στόχευση του Δήμου Λειψών στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος θεωρείται κρίσιμη και προς αυτήν την κατεύθυνση απαιτείται ανάπτυξη πολιτικών με συγκεκριμένες ενέργειες, δράσεις και μέτρα.

2.2.1 ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κλιματική αλλαγή

Η γεωγραφική θέση των Δωδεκανήσων στη νοτιοανατολική λεκάνη της Μεσογείου την κατατάσσει - σύμφωνα με τις εκθέσεις της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) – σε εκείνες τις περιοχές που χαρακτηρίζονται ως «ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή».¹⁴

¹² Ο.π

¹³ ΕΕΤΑΑ « ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ - Αναπτυξιακές κατευθύνσεις και χρηματοδοτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2021-2027» κεφάλαιο 1.4 Περιβαλλοντική διατήρηση και Ισορροπία

¹⁴ Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) ΓΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2021-2027

Η κλιματική αλλαγή έχει ήδη, οδηγήσει σε αύξηση της θερμοκρασίας και περιορισμό των βροχοπτώσεων με παράλληλη αύξηση των έντονων καιρικών φαινομένων, γεγονότα που μειώνουν τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα.

Κρίσιμοι τομείς της τοπικής ανάπτυξης και του περιβάλλοντος επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή:

- Άρδευση / Ύδρευση: Παρατηρείται μείωση διαθέσιμων υδάτων και υποβάθμιση της ποιότητάς τους λόγω ξηρασίας και υφαλμύρωσης.
- Γεωργία: Παρατηρείται μείωση της παραγωγικότητας λόγω θερμικών στρεσών, ξηρασίας και ακραίων φαινομένων.
- Κτηνοτροφία / Ιχθυοκαλλιέργειες / Θερινός Τουρισμός: Παρατηρείται επιδείνωση συνθηκών εκτροφής, μεταβολές στη θαλάσσια θερμοκρασία και απειλές για τη βιωσιμότητα του τουρισμού σε περιόδους καύσωνα ή φυσικών καταστροφών.
- Υγρότοποι / Τοπία Φυσικού Κάλλους: Προκαλείται κίνδυνος υποβάθμισης οικοσυστημάτων και απώλειας βιοποικιλότητας.
- Παραλίες / Οδικές Μεταφορές: Παρατηρούνται φαινόμενα διάβρωσης των ακτών, άνοδος της στάθμης θάλασσας και φθορές σε υποδομές λόγω ακραίων καιρικών συνθηκών.

Το θέμα της κλιματικής αλλαγής απασχολεί το Δήμο Λειψών και η αντιμετώπιση των επιπτώσεών της στο νησί αποτελεί μία από τις προτεραιότητές του.

Ο Δήμος Λειψών συμμετέχει στο Δίκτυο Δάφνη που προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη στα νησιά του Αιγαίου.

2.3 ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

2.3.1 ΥΔΡΕΥΣΗ -ΑΡΔΕΥΣΗ

Υδάτινοι πόροι

Στην Περιφερειακή Ενότητα Δωδεκανήσων οι υδρευτικές ανάγκες του μεγαλύτερου ποσοστού του πληθυσμού καλύπτονται από υπόγειους υδροφορείς (~73%), δευτερευόντως από επιφανειακές απολήψεις (~23%) και ένα σχετικά μικρό ποσοστό από εγκαταστάσεις αφαλάτωσης.¹⁵

Σύμφωνα με μελέτη της ΕΕΤΑΑ, οι σημαντικές αλλαγές στην οικονομία των νησιών η οποία από τη γεωργία πέρασε στον τουρισμό, έχουν οδηγήσει σε αυξημένες πιέσεις σε ότι αφορά στις αλλαγές των χρήσεων γης, στη χρήση πόρων και στην παραγωγή αποβλήτων.¹⁶

¹⁵ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΧΩΡΙΚΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (ΟΧΕ) ΓΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2021-2027

Το θέμα της διαθεσιμότητας και της ποιότητας του νερού αποτελεί το σημαντικότερο περιβαλλοντικό πρόβλημα, καθώς στην κατανάλωση νερού από το μόνιμο πληθυσμό και την αγροτική κατανάλωση (γεωργία/ κτηνοτροφία) προστίθεται η τουριστική κατανάλωση.

Υδατική αυτονομία – Βελτίωση των υποδομών

Μέσα από στοχευμένες και διαρκείς επενδύσεις σε κρίσιμες υποδομές, ο Δήμος Λειψών έχει καταφέρει να εξασφαλίσει την **υδατική του αυτονομία**, επιτυγχάνοντας έναν στρατηγικό στόχο υψηλής σημασίας για την τοπική κοινωνία και το Περιβάλλον.

Μονάδα αφαλάτωσης

Το νησί των Λειψών διαθέτει εγκατεστημένη μονάδα αφαλάτωσης θαλασσινού νερού, η οποία καλύπτει πλήρως τις υδρευτικές ανάγκες του οικισμού, παρέχοντας επεξεργασμένο και κατάλληλο προς πόση νερό από τις βρύσες. Η εγκατάσταση έχει δυναμικότητα επεξεργασίας 600 m³/ημέρα και υλοποιήθηκε σε συνεργασία με το Υπουργείο Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

Η λειτουργία της μονάδας έχει συμβάλλει καθοριστικά στη διασφάλιση της υδατικής επάρκειας του νησιού, στην απεξάρτηση από εξωτερικές πηγές ύδρευσης και στη ενίσχυση της τοπικής αυτάρκειας σε υδατικούς πόρους. Παράλληλα, η υψηλή ποιότητα του παραγόμενου νερού αναδεικνύει τους Λειψούς σε πρότυπο παράδειγμα νησιωτικής περιοχής που αξιοποιεί σύγχρονες τεχνολογίες για την ορθολογική διαχείριση των φυσικών της πόρων.

Αξιοσημείωτες δράσεις σε επίπεδο εξοπλισμού, υποδομών και τεχνογνωσίας, με στόχο τη βελτιστοποίηση της λειτουργίας της μονάδας αφαλάτωσης και τη διασφάλιση της συνεχούς και ποιοτικής υδροδότησης αναφέρονται οι εξής:

- Ολοκληρώθηκε η διανομή ειδικών φίλτρων εξοικονόμησης νερού σε όλα τα νοικοκυριά του νησιού, συνοδευόμενη από στοχευμένη συμβουλευτική για την ορθή χρήση τους. Η δράση υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της διεθνούς πρωτοβουλίας FINISH σε συνεργασία με τη Global Water Partnership – Mediterranean (GWP-Med), με την ενεργή στήριξη του Δήμου Λειψών.
- Πραγματοποιήθηκε η προμήθεια και εγκατάσταση αυτόματου συστήματος χλωρίωσης, στοχεύοντας στην αναβάθμιση της ποιότητας του παραγόμενου νερού από τη μονάδα αφαλάτωσης. Η παρέμβαση υλοποιήθηκε κατόπιν τεχνικής μελέτης και σχετικού αιτήματος του Δήμου προς τη Γενική Γραμματεία Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής.

¹⁶ ΕΕΤΑΑ «ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ» Αναπτυξιακές κατευθύνσεις και χρηματοδοτήσεις της Π.Π 2021-2027

- Εντάχθηκε στον τεχνικό εξοπλισμό του Δήμου ψηφιακός εντοπιστής βλαβών στο δίκτυο ύδρευσης, με σκοπό την ταχεία αποκατάσταση διαρροών, την πρόληψη απωλειών και τον περιορισμό της σπατάλης υδάτινων πόρων.

Μέσω των ανωτέρω δράσεων προωθήθηκε ο στρατηγικός στόχος του Δήμου για την ενίσχυση της ημερήσιας δυναμικότητας της μονάδας αφαλάτωσης κατά 15%. Η αύξηση αυτή κρίθηκε απαραίτητη για την κάλυψη των αυξημένων υδρευτικών αναγκών, ιδιαίτερα κατά την τουριστική περίοδο, κατά την οποία παρατηρείται σημαντική άνοδος στη ζήτηση. Παράλληλα, διασφαλίστηκε η απρόσκοπτη 24ωρη παροχή πόσιμου νερού υψηλής ποιότητας, με συνεχή έλεγχο και χωρίς διακοπές στην υδροδότηση.

Να σημειωθεί ότι έχει ήδη δρομολογηθεί η δημιουργία **νέας μονάδας αφαλάτωσης, δυναμικότητας 300 κ.μ. ημερησίως**, με στόχο την περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών υδροδότησης.

Δίκτυο πόσιμου νερού

Ο Δήμος Λειψών, όπως προαναφέρεται, έχει θέσει ως προτεραιότητα τη βελτίωση της διαχείρισης των υδατικών πόρων και την πλήρη κάλυψη των υδρευτικών αναγκών της τοπικής κοινωνίας. Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιούνται στοχευμένες παρεμβάσεις για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του δικτύου παροχής πόσιμου νερού, με σκοπό μαζί με τη διασφάλιση της ποσοτικής επάρκειας να διασφαλίζεται η ποιοτική καταλληλότητα του παρεχόμενου ύδατος.

Το υφιστάμενο δίκτυο μεταφοράς νερού παρουσιάζει ήδη ικανοποιητική λειτουργία. Έχει επεκταθεί κατά 13 χιλιόμετρα και έχουν υλοποιηθεί 60 νέες συνδέσεις υδροδότησης. Παράλληλα, έχει δρομολογηθεί η αντικατάσταση των σωληνώσεων του παλαιού δικτύου, καθώς και επιπλέον τεχνικές βελτιώσεις που στοχεύουν στη μείωση των απωλειών, την ενεργειακή αποδοτικότητα και την ενίσχυση της επιχειρησιακής αξιοπιστίας του συστήματος ύδρευσης.

Δημοτικές και ιδιωτικές δεξαμενές νερού

Στους Λειψούς όπως και σε άλλα νησιά της Δωδεκανήσου έχουν κατασκευαστεί υποδομές για την εκμετάλλευση της βροχόπτωσης και την αποθήκευση του βρόχινου νερού. Οι υποδομές αυτές κατασκευάστηκαν κυρίως για την κάλυψη των αναγκών στην άρδευση.

Στις ΟΧΕ «Νότιο Αιγαίο 2021-2027»¹⁷ περιλαμβάνονται έργα για την εκμετάλλευση του βρόχινου νερού.

¹⁷ ΟΧΕ: Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις

Περιμετρικά του οικισμού υπάρχει ένα εκτεταμένο σύστημα από 4 δημοτικές δεξαμενές νερού χρήσης στις θέσεις *Γεράκη, Προφήτης Ηλίας, Ελικοδρόμιο και Υψηλάντης*. Οι δημοτικές δεξαμενές συνδέονται με τα υδροφόρα πλοία, τη μονάδα αφαλάτωσης και την υδρομάστευση και με αυτό τον τρόπο υδροδοτούνται.

Οι ιδιωτικές δεξαμενές νερού χρήσης, έχουν θεσμοθετηθεί και υπάρχουν σχεδόν σε όλα τα κτίσματα.

Κάθε νέο κτίσμα υποχρεούται να διαθέτει δεξαμενή νερού για τη συλλογή βρόχινου νερού. Οι ιδιωτικές δεξαμενές είναι συνδεδεμένες με το δημοτικό δίκτυο νερού χρήσης και δύναται να υδροδοτούνται από τις δημοτικές δεξαμενές. Η αποθηκευτική τους προστίθεται στη χωρητικότητα των δημοτικών δεξαμενών, της λιμνοδεξαμενής, της υδρομάστευσης.

Η ενθάρρυνση και τεχνική υποστήριξη των ιδιωτών για τη διατήρηση σε καλή κατάσταση και βελτίωση των ιδιωτικών δεξαμενών παραμένει διαχρονικός στόχος του Δήμου.

Λιμνοδεξαμενή με κοίτη συλλογής όμβριων

Η λιμνοδεξαμενή βρίσκεται κοντά στην Υδρομάστευση. Οι εγκαταστάσεις έχουν βελτιωθεί και αξιοποιείται για αρδευτικούς σκοπούς. Ωστόσο παρά τις βελτιώσεις έχουν διαπιστωθεί απώλειες νερού γεγονός που καθιστά αναγκαία την υλοποίηση έργων αποκατάστασης και στεγανοποίησης.

Υδρομάστευση¹⁸

Η Υδρομάστευση βρίσκεται κοντά στην *Παναγιά του Χάρου* και είναι κατασκευασμένη έτσι ώστε να διευκολύνει την εισροή υπόγειων νερών που διηθούνται από το έδαφος να εμποδίζει την διαφυγή τους προς τη θάλασσα.

Έχουν γίνει 4 γεωτρήσεις και υπάρχει δίκτυο ύδρευσης 30 χιλιομέτρων.

Η εγκατάσταση υδρομάστευσης λειτουργεί ικανοποιητικά, εξασφαλίζοντας την αξιόπιστη παροχή νερού. Παράλληλα, βρίσκονται σε εξέλιξη βελτιωτικές παρεμβάσεις με στόχο την ενίσχυση της ποιότητας και την ενεργειακή απόδοση του συστήματος (αναφέρονται παρακάτω).

Ταχυδιωλιστήριο μεταξύ Λιμνοδεξαμενής & Υδρομάστευσης

Ένα ταχυδιωλιστήριο αποτελεί μια σύγχρονη μονάδα επεξεργασίας νερού, σχεδιασμένη για την ταχεία και αποδοτική παροχή ποιοτικού πόσιμου νερού. Η εγκατάσταση ταχυδιωλιστήριο περιλαμβάνεται στον στρατηγικό σχεδιασμό του Δήμου, στο πλαίσιο της προσπάθειας για βελτίωση της υδροδότησης και διασφάλιση της επάρκειας και ποιότητας των υδατικών πόρων.

¹⁸ Η υδρομάστευση είναι η διαδικασία συλλογής και αξιοποίησης των υπόγειων υδάτων) μέσω γεωτρήσεων ή άλλων τεχνικών μέσων, με σκοπό την υδροδότηση ανθρώπινων δραστηριοτήτων, όπως η ύδρευση κ.λπ.

Αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών στη διαχείριση ύδρευσης

Ο Δήμος Λειψών αξιοποιεί τις σύγχρονες τεχνολογικές λύσεις με στόχο την αποτελεσματική διανομή νερού και τη μείωση του λειτουργικού κόστους. Εφαρμόζει ένα νέο σύστημα επιτρέπει την παρακολούθηση και την απομακρυσμένη διαχείριση των κρίσιμων υποδομών ύδρευσης του νησιού, όπως δεξαμενές, γεωτρήσεις, αντλιοστάσια και μονάδες αφαλάτωσης, προϋπολογισμού 1.700.000 €, χρηματοδοτούμενο από το Πρόγραμμα «Αντώνης Τρίτσης».

Το εν λόγω σύστημα περιλαμβάνει τα παρακάτω:

- **Εγκατάσταση Κεντρικού Συστήματος Ελέγχου** με βιομηχανικούς servers που επικοινωνούν σε πραγματικό χρόνο με τοπικούς σταθμούς σε όλο το νησί. Παρέχεται δυνατότητα τηλεχειρισμού μέσω smartphones και tablets, επιτρέποντας άμεση ανταπόκριση σε περιστατικά ή βλάβες.
- **Εγκατάσταση 3 πρωτοποριακών συστημάτων παραγωγής και μέτρησης του χλωρίου** στις τρεις κύριες δεξαμενές του Δήμου. Η παραγωγή γίνεται με απλά υλικά (νερό, αλάτι, ηλεκτρική ενέργεια) αποφεύγοντας τα επικίνδυνα χημικά.
- **Πίνακες Ελέγχου σε Δεξαμενές και Γεωτρήσεις** για τη συλλογή δεδομένων για τη στάθμη, παροχή, πίεση και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του νερού.
- **Εξοπλισμός βελτιστοποίησης κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας** σε κάθε αντλία.
- **Σύστημα inverter** εγκατεστημένο σε κάθε αντλία για τη ρύθμιση των στροφών των κινητήρων και την προστασία του εξοπλισμού.
- **Ψηφιακή Καταμέτρηση Καταναλώσεων:** Τοποθέτηση 800 ψηφιακών υδρομετρητών, με αυτόματη συλλογή δεδομένων και άμεση έκδοση λογαριασμών ύδρευσης.

Μέσω της αξιοποίησης των τεχνολογιών που ο Δήμος Λειψών εστιάζει, επιτυγχάνονται σημαντικές ωφέλειες κόστους και ποιότητας.

<i>Ωφέλειες Κόστους</i>	<i>Ωφέλειες Ποιότητας</i>
• Μείωση του λειτουργικού κόστους μέσω της εξοικονόμησης ενέργειας • Μείωση απωλειών νερού, άρα	• Εξασφάλιση σταθερής ποιότητας πόσιμου νερού μέσω της παρακολούθησης και αυτόματης χλωρίωσης

περιορισμός σπατάλης και λιγότερα έξοδα άντλησης και επεξεργασίας. • Άμεση αντιμετώπιση βλαβών, άρα μείωση του κόστους επισκευών και διακοπών.	• Αποφυγή χρήσης επικίνδυνων χημικών • Εξασφάλιση αξιοπιστίας και ασφάλειας της παροχής μέσω βελτιωμένων ελέγχων των παραμέτρων: πίεση, στάθμη, παροχή
---	---

2.3.2 ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ

Το δίκτυο

Το αποχετευτικό δίκτυο του Δήμου αποτελείται από κάθετους προς την παραλία αποχετευτικούς αγωγούς που συλλέγουν όλα τα λύματα του οικισμού, με φρεάτια, αντλίες και σωλήνες και τα μεταφέρουν παραλιακά προς την εγκατάσταση Βιολογικού Καθαρισμού. Καλύπτει ικανοποιητικά τον κυρίως οικισμό στον οποίο συγκεντρώνεται το 95% του τοπικού πληθυσμού.

Σε ορισμένες κατοικίες, κυρίως σε περιοχές όπου δεν υφίσταται σύνδεση με το κεντρικό αποχετευτικό δίκτυο, λειτουργούν βόθροι. Η διασφάλιση της νομιμότητας αυτών των εγκαταστάσεων, μέσω της υποχρεωτικής δήλωσης στις αρμόδιες αρχές καθώς και η τήρηση των προδιαγραφών σωστής κατασκευής και τακτικής συντήρησης, αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για τη σωστή και ασφαλή λειτουργία τους, με σεβασμό στο περιβάλλον και τη δημόσια υγεία. Για το σκοπό αυτό, ο έλεγχος και η παροχή τεχνικής υποστήριξης παραμένει ένα βασικό μέτρο από πλευράς Δήμου.

Παράλληλα, ο Δήμος έχει μεριμνήσει για την προμήθεια αναρροφητικού μηχανήματος, δεδομένου ότι δεν υπάρχει ιδιωτικό αντίστοιχο μέσο. Αυτό το μηχάνημα το χρησιμοποιεί για τη μεταφορά λυμάτων από τις ιδιωτικές κατοικίες που διατηρούν βόθρους στο χώρο του βιολογικού καθαρισμού, έναντι θεσπισμένης αμοιβής.

Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ)

Η ύπαρξη εγκατάστασης επεξεργασίας λυμάτων σε μικρά και απομακρυσμένα νησιά, όπως οι Λειψοί, αποτελεί αναμφισβήτητη αναγκαιότητα και ειδικά όταν υπάρχει αυξανόμενη τουριστική εισροή.

Στο Δήμο Λειψών, νοτιοδυτικά του οικισμού, στη θέση «Άγιος Δημήτριος», υπάρχει Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ).

Το κεντρικό αποχετευτικό δίκτυο του οικισμού συγκεντρώνει όλα τα λύματα στην εγκατάσταση, όπου μέσω κατάλληλων διεργασιών επεξεργασίας παράγεται νερό με καθαρότητα περίπου 95%, το οποίο στη συνέχεια απορρίπτεται χλωριωμένο στη θάλασσα.

Στο προηγούμενο έργο δεν είχε προβλεφθεί η κατασκευή υποθαλάσσιου αγωγού, ο οποίος αποτελεί υποχρεωτική προδιαγραφή. Επιπλέον, λόγω της παλαιότητας της υφιστάμενης εγκατάστασης

(αριθμεί 30 έτη λειτουργίας) ο Δήμος, σε συνεργασία με την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, προωθεί τον εκσυγχρονισμό της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων του νησιού. Το έργο συνολικού προϋπολογισμού 2.700.000 € βρίσκεται σε τελικό στάδιο διαδικασιών για την έναρξη υλοποίησης.

Η νέα μονάδα προβλέπεται να εξοπλιστεί με σύγχρονο μηχανολογικό εξοπλισμό κάθε είδους, συμπεριλαμβανομένων αντλιών μεταφοράς λυμάτων εντός του συστήματος, συστημάτων αερισμού, αυτοματισμού και ελέγχου, καθώς και νέων δεξαμενών. Οι παρεμβάσεις αυτές θα διασφαλίσουν την αποτελεσματική, αποδοτική και περιβαλλοντικά συμβατή λειτουργία της, λαμβάνοντας υπόψη και την τουριστική επιβάρυνση τους θερινούς μήνες.

2.3.3 ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Στους Λειψούς δεν υπάρχει αεροδρόμιο. Ωστόσο το νησί διαθέτει ελικοδρόμιο το οποίο χρησιμοποιείται για έκτακτες περιπτώσεις, επείγοντα ιατρικά περιστατικά και στρατιωτικούς σκοπούς.

Η επικοινωνία με την ηπειρωτική και νησιωτική χώρα ουσιαστικά βασίζεται στην ακτοπλοϊκή διασύνδεση. Δεδομένου ότι βρίσκεται στην κύρια ακτοπλοϊκή γραμμή των Δωδεκανήσων εξυπηρετείται σχετικά ικανοποιητικά από πλοία και ταχύπλοα καταμαράν, από τη Σάμο μέχρι τη Ρόδο, συνδέοντας το νότιο με το βόριο ο Αιγαίο.

Το νησί συνδέεται ακτοπλοϊκά με τον Πειραιά δύο φορές την εβδομάδα και σχεδόν καθημερινά με τη Ρόδο, τη Σύμη, την Κω, την Κάλυμνο τη Λέρο, την Πάτμο και το Αγαθονήσι. Κατά την περίοδο Μαρτίου - Οκτωβρίου, οι ακτοπλοϊκές συνδέσεις περιλαμβάνουν και τη Σάμο, τους Φούρνους, την Ικαρία, την Τήλο, τη Νίσυρο και την Αστυπάλαια. Η αξιοποίηση των αεροδρομίων γειτονικών νησιών, ειδικά τους καλοκαιρινούς μήνες που τα δρομολόγια των πλοίων είναι συχνά, διευκολύνει τις μεταφορές υπό την προϋπόθεση του συγχρονισμού των δρομολογίων των πλοίων με τις πτήσεις.

Τους χειμερινούς μήνες τα δρομολόγια των πλοίων μειώνονται, ενώ εξαρτώνται και από τις καιρικές συνθήκες, γεγονός που δυσχεραίνει την επικοινωνία και επιφέρει αρνητικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες.

Πίνακας 12: ΛΙΜΕΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ		
Ενδεικτικός πίνακας αφίξεων στο νησί		
	2023	2024
ΜΑΙΟΣ	2.067	1.381
ΙΟΥΝΙΟΣ	4.087	4.043
ΙΟΥΛΙΟΣ	5.746	5.942

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	6.589	7.373
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	3.527	3.752
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	2.087	1.773

Πηγή: Λιμεναρχείο Λειψών

Ελικοδρόμιο

Το ελικοδρόμιο των Λειψών είναι «παντός καιρού», κατάλληλο για 24ωρη πολιτική ή στρατιωτική χρήση. Οδικά είναι προσβάσιμο και βρίσκεται περίπου 1.500 μέτρα από το λιμάνι, στη θέση Προφήτης Ηλίας.

Λιμάνι

Οι Λειψοί διαθέτουν φυσικό λιμάνι στον ομώνυμο οικισμό με εκβαθυμένο πυθμένα, προβλήτες, κρηπιδώματα και πλωτή μαρίνα, κατάλληλο για μικρά και μεγάλα οχηματαγωγά, φορτηγά και επιβατηγά πλοία του Αιγαίου.

Το λιμάνι έχει τρεις ζώνες:

- Τουριστική, για υποδοχή των πλοίων της γραμμής κάθε χωρητικότητας.
- Αλιευτικών Σκαφών και Σκαφών Αναψυχής προς υποδοχή ιδιωτικών σκαφών αναψυχής (μηχανοκίνητων και ιστιοπλοϊκών).
- Εμπορική, για την υποδοχή κάθε είδους εμπορικής δραστηριότητας, από τροφοδοσία ύδατος και καυσίμου, μέχρι και την υποδοχή φορτηγών πλοίων.

Στις λιμενικές υποδομές των Λειψών έχουν εντοπιστεί ανάγκες που απορρέουν κυρίως από δύο παράγοντες:

- Την παλαιότητα των υποδομών και τις φθορές που έχουν προκληθεί από καιρικά φαινόμενα και άλλα εξωτερικά αίτια.
- Την αύξηση του μεγέθους των πλοίων που εξυπηρετούν τις γραμμές ακτοπλοΐας, καθώς και την αυξημένη προσέλευση σκαφών αναψυχής κατά τους θερινούς μήνες.

Όλα αυτά καθιστούν αναγκαία την επέκταση και αναβάθμισης των υποδομών του.¹⁹

Για το σκοπό αυτό ήδη υλοποιούνται παρεμβάσεις, ενώ καθοριστικής σημασίας θεωρείται η ολοκλήρωση, έως το 2027, της επέκτασης της αποβάθρας του λιμένα Λειψών στη θέση «Καβί». Στόχος του έργου, είναι η δυνατότητα ελλιμενισμού πλοίων μήκους άνω των 150 μέτρων. Το έργο,

¹⁹ Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) ΓΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΝΗΣΙΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΩΝ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ» 2021-2027

συνολικού προϋπολογισμού 5.200.000€, χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταφορές – ΕΣΠΑ 2021–2027».

Παράλληλα, δημιουργείται **αγκυροβόλιο μήκους 1.200 μέτρων και 120 θέσεων**, προκειμένου να εξυπηρετεί ιστιοπλοϊκά και άλλα σκάφη αναψυχής, ενισχύοντας έτσι τις υποδομές αναψυχής και τον τουριστικό χαρακτήρα της περιοχής.

Οδικό δίκτυο

Το οδικό δίκτυο στο Δήμο Λειψών 100% εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Δήμου.

Το **κύριο οδικό δίκτυο** έχει συνολικό μήκος περίπου 40 χιλιομέτρων και συνδέει τις περισσότερες περιοχές του νησιού.

Αναλύεται ως εξής:

- Παραθαλάσσιο δίκτυο 6 χιλιομέτρων.
- Περιμετρική οδός που αγκαλιάζει τον οικισμό 6 χιλιομέτρων..
- Κάθετοι άξονες που συνδέουν την περιμετρική οδό με τον οικιστικό ιστό συνολικού μήκους 6 χιλιομέτρων.
- Εσωτερικό δίκτυο και οδοί προς τις παραλίες συνολικού μήκους 22 χιλιομέτρων.

Το κύριο οδικό δίκτυο του Δήμου Λειψών είναι εξ ολοκλήρου ασφαλτοστρωμένο ή τσιμεντοστρωμένο²⁰ και σχεδιασμένο για την υποδοχή οχημάτων έως 15 τόνων, με την κατάσταση του να εκτιμάται ως καλή.

Η περαιτέρω βελτίωση του κυρίου δικτύου προβλέπεται να επιτευχθεί μέσω παρεμβάσεων και έργων, με κύριους στόχους:

- Την αναβάθμιση της Χερσαίας Ζώνης Λιμένα, η οποία περιλαμβάνει τον ανασχεδιασμό της παραλιακής οδού σε δύο λωρίδες κυκλοφορίας, τη δημιουργία θέσεων στάθμευσης και τη βελτίωση του οδοστρώματος. Επιπλέον, προβλέπεται η τοποθέτηση αστικού εξοπλισμού, όπως παγκάκια, κάδους απορριμμάτων και φωτιστικά, καθώς και η φύτευση πρασίνου και η κατασκευή ραμπών προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ).
- Την κατασκευή νέων τμημάτων οδικού δικτύου, προκειμένου να καλυφθούν οι αυξανόμενες ανάγκες που προκύπτουν από την επέκταση του οικισμού.
- Την συνεχή παρακολούθηση της κατάστασης του οδικού δικτύου και την υλοποίηση των απαιτούμενων έργων συντήρησης και επισκευής για τη διασφάλιση της λειτουργικότητας και της ασφάλειας.

²⁰ Η τσιμεντόστρωση έχει αντοχή στη διάβρωση από το θαλάσσιο περιβάλλον και κατά συνέπεια έχει αντοχή στο χρόνο και μειωμένες ανάγκες συντήρησης.

Το δευτερεύον οδικό δίκτυο (αγροτικό) έχει συνολικό μήκος περίπου 20 χιλιομέτρων, βρίσκεται σε **ιδιαίτερα κακή κατάσταση, με επείγουσες ανάγκες βελτίωσης του οδοστρώματος και νέων διανοίξεων.**

Το οδόστρωμα είναι φθαρμένο και ανεπαρκές, ενώ υπάρχουν σημαντικές ελλείψεις στην προσβασιμότητα, γεγονός που καθιστά αναγκαία την άμεση βελτίωσή του.

Η υφιστάμενη κατάσταση του δικτύου επηρεάζει αρνητικά την αγροτική παραγωγή, τη μετακίνηση και ασφάλεια των κατοίκων και γενικότερα την αναπτυξιακή προοπτική της περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό ο Δήμος έχει προχωρήσει στην προμήθεια σάκων ασφάλτου και πραγματοποιεί κατά τόπους επεμβάσεις συντήρησης και αποκατάστασης των ζημιών στο οδόστρωμα.

Οδική σήμανση

Η υφιστάμενη οδική σήμανση δεν ανταποκρίνεται στις κυκλοφοριακές ανάγκες του οικισμού, καθώς στο παρελθόν δεν είχε εκπονηθεί σχετική κυκλοφοριακή μελέτη. Η εκπόνηση της εν λόγω μελέτης έχει πλέον δρομολογηθεί από τον Δήμο, με στόχο την αποτύπωση των πραγματικών κυκλοφοριακών συνθηκών και τη διαμόρφωση τεκμηριωμένων παρεμβάσεων.

Με βάση τα αποτελέσματα της κυκλοφοριακής μελέτης, προβλέπεται η αναδιοργάνωση της οδικής σήμανσης και η τοποθέτηση κατάλληλων σημάνσεων, ώστε να επιτευχθεί η ορθολογική ρύθμιση της κυκλοφορίας, η ενίσχυση της οδικής ασφάλειας και η βελτίωση της προσβασιμότητας.

Ιδιωτική συγκοινωνιακή εξυπηρέτηση

Στο νησί κυκλοφορούν και 2 ταξί και φορτο-ταξί για την οδική εξυπηρέτηση, ένα ιδιωτικό λεωφορείο 19 θέσεων καθώς και ταξί - σκάφη για την ακτοπλοϊκή εξυπηρέτηση των πολιτών.

Διαδρομές πεζή

Για τους πεζοπόρους στους Λειψούς υπάρχουν δεκάδες μονοπάτια που οδηγούν σε κάθε γωνιά του νησιού. Ο Δήμος έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα Leader²¹ και βρίσκεται προ της υπογραφής σύμβασης με ανάδοχο με σκοπό την ανάδειξη σήμανση και συντήρηση των πεζοπορικών διαδρομών. Επισημαίνεται ότι πριν από 10 χρόνια είχε προβεί στην καινοτόμο πρωτοβουλία δημιουργίας ανάγλυφου χάρτη των πεζοπορικών διαδρομών σε κλίμακα 1:5.000 και 1:50.000 με 400 τοπωνύμια. Για το σκοπό αυτό υπήρξε συνεργασία με το Εργαστήριο Χαρτογραφίας και Γεωπληροφορικής του Τμήματος Γεωγραφίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

²¹ Το πρόγραμμα LEADER αποτελεί ένα ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό εργαλείο που προωθεί την βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, υποστηρίζοντας την τοπική περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική στρατηγική.

2.3.4 ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΦΩΤΙΣΜΟΥ

Η αυξημένη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας την υψηλή τουριστική περίοδο δημιουργεί προβλήματα στα τοπικά δίκτυα των νησιών, λόγω μη διασύνδεσης των νησιών με την ηπειρωτική χώρα, ενώ η ανάπτυξη τοπικών και ατομικών λύσεων με Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) δεν έχει καρποφορήσει ιδιαίτερα, πέρα από την εκτεταμένη χρήση ηλιακών θερμοσιφώνων. Ιδιαίτερη προσπάθεια για ενεργειακή αυτονομία γίνεται στην Τήλο και στον Αη Στράτη, ενώ πιο στοχευμένες ενέργειες γίνονται σε Αστυπάλαια, Ικαρία, Νίσυρο και Λειψούς.²²

Πίνακας 13: ΑΠΕ – Δήμος Λειψών			
Υφιστάμενες Ιδιωτικές ΑΠΕ	Υφιστάμενες ΑΠΕ Δήμου	Προγραμματισμένες ΑΠΕ Δήμου	Ενεργειακός σχεδιασμός/στόχοι
Ανεμογεννήτρια	Οδοφωτισμός με Φ/Β	Φ/Β για αφαλάτωση	Ενεργειακή κοινότητα

Πηγή: Πρόγραμμα ΟΧΕ «NOTIO AIFAIO» 2021-2027»

Σύνδεση με το αυτόνομο ηλεκτρικό σύστημα της νήσου Κω

Ο Δήμος Λειψών έχει ήδη ηλεκτρικά διασυνδεθεί, μέσω υποθαλάσσιου καλωδίου, με το αυτόνομο ηλεκτρικό σύστημα της νήσου Κω. Η υφιστάμενη αυτή διασύνδεση εντάσσεται σε έναν ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό, που στοχεύει στην ένταξη των Δωδεκανήσων στο Εθνικό Ηπειρωτικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας.

Η διασύνδεση των Δωδεκανήσων με το Ηπειρωτικό Σύστημα Μεταφοράς Ενέργειας εντάσσεται στο Δεκαετές Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας 2020–2029 του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ), το οποίο περιλαμβάνει τη σταδιακή διασύνδεση των νησιών με το ηπειρωτικό δίκτυο σε τρεις φάσεις και προβλέπει συνολικές επενδύσεις 3,68 δισ. €

Η πλήρης ολοκλήρωση της διασύνδεσης αναμένεται να ενισχύσει την ενεργειακή ασφάλεια, να μειώσει το ενεργειακό κόστος, να διευκολύνει τη διεύθυνση ΑΠΕ και να ενισχύσει τη βιώσιμη ανάπτυξη των νησιών.

Δημοτικός σταθμός καυσίμων

Στο νησί υπάρχει σύγχρονος δημοτικός σταθμός καυσίμων, ο οποίος παραχωρήθηκε με δημοπρασία σε ιδιώτη για λειτουργία και εκμετάλλευση. Ο σταθμός τροφοδοτεί με υγρά καύσιμα και λιπαντικά, οχήματα και σκάφη.

²² https://www.businessdaily.gr/oikonomia/22944_ta-nisia-poy-kanoy-n-megalo-alma-pros-tin-prasini-energeia

Λοιπές δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης

Σημαντικός παράγοντας μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας, προστασίας του περιβάλλοντος αλλά και βελτίωσης του φωτισμού, *θέμα που συνδέεται άμεσα και με την ασφάλεια των πολιτών*, αποτελεί η αντικατάσταση των φωτιστικών σωμάτων των οδών με τεχνολογία LED.

Επίσης, η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων αποτελεί ένα ισχυρό μέσο ελαχιστοποίησης της κατανάλωσης ενέργειας και ενίσχυσης της ενεργειακής αποτελεσματικότητας ενώ παράλληλα συμβάλλει σε συνθήκες διαβίωσης ή εργασίας με μεγαλύτερη ενεργειακή ασφάλεια, υγιεινή, βελτιωμένη θερμική άνεση και καλύτερο εσωτερικό κλίμα.

Προσθετικά, η υπογειοποίηση των καλωδίων ηλεκτρικού ρεύματος αυξάνει την ασφάλεια του δικτύου καθώς (α) μειώνει τον κίνδυνο ατυχημάτων ηλεκτροπληξίας από ενδεχόμενη πτώση στύλων λόγω θυελλών κ.λπ., (β) ενισχύει την ανθεκτικότητα των καλωδίων, αφού τα υπόγεια καλώδια είναι λιγότερο εκτεθειμένα σε ζημιές από ακραία καιρικά φαινόμενα, (γ) βελτιώνει την αξιοπιστία του δικτύου περιορίζοντας τις διακοπές που προκαλούνται από εξωτερικούς παράγοντες, (δ) μειώνει το κόστος συντήρησης και (ε) συμβάλλει στην αισθητική βελτίωση του δημόσιου χώρου και των οδών.

Ειδικότερα η τοποθέτηση των εναερίων καλωδίων σε υπέδαφος και η κατάργηση των στύλων μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος της ΔΕΗ (ΔΕΔΗΕ) σε συνδυασμό με την αποκατάσταση του οδοστρώματος, αποτελεί έργο με ευρύτερες θετικές επιπτώσεις για την ποιότητα ζωής, την ασφάλεια τον τουρισμό και την τοπική οικονομία.

Στον Δήμο Λειψών έχουν ξεκινήσει ήδη και βρίσκονται σε εξέλιξη δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης, με στόχο τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και την αισθητική αναβάθμιση του οικιστικού ιστού.

Ειδικότερα:

- Ολοκληρώθηκε η υπογειοποίηση του ηλεκτρικού δικτύου στο κέντρο του οικισμού, ενώ το έργο επεκτείνεται ακτινωτά και σε άλλες περιοχές. Πρόκειται για ένα έργο, συνολικού προϋπολογισμού 460.000 ευρώ, το οποίο υλοποιήθηκε με τη συνεργασία του ΔΕΔΔΗΕ και της εταιρείας ΣΧΣ ΑΤΕ. Η χρηματοδότηση καλύφθηκε κατά 50% από το Υπουργείο Εσωτερικών και κατά 50% από τον ΔΕΔΔΗΕ.
- Αναμένεται αντικατάσταση του οδοφωτισμού (ανθεκτικούς ιστούς + LED).
- Σε περιοχές όπου δεν υπάρχει πρόσβαση σε ηλεκτρικό δίκτυο, τοποθετούνται αυτόνομα φωτοβολταϊκά συστήματα. Ήδη έχουν τοποθετηθεί 70 σε όλο το μήκος του οδικού δικτύου

- Πρωθείται η ενεργειακή αναβάθμιση των δημοτικών κτιρίων καθώς: (α) τελεί υπό έγκριση το αίτημα του Δήμου προς το Πρόγραμμα «Φοίβος» του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για την ενεργειακή αναβάθμιση του Δημοτικού Βρεφονηπιακού – Παιδικού Σταθμού (β) έχει υποβληθεί αίτημα στο Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» 2021-2027 της Ειδικής Υπηρεσίας Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης για την ενεργειακή αναβάθμιση των τριών σχολικών κτιρίων και (γ) γίνονται ενέργειες για την προετοιμασία και υποβολή αντίστοιχων αιτημάτων προς τους αρμόδιους φορείς που αφορούν τα υπόλοιπα δημοτικά κτίρια.

2.3.5 ΔΙΚΤΥΟ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Σήμερα, το νησί των Λειψών εξυπηρετείται τηλεπικοινωνιακά μέσω εναέριου δικτύου καλωδίων χαλκού, το οποίο περιορίζει σημαντικά την ποιότητα του σήματος τηλεφωνίας και διαδικτύου. Ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη ενέργειες για την αντικατάστασή του με καλώδια οπτικών ινών. Η ολοκλήρωση της υποδομής οπτικών ινών υψηλής ταχύτητας προβλέπεται το 2026 εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη ευρυζωνικότητα και μειωμένη καθυστέρηση στην επικοινωνία δεδομένων.

Το νέο δίκτυο θα βελτιώσει σημαντικά τις τηλεπικοινωνιακές δυνατότητες του Δήμου Λειψών, υποστηρίζοντας εφαρμογές τηλεργασίας, εκπαίδευσης εξ αποστάσεως και σύγχρονων ψηφιακών υπηρεσιών, ενώ προάγει την ευρυζωνική συνδεσιμότητα και την ψηφιακή ανάπτυξη της περιοχής.

Επιπρόσθετα, αποτελεί στόχο του Δήμου η αξιοποίηση αυτής της υποδομής, για την προσέλκυση ψηφιακών νομάδων, οι οποίοι θα μπορούν να παραμείνουν όλο το χρόνο στο νησί και να τονώσουν την μικροοικονομία του.

2.3.6 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Η διαχείριση απορριμμάτων είναι ένα κρίσιμο θέμα για τη διατήρηση των φυσικών πόρων, την εξοικονόμηση ενέργειας, τη μείωση της ρύπανσης και την προαγωγή της δημόσιας υγείας:

Προϋποθέσεις σωστής διαχείρισης απορριμμάτων είναι:

- Η ελαχιστοποίηση των απορριμμάτων στην πηγή.
- Η επαναχρησιμοποίηση αντικειμένων περισσότερες από μία φορές.
- Η ανακύκλωση.
- Η κομποστοποίηση.
- Η κατάλληλη διάθεση των μη ανακυκλώσιμων (ασφαλής ταφή ή καύση).

- Η εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση πολιτών/επιχειρήσεων/φορέων τόσο σε σχέση με τη σημασία της σωστής διαχείρισης των απορριμμάτων όσο και σε σχέση με το τι ανακυκλώνεται και πως διαχωρίζονται και εναποθέτονται στους αντίστοιχους κάδους τα ανακυκλώσιμα υλικά.
- Η ύπαρξη κατάλληλης υποδομής και υπηρεσίας αποκομιδής.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω η υφιστάμενη κατάσταση έχει ως εξής:

Αποκομιδή

Η αποκομιδή των απορριμμάτων και των ανακυκλώσιμων υλικών, καθώς και η μεταφορά στους κατάλληλους χώρους, πραγματοποιείται από εξωτερικό συνεργάτη. Η διαδικασία διενεργείται με αποτελεσματικότητα, καθώς πραγματοποιούνται καθημερινά τα απαραίτητα δρομολόγια για την έγκαιρη συλλογή και ορθή διαχείριση των αποβλήτων.

Τα οργανικά απορρίμματα οδηγούνται στον Χώρο Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) για υγειονομική ταφή.

Η αποκομιδή των ανακυκλώσιμων γίνεται χωριστά ανά είδος. Στη συνέχεια τα υλικά να δεματοποιούνται και να αποθηκεύονται ξεχωριστά. Η τακτική απομάκρυνσή του γίνεται με ευθύνη του Δήμου και μέσα που διαθέτει ο Δήμος προς την εταιρεία ανακύκλωσης με την οποία έχει σύμβαση συνεργασίας. Τα ανακυκλώσιμα υλικά μεταφέρονται ακτοπλοϊκά σε ειδικές εγκαταστάσεις, όπου υποβάλλονται σε διαδικασίες επαναχρησιμοποίησης, συμβάλλοντας στην προώθηση της κυκλικής οικονομίας και της βιώσιμης διαχείρισης των πόρων.

Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ)

Στο νησί λειτουργεί Χώρος Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων (ΧΥΤΥ) στη θέση Κυδωνιές με χωρητικότητα ταφής 13,346 m³.

Στο ΧΥΤΥ γίνεται η τελική διάθεση των υπολειμμάτων αποβλήτων, δηλαδή των αποβλήτων που δεν μπορούν να ανακυκλωθούν ή να αξιοποιηθούν ενεργειακά μετά από διαδικασίες επεξεργασίας.

Στο χώρο του ΧΥΤΥ προβλέπεται η δημιουργία μικρής μονάδας κομποστοποίησης εκτιμώμενης δυναμικότητας 60tn, η οποία εκτός από τα βιοαπόβλητα θα επεξεργάζεται και τα πράσινα απόβλητα του νησιού.

Ο ΧΥΤΥ λειτουργεί χωρίς την απαιτούμενη άδεια, γεγονός που αποτελεί πρόβλημα για τον Δήμο. Για το λόγο αυτό, σε συνεργασία τον αρμόδιο Φορέα Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΦοΣΔΑ), ο οποίος πρόκειται να αναλάβει προσεχώς τη διαχείρισή του, θα δρομολογηθεί η διαδικασία αδειοδότησης της εγκατάστασης.

Ανακύκλωση

ο Δήμος Λειψών εδώ και μια δεκαετία χαρακτηρίζεται «πράσινος» Δήμος, λόγω των θεαματικών αποτελεσμάτων στον τομέα της ανακύκλωσης.

Εφαρμόζει πρόγραμμα ανακύκλωσης με το σύστημα «Διαλογή στην Πηγή και συλλογή πόρτα-πόρτα». Συγκεκριμένα, διανέμονται από το Δήμο στους κατοίκους και στις επιχειρήσεις διακριτοί-χωριστοί σάκοι απορριμμάτων, για την προσωρινή αποθήκευση των συλλεγόμενων ρευμάτων στον χώρο τους, έως την αποκομιδή τους από τον εργολάβο καθαριότητας.

Σήμερα, γίνεται χωριστή συλλογή με ΔσΠ υλικών από χαρτί/χαρτόνι, πλαστικό, νάιλον, μέταλλο/αλουμίνιο και γυαλί. Το επόμενο βήμα είναι η προώθηση της χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων. Χαρακτηριστικά της προόδου στον τομέα της ανακύκλωσης είναι τα παρακάτω στοιχεία:

Πίνακας 14: Δήμος Λειψών- Επίδοση Ανακύκλωσης						
Πιστοποιημένες Ποσότητες Αποβλήτων Συσκευασίας (μετά την εφαρμογή του ποσοστού καθαρότητας)						
Υλικό	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Αλουμίνιο	1,18	0,7	0,24		0,48	0,19
Ανάμικτο Χαρτί		7,74	12,62		19,02	
Ανάμικτος Σίδηρος	0,57	0,36	0,15		0,26	0,25
Γυαλί	3,39					
Πλαστικά-PE	0,93	0,33	0,14		1,73	12,8
Πλαστικά-PET	2,4	2,51	1,68		2,74	1,71
Πλαστικά-Φιλμ PE	2,27	4,52	1,37		2,47	0,83
Πλαστικό-Λοιπά	5,49	6,59	1,74	18,44	9,5	9,72
Χαρτί / Χαρτόνι	31,47	13,68	4,95	3,27	13,8	31,83
Χάρτινες συσκευασίες υγρών προϊόντων	0,16	0,26				
Γενικό Άθροισμα	47,86	36,69	22,89	21,71	50	57,33

Πηγή: Ελληνική Εταιρεία Αξιοποίησης Ανακύκλωσης

Σε σύγκριση με την προηγούμενη πενταετία, τα αποτελέσματα της προσπάθειας για τη μείωση των απορριμμάτων και τη βελτίωση της ανακύκλωσης στον Δήμο Λειψών φαίνεται ότι είναι ιδιαίτερα θετικά.

Παρατηρείται μείωση στον όγκο των παραγόμενων απορριμμάτων, ενώ τα ποσοστά ανακύκλωσης έχουν αυξηθεί, συμβάλλοντας στην προστασία του Περιβάλλοντος και την προώθηση της αειφορίας στην περιοχή.

Οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, καθώς και η βελτίωση των υποδομών διαχείρισης απορριμμάτων, έχουν παίξει καθοριστικό ρόλο σε αυτή την εξέλιξη.

Σημειώνεται ότι οι κάτοικοι του νησιού είναι ευαισθητοποιημένοι και συμμετέχουν ενεργά στο πρόγραμμα ανακύκλωσης

Μηχανολογικός εξοπλισμός καθαριότητας και ανακύκλωσης

Ο Δήμος Λειψών διαθέτει τον απαιτούμενο μηχανολογικό εξοπλισμό για το έργο της καθαριότητας και ανακύκλωσης.

Συγκεκριμένα διαθέτει:

- Ένα συμβατικό δορυφορικό απορριμματοφόρο.
- Ένα ηλεκτροκίνητο όχημα- σάρωθρο.
- Ένα εκσκαφέας για την ταφή των απορριμμάτων.
- Ένα JCB- εκσκαφέα- φορτωτή για διάφορες εργασίες.

3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΥΓΕΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

3.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Αρμόδιο για την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής, των πολιτικών ισότητας των φύλων καθώς και για την προστασία και προαγωγή της δημόσιας υγείας στην περιοχή του Δήμου είναι το Αυτοτελές Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού και ειδικότερα το Γραφείο Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού.²³

Στο Δήμο Λειψών δεν λειτουργεί Κέντρο Κοινότητας. Οι κάτοικοι του νησιού εξυπηρετούνται από το Κέντρο Κοινότητας Λέρου.

Με στόχο την αντιμετώπιση της φτώχειας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, ο Δήμος αξιοποιεί τις δυνατότητες που προσφέρουν τα κοινωνικά προγράμματα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους Απόρους (TEBA) καθώς και τις δράσεις της Ιεράς Μητρόπολης.

Συνολικά, ο Δήμος Λειψών υλοποιεί στοχευμένες παρεμβάσεις που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του νησιού. Ενδεικτικά μεταξύ άλλων περιλαμβάνονται:

- Οικονομική και διαμεσολαβητική υποστήριξη φοιτητών για τη σύνδεσή τους με τα πανεπιστήμια.
- Παροχή χρηματικών βοηθημάτων ή διανομή τροφίμων σε ηλικιωμένους και χήρες κατά τις γιορτές των Χριστουγέννων και του Πάσχα.
- Πρόσληψη ατόμων από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες στο πλαίσιο προγραμμάτων με συμβάσεις ΙΔΟΧ.
- Ανάπτυξη δικτύου κοινωνικής αλληλεγγύης σε συνεργασία με τους φορείς του νησιού.
- Υποστήριξη κάθε είδους στο νεοσύστατο Φιλόπτωχο Ταμείο.

3.1.1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΕΛΣΤΑΤ 2021

Πληθυσμός

Στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου το ποσοστό των ατόμων άνω των 65 ετών είναι χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο Ελλάδας, αλλά έχει αυξητική τάση, ενώ αντίθετα, το ποσοστό του πληθυσμού σε παραγωγική ηλικία καθώς και των παιδιών κάτω των 15 ετών έχει μειωτική τάση.

²³ ΟΕΥ Δήμου Λειψών ΦΕΚ Β' 2745/2-12-2011

Η σταδιακή γήρανση του πληθυσμού αποτυπώνεται και στη σταθερή αύξηση της μέσης ηλικίας του πληθυσμού.²⁴ Στους πίνακες 4 και 5 του παρόντος στα δημογραφικά στοιχεία των γενικών απογραφών του έτους 2021 και 2011, παρόλο που δεν χρησιμοποιούνται απολύτως οι ίδιες ηλικιακές ομάδες, αποτυπώνεται η σταδιακή γήρανση του πληθυσμού και στο Δήμο Λειψών.

Ο δείκτης εξάρτησης²⁵ στους Λειψούς ανέρχεται περίπου στο 50,1%, γεγονός που υποδηλώνει ότι για κάθε 100 άτομα σε παραγωγική ηλικία αντιστοιχούν περίπου 50 εξαρτώμενα άτομα (παιδιά και ηλικιωμένοι).

Η σταδιακή μείωση του παραγωγικού πληθυσμού, σε συνδυασμό με τη γήρανση του πληθυσμού, επιφέρει αρνητικές συνέπειες στην τοπική οικονομία και δημιουργεί αυξανόμενες πιέσεις στις **υπηρεσίες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας για τους ηλικιωμένους πολίτες, καθιστώντας την ενίσχυσή τους επιτακτική ανάγκη.**

Παράλληλα, παραμένει ζήτημα ύψιστης προτεραιότητας η λήψη αποτελεσματικών μέτρων για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.

Αναμφίβολα, το δημογραφικό δεν αποτελεί πρόβλημα που αφορά αποκλειστικά έναν δήμο, αλλά είναι εθνική πρόκληση και αφορά συνολικά την Ευρώπη. Ωστόσο, σε κάθε περιοχή παρουσιάζει διαφορετικές διαστάσεις, γεγονός που καθιστά ενδεχομένως αναγκαία τη διαφοροποίηση των πολιτικών και παρεμβάσεων που υιοθετούνται σε τοπικό επίπεδο.

Η επιδότηση των γεννήσεων αποτελεί ένα γενικό μέτρο υποστήριξης του πληθυσμού. Ωστόσο, στα νησιά – και ιδιαίτερα στα απομακρυσμένα – οι γυναίκες και οι οικογένειες αντιμετωπίζουν αυξημένες ανάγκες, λόγω των ιδιαίτερων δυσκολιών και του υψηλού κόστους μετακίνησης προς ιατρικές μονάδες και υπηρεσίες υγείας, οι οποίες συχνά απουσιάζουν από τα μικρά νησιά.

Ο Δήμος Λειψών αναγνωρίζει αυτές τις ιδιαιτερότητες και **εισηγείται τον διπλασιασμό της επιδότησης των γεννήσεων για τα νησιά**, ως ένα στοχευμένο και δίκαιο μέτρο ενίσχυσης της νησιωτικής οικογένειας. Η πρόταση αυτή προωθείται σταθερά προς την κεντρική διοίκηση, με στόχο την άμβλυνση των ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στις νησιωτικές περιοχές. Η πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, με την αντίστοιχη κρατική χρηματοδότηση θα παρέχει το σχετικό επίδομα στην περιοχή ευθύνης της.

²⁴ Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου: Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης 2023 (<https://socialobservatory.pnai.gov.gr/>)

Ο δείκτης γήρανσης δείχνει την αναλογία παιδιών κάτω των 14 ετών και ατόμων πάνω των 65 ετών.

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ το 2020, στην ΕΕ το 21 % του πληθυσμού ήταν ηλικίας 65 ετών και άνω (στην Ελλάδα 22%), έναντι 16 % το 2001, σημειώνοντας αύξηση κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες. Στον αντίποδα μειώνεται το ποσοστό των παιδιών και νέων (κάτω από 20 ετών). Το 2020, το 15 % του πληθυσμού ήταν ηλικίας κάτω των 14 ετών, έναντι 17 % το 2001, σημειώνοντας μείωση κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες.

²⁵ Κλάσμα, που στον αριθμητή έχει το πλήθος των ατόμων που έχουν ηλικία κάτω από 15 ετών και πάνω από 65

Οικογενειακή κατάσταση

Στον πίνακα 7 των δημογραφικών στοιχείων που αναφέρονται στο παρόν βάσει της γενικής απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021, φαίνεται η οικογενειακή κατάσταση του τοπικού πληθυσμού (37% άγαμοι, 50% έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση, 6% χήροι και 7% διαζευγμένοι).

Λαμβάνοντας υπόψη την οικογενειακή κατάσταση κατά ομάδες ηλικιών είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι οι έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση ηλικίας 15-29 ετών αποτελούν το 0,7 % του συνολικού πληθυσμού και το 5% των ατόμων αυτής της ηλικιακής ομάδας.

Πίνακας 15: Δήμος Λειψών - Οικογενειακή κατάσταση κατά ομάδες ηλικιών -2021					
Περιγραφή /Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Άγαμοι	Έγγαμοι ή με σύμφωνο συμβίωσης ή σε διάσταση	Χήροι	Διαζευγμένοι
	778	293	390	47	52
0-14	92	92	0	0	0
15-29	112	110	6	0	0
30-44	142	44	84	0	13
45-59	176	30	124	5	23
60-74	181	16	145	9	14
75+	72	3	31	32	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 πίνακας Γ03 (ίδια επεξεργασία)

Νοικοκυριά

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ 2021, στους Λειψούς διαβιούν 353 νοικοκυριά. Μεγαλύτερη συμμετοχή σε αυτά έχουν τα νοικοκυριά με ένα μέλος που αποτελούν το **36,5%** του συνόλου. Στον αντίποδα, τα νοικοκυριά με 5+ μέλη αποτελούν το **7%** των νοικοκυριών.

Πίνακας 16: Δήμος Λειψών - Νοικοκυριά & μέλη αυτών κατά μέγεθος νοικοκυριού - 2021			
Μέγεθος νοικοκυριού	Σύνολο		
	Νοικοκυριά		Μέλη
Άτομα	353		771
1 άτομο	129	36,5%	129

2 άτομα	116	33%	229
3 άτομα	48	13,5%	150
4 άτομα	35	10%	132
5+ άτομα	24	7%	130

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2021, πίνακας Β03 (ίδια επεξεργασία)

Οικογενειακοί πυρήνες και μονογονεϊκότητα

Με βάση τα στοιχεία της γενικής απογραφής 2021 της ΕΛΣΤΑΤ στους Λειψούς καταγράφηκαν συνολικά 220 οικογενειακοί πυρήνες.²⁶

Το **16,8%** των οικογενειακών πυρήνων είναι μονογονεϊκές οικογένειες. Τα παιδιά που διαβιούν σε τέτοια οικογενειακά σχήματα αντιστοιχούν στο **23%** του συνόλου των παιδιών του νησιού με σχεδόν το **80%** αυτών να ζει με τη μητέρα.

Πίνακας 17: Δήμος Λειψών – Οικογενειακοί πυρήνες κατά τύπο και μέλη - 2021			
Περιγραφή / Τύπος οικογενειακού πυρήνα	Οικογενειακοί πυρήνες	Μέλη οικογενειακών πυρήνων	Αριθμός παιδιών
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ	220	611	199
Παντρεμένα ζευγάρια	169	491	145
Συμβιούντες	18	47	11
Μόνος πατέρας	7	13	9
Μόνη μητέρα	30	64	37

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2021, πίνακας Β07 (ίδια επεξεργασία)

Οι μονογονεϊκές, και ιδιαίτερα οι μητέρες αντιμετωπίζουν συχνά πολλαπλές προκλήσεις. Οικονομικές προκλήσεις, όπως οι δυσκολίες στη εύρεση εργασίας με συνέπεια την οικονομική ανασφάλεια αλλά και ψυχοκοινωνικές προκλήσεις, όπως η έλλειψη υποστηρικτικού δικτύου και ελεύθερου χρόνου, η συναισθηματική και πρακτική επιβάρυνση από την αποκλειστική φροντίδα των παιδιών καθώς και η περιορισμένη πρόσβαση σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες, οι οποίες στα μικρά νησιά συχνά δεν υφίστανται ή είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένες.

Η αυξανόμενη παρουσία μονογονεϊκών οικογενειών, σε συνδυασμό με το μικρό μέγεθος και τον περιορισμένο πληθυσμό του νησιού, αναδεικνύει την επιτακτική ανάγκη για στοχευμένες και ουσιαστικές παρεμβάσεις.

²⁶ Οικογενειακός πυρήνας: Ζεύγος χωρίς παιδιά ή ζεύγος με ένα ή περισσότερα παιδιά ή ένα μόνο γονέα με ένα ή περισσότερα παιδιά, που διαβιούν μόνιμα στην ίδια κατοικία

Με βάση τα παραπάνω, καθίσταται αναγκαία η υλοποίηση δράσεων που θα ενισχύουν τη **γονεϊκή επάρκεια**, θα προάγουν την **κοινωνική ένταξη και στήριξη των μονογονέων**, και θα διασφαλίζουν την **παιδική προστασία** και ευημερία.

Απασχόληση των μελών των οικογενειακών πυρήνων

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Απογραφής 2021, στους Λειψούς καταγράφηκαν **220** οικογενειακοί πυρήνες.

Από τις **220** πυρηνικές οικογένειες, **το 41%** αφορά οικογένειες στις οποίες δεν υπάρχει κανένα μέλος σε απασχόληση, γεγονός που υποδηλώνει σοβαρό βαθμό οικονομικής εξάρτησης και πιθανό κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού.

Αντιστοίχως, από τις **133** πυρηνικές οικογένειες στους οποίους υπάρχει απασχολούμενο μέλος/η:

- Στο **60%** απασχολείται μόνο ένα μέλος,
- Στο **35,5%** απασχολούνται δύο μέλη, ενώ
- Στο **4,5%** απασχολούνται τρία μέλη.

Τα δεδομένα αυτά φανερώνουν έναν περιορισμένο βαθμό οικονομικής δραστηριοποίησης ανά οικογένεια, που μπορεί να σχετίζεται με τη γήρανση του πληθυσμού ή περιορισμένες ευκαιρίες απασχόλησης.

Τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο της Περιφερειακής Ενότητας Καλύμνου είναι καλύτερα δεδομένου ότι από το σύνολο των πυρηνικών οικογενειών δεν υπάρχει μέλος που να απασχολεί στο 34%.

Πίνακας 18: Δήμος Λειψών – Οικογενειακοί πυρήνες κατά αριθμό απασχολούμενων μελών 2021						
ΔΗΜΟΣ	Σύνολο	Χωρίς απασχολούμενο μέλος	Με απασχολούμενο μέλος			
				Με ένα απασχολούμενο μέλος	Με δύο απασχολούμενα μέλη	Με τρία και άνω απασχολούμενα μέλη
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	8.573	2.920	5.649	3.358	2.002	290
		34%	66%	59%	36%	5%

ΛΕΙΨΟΙ	220	91	133	80	47	6
		41%	59%	60%	35,5%	4,5%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2021, πίνακας Β10 (ίδια επεξεργασία)

Κατοικίες

Η σημασία των τετραγωνικών μέτρων (τ.μ.) που αναλογούν σε κάθε άτομο που ζει κάτω από την ίδια στέγη είναι ουσιαστική, γιατί επηρεάζουν τις υγειονομικές συνθήκες διαβίωσης (πχ σε υπερπλήρη σπίτια είναι πιο δύσκολο να διατηρηθεί καθαριότητα και επαρκής αερισμός) και την ποιότητα ζωής των μελών του νοικοκυριού (προσωπικός χώρος).

Επιστημονικά υπολογίζεται ότι τα 10-20 τ.μ. ανά άτομο είναι ικανοποιητικά.

Κατά συνέπεια, βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, δεν διαπιστώνεται ουσιαστικό πρόβλημα στους Λειψούς, αφού μόλις το 1,14% των κατοικιών διαθέτει κάτω από 10τ.μ. ανά μέλος.

Αναλυτικά στοιχεία σε σχέση με τις συνθήκες στέγασης κατοικίες ως προς τα αναλογούντα τ.μ. ανά μέλος παρέχονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 19: Δήμος Λειψών – κατοικούμενες κανονικές κατοικίες κατά τύπο πυκνότητα & κατά τύπο κυριότητας - 2021				
Πυκνότητα κατοικήσεως τ.μ / μέλος νοικοκυριού		Ιδιοκατοικούμενες	Ενοικιαζόμενες	Άλλων τύπων κυριότητας
ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΣΥΝΟΛΟ	350	262	57	31
Κάτω από 10 τ.μ./μέλος	4	3	0	0
10 - 14 τ.μ./μέλος	6	7	3	0
15 - 19 τ.μ./μέλος	15	13	3	0
20 - 29 τ.μ./μέλος	85	56	17	12
30 - 39 τ.μ./μέλος	64	51	11	3
40 - 59 τ.μ./μέλος	74	57	13	3
60 - 79 τ.μ./μέλος	56	40	9	8
80+ τ.μ./μέλος	42	29	4	6

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2021, πίνακας Β01 (ίδια επεξεργασία)

Σημαντικές είναι οι πληροφορίες που αντλούνται από τη γενική απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021 σχετικά με την ύπαρξη ή μη, βασικών εξυπηρετήσεων στις κατοικίες.

Συγκεκριμένα, από τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ της γενικής απογραφής το έτος 2021 πληροφορούμαστε ότι, από το σύνολο των κατοικούμενων κατοικιών στους Λειψούς:

- **6** κατοικίες (0,8%) έχουν δίκτυο υδροδότησης εκτός της οικίας.
- **20** κατοικίες (2,8%) έχουν τουαλέτα ή WC με υδραυλική εγκατάσταση εκτός της οικίας και **4** χωρίς τουαλέτα ή WC.
- **13** κατοικίες (1,8%) έχουν λουτρό ή ντους εκτός της οικίας ενώ **17** (2,3%) δεν έχουν καθόλου λουτρό ή ντους.

Αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τις βασικές εξυπηρετήσεις των κατοικιών στους Λειψούς, φαίνονται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 20: Δήμος Λειψών – Κανονικές κατοικίες κατά κατάσταση κατοικίας & διαθεσιμότητα δικτύου υδροδότησης - 2021			
Με δίκτυο υδροδότησης	Εντός οικίας	Εκτός οικίας	Χωρίς δίκτυο υδροδότησης
Σύνολο κανονικών κατοικιών: 722			
708	705	6	16
Σύνολο κατοικούμενων κανονικών κατοικιών: 350			
349	348	4	3
Σύνολο κενών κανονικών κατοικιών: 369			
361	359	0	11

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2021, πίνακας Γ06 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 21: Δήμος Λειψών – Κανονικές κατοικίες κατά κατάσταση κατοικίας & διαθεσιμότητα τουαλέτας ή WC -2021				
Με τουαλέτα ή WC	Με υδραυλική εγκατάσταση		Χωρίς υδραυλική εγκατάσταση	Χωρίς τουαλέτα ή WC
	Εντός οικίας	Εκτός οικίας		
Σύνολο κανονικών κατοικιών: 722				
713	688	20	0	4
Σύνολο κατοικούμενων κανονικών κατοικιών: 350				
350	339	12	0	4

Σύνολο κενών κανονικών κατοικιών: 369				
361	353	6	0	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2021, πίνακας Γ07 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 22: Δήμος Λειψών – Κανονικές κατοικίες κατά κατάσταση κατοικίας & διαθεσιμότητα λουτρού ή ντους - 2021			
Με λουτρό ή ντους	Διαθεσιμότητα λουτρού ή ντους		Χωρίς λουτρό ή ντους
	Εντός οικίας	Εκτός οικίας	
Σύνολο κανονικών κατοικιών: 722			
708	691	13	17
Σύνολο κατοικούμενων κανονικών κατοικιών: 350			
349	342	5	3
Σύνολο κενών κανονικών κατοικιών: 369			
355	352	6	17

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Απογραφή Πληθυσμού 2021, πίνακας Γ07 (ίδια επεξεργασία)

Ανεργία και φτώχεια

Σε επίπεδο ΠΝΑ διαπιστώνονται τα εξής:

Κατά το έτος 2021 το ποσοστό του πληθυσμού που κινδύνευε από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό άγγιζε το 23,2%, εν τούτοις βελτιώθηκε τόσο απόλυτα όσο και σε σχέση με τον εθνικό δείκτη, ο οποίος αυξήθηκε κατά το τελευταίο έτος αναφοράς. Ο δείκτης υλικής και κοινωνικής υστέρησης σημείωσε σημαντική πτώση και κινείται πλέον σημαντικά χαμηλότερα του εθνικού δείκτη. Ο δείκτης των ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας (μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις)²⁷ παραμένει σχετικά σταθερός για το έτος 2021, στοιχείο που, επίσης, ισχύει για το δείκτη αντικτύπου των κοινωνικών μεταβιβάσεων (εκτός των συντάξεων) στη μείωση της φτώχειας.²⁸

²⁷ Κοινωνικές μεταβιβάσεις: η κοινωνική βοήθεια (οι εισοδηματικές ενισχύσεις σε νοικοκυριά μόνιμων κατοίκων ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, το επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 45 - 65 ετών κ.λπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα / βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα / βοηθήματα ασθένειας, τα επιδόματα / βοηθήματα αναπηρίας - ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές

²⁸ Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου: Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης 2023 (<https://socialobservatory.pnai.gov.gr/>)

Για την εκτίμηση του αριθμού των ατόμων που πλήττονται από την ακραία φτώχεια η ΠΝΑ χρησιμοποιεί τα στατιστικά στοιχεία των ωφελούμενων του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος (ΕΕΕ). Στο νησί Λειψοί οι δικαιούχοι του ΕΕΕ κατά τα έτη 2017 έως και 2023 έχουν ως εξής:

Πίνακας 23: Δικαιούχοι ΕΕΕ							
ΕΕΕ Δ. ΛΕΙΨΩΝ	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	139	151	134	116	84	73	62

Το ποσοστό των δικαιούχων του ΕΕΕ μειώνεται ωστόσο η αναλογία των δικαιούχων σε σχέση με τον πληθυσμό 7,97% είναι υψηλό δεδομένου το αντίστοιχο στην Περιφερειακή Ενότητα Καλύμνου (Δ. Καλυμνίων, Αγαθονησίου, Αστυπάλαιας, Λειψών, Λέρου, Πάτμου) είναι 6,24%

Τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των μελών νοικοκυριών που λαμβάνουν ΕΕΕ στους Λειψούς και στα άλλα νησιά της ΠΕ Καλύμνου έχουν ως εξής:

Πίνακας 24: Κοινωνικά χαρακτηριστικά των μελών νοικοκυριών ΕΕΕ 2023					
ΔΗΜΟΣ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΜΟΝΟΓΟΝΕΙΚΕ Σ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ	ΕΠΙΤΕΤ. ΣΤΗ ΔΥΠΑ (ΟΑΕΔ)	ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΙ ΑΝΙΚΑΝΟΙ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑ	ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤ Α ΜΕΛΗ
ΛΕΙΨΩΝ	4.8%	12.9%	35.5%	1.6%	0.0%
ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ	1.4%	7.7%	42.0%	2.1%	0.0%
ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ	21.1%	26.3%	36.8%	0.0%	0.0%
ΛΕΡΟΥ	5.0%	14.9%	55.3%	1.9%	0,0%
ΠΑΤΜΟΥ	1.6%	23.4%	59.4%	1.6%	0.0%

Πηγή: Περιφερειακό Παρατηρητήριο Νοτίου Αιγαίου- Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης 2023

Τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα επιβεβαιώνουν την ευαλωτότητα ενός σημαντικού αριθμού νοικοκυριών του Δήμου, δεδομένου ότι, το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα δίδεται σε νοικοκυριά με πολύ χαμηλό εισόδημα.

Σύμφωνα με επιτόπια έρευνα καταγραφής της υλικής στέρξης για το σύνολο της Περιφέρειας έτους 2022,

«Στους Λειψούς παρατηρείται πολύ υψηλή συγκέντρωση δικαιούχων του ΕΕΕ ή ΤΕΒΑ, με 107 κατοίκους να λαμβάνουν το επίδομα Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Από αυτούς/ες, το 7.14%

είναι μέλη μονογονεϊκών οικογενειών, το 2.38% είναι αλλοδαποί και το 21.43% είναι εγγεγραμμένοι στη Δ.ΥΠ.Α.»²⁹.

Επισημαίνεται ότι με βάση τα στοιχεία του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου, το 2023 από τους δικαιούχους του ΕΕΕ στους Λειψούς το 35,5% ήταν άνεργοι και το 12,9% μονογονεϊκές οικογένειες.

Εκτίμηση των κοινωνικών αναγκών

Η συνολική αποτύπωση των κοινωνικών αναγκών στον Δήμο Λειψών βασίζεται σε κρίσιμους δημογραφικούς και κοινωνικοοικονομικούς δείκτες που έχουν ήδη αναλυθεί.

- Τη γήρανση του πληθυσμού, που συνεπάγεται αυξημένες ανάγκες σε υπηρεσίες υγείας, φροντίδας και κοινωνικής πρόνοιας για τους ηλικιωμένους.
- Το υψηλό ποσοστό (41%) των πυρηνικών οικογενειών δεν διαθέτει κανένα απασχολούμενο μέλος, στοιχείο που υποδηλώνει σοβαρούς κινδύνους εισοδηματικής ανεπάρκειας και κοινωνικού αποκλεισμού.
- Το ποσοστό των οικογενειακών πυρήνων αποτελούνται από μονογονεϊκές οικογένειες (16,8%) και το ποσοστό (23%) των παιδιών που ζουν με ένα γονέα κυρίως με τη μητέρα, γεγονός που υποδεικνύει την ανάγκη υποστήριξης των μονογονεϊκών οικογενειών-ιδιαίτερα μητέρων και προστασίας των παιδιών.
- Τα περιορισμένα προβλήματα στέγασης.

3.2 ΥΓΕΙΑ

Το 2022 στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου λειτουργούσαν 9 νοσοκομεία από τα οποία τα 7 είναι ΝΠΔΔ. Παρά την μικρή αύξηση διαθέσιμων νοσοκομειακών κρεβατιών το 2020 η αναλογία νοσοκομειακού κρεβατιού ήταν 1 ανά 273 ενώ σε εθνικό επίπεδο ήταν 1 ανά 162. Ειδικά η αναλογία διαθέσιμων γιατρών ανα κάτοικο, στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου βαίνει μειούμενη.

Επιτόπια έρευνα του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου ανέδειξε την ανάγκη αύξησης του αριθμού των γιατρών και των ειδικοτήτων καθώς και την ανάγκη αντιμετώπισης των κενών στην

²⁹ Περιφερειακό Παρατηρητήριο Νοτίου Αιγαίου: Π ε ρ ι φ ε ρ ε ι α κ ή Έ ρ ε υ ν α Ε ι σ ο δ ή μ α τ ο ς κ α ι Σ υ ν θ η κ ώ ν Δ ι α β ί ω σ η ς 2022

περίθαλψη ατόμων με αναπηρίες και τα ατόμων με ψυχική νόσο. Όσον αφορά την ύπαρξη δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας³⁰ παρά την πολυνησιωτικότητα, αλλά και τη μεγάλη τουριστική κίνηση τους θερινούς μήνες, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου σε αυτόν τον τομέα βρίσκεται στις τελευταίες Περιφέρειες της χώρας.³¹

Ειδικότερα στο Δήμο Λειψών λειτουργεί Πολυδύναμο Περιφερειακό Ιατρείο το οποίο διαθέτει εξεταστήριο γενικής ιατρικής, γυναικολογικό, παιδιατρικό, ακτινολογικό και μικροβιολογικό εργαστήριο, αίθουσα μικροεπεμβάσεων και θάλαμο βραχείας νοσηλείας. Επίσης, διαθέτει εξοπλισμένο ασθενοφόρο.

Ως προς τη στελέχωση των υπηρεσιών του το Πολυδύναμο Περιφερειακό Ιατρείο Λειψών διαθέτει 2 αγροτικούς Ιατρούς και 3 νοσηλεύτριες, μια καθαρίστρια και ένα οδηγό ασθενοφόρου.

Δεδομένων των δυνατοτήτων του Πολυδύναμου Περιφερειακού Ιατρείου Λειψών καθώς και της έλλειψης ιδιωτικών ιατρείων οι κάτοικοι αναγκάζονται να επισκέπτονται την Κάλυμνο ή τη Λέρο όπου υπάρχει και νοσοκομείο «...Κάτι αρκετά χρονοβόρο, αλλά και δαπανηρό, αφού αν ο ασθενής πάει στο πιο κοντινό κέντρο που είναι η Λέρος, θα πρέπει να πληρώσει τα μεταφορικά του έξοδα, τον ιατρό που θα επισκεφτεί - αν πάει σε ιδιώτη - και τα έξοδα διαμονής σε ξενοδοχείο, αν χρειαστεί να διανυκτερεύσει...»³²

Κατά συνέπεια οι ανάγκες στον τομέα της υγείας που εντοπίζονται σε επίπεδο Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου αφορούν και τον Δήμο Λειψών.

Ως πλεονέκτημα του Δήμου Λειψών επισημαίνεται η δυνατότητα επείγοντα ιατρικά περιστατικά να μεταφέρονται με ελικόπτερο σε κοντινά νησιά.

Η υγειονομική περίθαλψη και προαγωγή της υγείας του τοπικού πληθυσμού εντάσσεται στην πολιτική στόχευση του Δήμου με προτεραιότητα την ενίσχυση της στελέχωσης του Πολυδύναμου Περιφερειακού Ιατρείου Λειψών με δύο ιατρούς ειδικότητας Γενικής Ιατρικής ή/και Παθολογίας.

30 Η παρακολούθηση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Π.Φ.Υ.) από την ΕΛΣΤΑΤ μέχρι το έτος 2016 περιοριζόταν στα Κέντρα Υγείας του Πρωτοβάθμιου Εθνικού Δικτύου Υγείας (Π.Ε.Δ.Υ.). Μετά τη θέσπιση του Ν.4486/2017 για τη «Μεταρρύθμιση της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας», ο όρος «Κέντρο Υγείας» διευρύνθηκε και περιλαμβάνει επιπλέον τις αποκεντρωμένες μονάδες, όπου στο πρώτο επίπεδο Π.Φ.Υ. παρέχονται υπηρεσίες από τις Τοπικές Μονάδες Υγείας (Το.Μ.Υ.), τα Περιφερειακά Ιατρεία (Π.Ι.), τα Πολυδύναμα Περιφερειακά Ιατρεία (Π.Π.Ι.), τα Ειδικά Περιφερειακά Ιατρεία (Ε.Π.Ι.), τα Τοπικά Ιατρεία (Τ.Ι.) και λοιπές μονάδες Π.Φ.Υ.

³¹ Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου: Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης 2023 (<https://socialobservatory.pnai.gov.gr/>)

³² Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου: Περιφερειακή Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης 2022

3.3 ΠΑΙΔΕΙΑ

Εκπαιδευτικό Επίπεδο

Στον πίνακα 6 των δημογραφικών στοιχείων βάσει της γενικής απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021 που αναφέρονται στο παρόν, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με το εκπαιδευτικό του μόνιμου πληθυσμού του Δήμου Λειψών.

Αν και δεν είναι ασφαλής η σύγκριση με τα στοιχεία της της γενικής απογραφής του έτους 2011, δεδομένου ότι η απογραφή του 2011 έγινε στο μόνιμο πληθυσμό Λειψών και Αγαθονησίου (975 άτομα) παρατίθενται τα αντίστοιχα ποσοστά επιπέδου εκπαίδευσης από τα οποία διακρίνεται βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης αλλά και ανάγκη περεταίρω προσπάθειών μείωσης του προβλήματος του αναλφαριθμητισμού και αύξησης του ποσοστού ατόμων αποφοίτων τουλάχιστον της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Πίνακας 25: Δήμος Λειψών - Επίπεδο Εκπαίδευσης		
	2021 Λειψοί	2011 Λειψοί & Αγαθονήσι
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	10%	12%
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.),	4,3%	3%,
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου),	28%	12%
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	14%	16%
Απολυτήριο Δημοτικού	30%	36%
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση	9,4%	17%
Άτομα μη κατατασσόμενοι (δεν έχουν ηλικία σχολείου)	4,3	4%

Πηγή: Γενική απογραφή πληθυσμού- κατοικιών 2021 και 2011

Υποδομές Προσχολικής Εκπαίδευσης

Ο Δήμος Λειψών έχει αγοράσει και εξοπλίσει κτήριο με σκοπό τη λειτουργία ενός σύγχρονου Βρεφονηπιακού και Παιδικού Σταθμού. Η λειτουργία αυτής της δομής προβλέπεται στο άμεσο μέλλον καθώς συνδέεται με την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου (ΟΕΥ) που έχει δρομολογηθεί.

Σχολικές Μονάδες - υποδομή

Στους Λειψούς υπάρχει λειτουργούν σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης:

Πίνακας 26: Σχολικές Μονάδες και αριθμός μαθητών σχ. έτους 2025-2026			
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση		Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
Σχολική Μονάδα	Αρ. μαθητών	Σχολική Μονάδα	Αρ. μαθητών
Ένα Νηπιαγωγείο	6	Γυμνάσιο με Λυκειακές τάξεις	27
Ένα Δημοτικό	27		

Πηγή: Δήμος Λειψών

Ο Δήμος Λειψών δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση και αναβάθμιση των σχολικών υποδομών, με στόχο την παροχή ενός ασφαλούς, σύγχρονου και παιδαγωγικά κατάλληλου περιβάλλοντος για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.

Η συντήρηση των σχολικών μονάδων πραγματοποιείται σε τακτική και ολοκληρωμένη βάση, διασφαλίζοντας την καλή λειτουργία των κτηρίων και την πρόληψη φθορών.

Ενδεικτικά, αναφέρονται, όπως:

- Η ανακαίνιση και λειτουργική αναβάθμιση του κτηρίου του Γυμνασίου.
- Η πλήρης αντικατάσταση της κεραμοσκεπής του Δημοτικού Σχολείου.
- Η αλλαγή των κουφωμάτων του Δημοτικού, έργο που βρίσκεται σε φάση υλοποίησης.

Στην πολιτική στόχευση του Δήμου εντάσσεται και η ενεργειακή αναβάθμιση των σχολικών κτιρίων, για την οποία έχει γίνει λόγος στον άξονα «Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής»

Δια βίου εκπαίδευση

Η Δια Βίου Μάθηση έχει ιδιαίτερη σημασία στα μικρά νησιά όπως οι Λειψοί, γιατί μπορεί να συμβάλλει άμεσα και καθοριστικά για την ανάπτυξη και την πρόοδο της τοπικής κοινότητας.

Μπορεί να είναι ένα μέσο ενίσχυσης των δεξιοτήτων των κατοίκων σε τομείς που σχετίζονται με τον τουρισμό, την αλιεία, τη γεωργία και τη διατήρηση της ταυτότητας του νησιού ή αφετηρία να γεννηθούν νέες ιδέες οικονομικής δραστηριότητας. Παράλληλα, η δυνατότητα συμμετοχής στα προγράμματα εκπαίδευσης μειώνει το αίσθημα της απόστασης και ενισχύει τους δεσμούς μέσα στην κοινότητα, τη συνεργασία και την αλληλεγγύη.

Ο Δήμος Λειψών προωθεί τη «Δια βίου Μάθηση» μέσω της οργάνωσης εκπαιδευτικών σεμιναρίων με τη συνεργασία της Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας.

3.4 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ και ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

3.4.1 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Οι Λειψοί έχουν παρουσία σε όλες τις πολιτισμικές περιόδους.

Συνδυάζουν τον έντονο θρησκευτικό χαρακτήρα τους, με αρχαιολογικούς χώρους και ιστορικά κτίρια ή μνημεία που διαθέτουν από διάφορες ιστορικές περιόδους (π.χ. αρχαία, μεσαιωνική, βυζαντινή, οθωμανική κ.ο.κ.) καθώς και με πολιτιστικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με τα έθιμα και της παραδόσεις του τόπου.

Λατρευτικοί χώροι υπερτοπικού ενδιαφέροντος, μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι

Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία των Λειψών περιγράφονται στο πρώτο κεφάλαιο του παρόντος καθώς η αποτελούν στοιχεία της οικιστικής ανάπτυξης του νησιού.

Επιγραμματικά αναφέρονται:

- Ο **Μύλος του Αραβή**, στο βόρειο τμήμα του νησιού, στο ψηλότερο σημείο του
- Η **Αρχαία Ακρόπολη**, ΝΑ του οικισμού των Λειψών, στην κορυφή του λόφου «Κάστρο», όπου υπάρχουν τα ερείπια αρχαίας πόλης.
- Η **Παναγιά του Κουσελίου** και το Βαπτιστήριο. Η εκκλησία είναι χτισμένη στα θεμέλια προχριστιανικής τρίκλιτης Βασιλικής πιθανά του 5^{ου} αιώνα. Στους τοίχους της φαίνονται μάρμαρα με βυζαντινές επιγραφές από τον προηγούμενο ναό, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν σαν οικοδομικό υλικό.
- Τα ερείπια τρίκλιτης βασιλικής του 5ου αι. στη **Κατσαδιά** με απομεινάρια ψηφιδωτών δαπέδων.
- Η εκκλησία του **Άγιου Ιωάννη του Θεολόγου**, η μεγαλύτερη εκκλησία του νησιού, χτισμένη με πελεκητή πέτρα. Εδώ υπάρχει η εικόνα της Παναγίας της Μαύρης που χρονολογείται από το 1500 περίπου.
- Η εκκλησία της **Κοίμησης της Θεοτόκου** (Πάνω Κοίμηση) του 16^{ου} αιώνα. Γύρω από την εκκλησία σε τρύπες βράχων, βρίσκονται τα οστά των καλόγηρων που έζησαν και μαρτύρησαν ειδικά κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.
- Το μοναστήρι της **Παναγίας του Χάρου** του 17^{ου} αιώνα. Εδώ υπάρχει η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας να κρατά τον Ιησού Εσταυρωμένο.
- Η εκκλησία της **Κάτω Κοίμησης** του 17 αιώνα κοντά στην Πάνω Κοίμηση.

Ιδιαίτερη σημασία για την ανάδειξη και αξιοποίηση της ελληνικής πολιτιστικής κληρονομιάς αποκτά η ανασκαφή της Ακρόπολης του νησιού, η οποία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα αρχαιολογικά σημεία των Λειψών, άμεσα συναρτώμενη με την ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας αλλά και την τουριστική ανάπτυξη του νησιού.

Μουσείο

Στο κέντρο της πόλης των Λειψών υπάρχει το Εκκλησιαστικό και Λαογραφικό μουσείο.

Βιβλιοθήκη

Στο νησί των Λειψών λειτουργεί η δημοτική βιβλιοθήκη «Οδυσσέας Ελύτης».

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Λειψών ιδρύθηκε το 1996 με χορηγία του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών για την Εκπαίδευση, την Επιστήμη και τον Πολιτισμό (UNESCO HELLAS) σε κτίριο που παραχώρησε ο Δήμος.

Διαθέτει περισσότερους από 8.000 τίτλους περιοδικές εκδόσεις, οπτικοακουστικό υλικό, παιδικό και ξενόγλωσσο τμήμα, καθώς και ηλεκτρονικούς υπολογιστές για το κοινό. Είναι προσβάσιμη και η επισκεψιμότητα της εκτιμάται σε 1.000 άτομα ανά έτος.

Η δημοτική βιβλιοθήκη «Οδυσσέας Ελύτης», έχει ενταχθεί στο δίκτυο 100 δημόσιων και δημοτικών βιβλιοθηκών «Future Library», το οποίο υποστηρίζεται από το Ίδρυμα «Σταύρος Νιάρχος» και την Εθνική Βιβλιοθήκη, αυξάνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τις δυνατότητες της για παροχές στους επισκέπτες της.

Πολιτιστική κληρονομιά

Στο νησί υπάρχουν παραδοσιακά στοιχεία της λαϊκής αρχιτεκτονικής και της αγροτικής ζωής στους Λειπούς όπως:

- ΑΛΩΝΙΑ (εδώ γίνονταν το αλώνισμα των δημητριακών)
- ΚΑΜΙΝΙΑ (εδώ γίνονταν ψήσιμο κεραμικών κ.α.)
- ΑΣΒΕΣΤΟΚΑΜΙΝΑ (ειδικά καμίνια για την παραγωγή ασβέστη)
- ΦΟΥΡΝΟΙ (λιθόχτιστοι φούρνοι για ψήσιμο ψωμιού ή φαγητού με ξύλα)
- ΞΕΡΟΛΙΘΙΕΣ (οριοθετούσαν αγροτεμάχια ή να συγκρατούσαν το χώμα στις αναβαθμίδες)
- ΠΕΤΡΟΧΤΙΣΤΑ ΠΗΓΑΔΙΑ
- ΚΑΛΝΤΕΡΙΜΙΑ (λιθόστρωτα δρομάκια, φτιαγμένα με μικρές πέτρες και εξαιρετική τεχνική)
- ΠΑΤΗΤΗΡΙΑ (χρησίμευαν για την παραγωγή του μούστου)

- ΚΕΛΑΡΙΑ (χώροι αποθήκευσης με σταθερή θερμοκρασία και υγρασία συνήθως για την αποθήκευση κρασιού κ.α.)

Πολιτιστικές Δραστηριότητες

Τα έθιμα των Λειψιωτών είναι βαθιά συνδεδεμένα με τη φύση, τον κύκλο της ζωής, και το θρησκευτικό συναίσθημα και τον έρωτα.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις που αποτελούν πλέον πολιτιστικούς θεσμούς του νησιού, εκφράζουν τα έθιμα και της παραδόσεις του.

- **Η Γιορτή του Κρασιού.** Οργανώνεται 3 με 4 φορές το χρόνο, μια εκ των οποίων τον Αύγουστο. Είναι η γιορτή καταξίωσης των προσπαθειών των αμπελουργών του νησιού. Στους επισκέπτες της γιορτής προσφέρεται ντόπιο κρασί ενώ προωθούνται προς πώληση και πολλά παραδοσιακά προϊόντα.
- **Ο Κλείδωνας.** Παραδοσιακή γιορτή με θρησκευτικό χαρακτήρα και λαϊκό χαρακτήρα γιατί συνδέεται με τη γιορτή του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου στις 24 Ιουνίου αλλά και με την καλοκαιρινή αναγέννηση και τον έρωτα.
- **6 Αυγούστου.** Γιορτάζεται η Μεταμόρφωση του Σωτήρος στο κολπάκι του Χριστού, όπου οι κάτοικοι μεταβαίνουν από στεριά και θάλασσα
- **Δεκαπενταύγουστος**
- **Το πανηγύρι της Παναγίας του Χάρου.** Καθιερωμένο στις 23 Αυγούστου (είναι η αντίστοιχη εορτή του δεκαπενταύγουστου), προσελκύει χιλιάδες ατόμων, από κοντινά νησιά και άλλα μέρη.

Πολιτιστικοί Σύλλογοι

Στο Δήμο Λειψών λειτουργούν:

- Ο Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Λειψών «Νόστος» ο οποίος λειτουργεί
- Χορευτικός Ομάδα και
- Φιλαρμονική.

3.4.2 ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Αν και μικρός ο Δήμος Λειψών διαθέτει.³³

³³ Τα στοιχεία προέρχονται από την Ιστοσελίδα του Δήμου

- **Γήπεδο ποδοσφαίρου 11x11:** το οποίο κατασκευάστηκε από το Δήμο Λειψών, για την στέγαση και προπόνηση του Αθλητικού Ομίλου και από το 2019 έχει τοποθετηθεί συνθετικός χλοοτάπητας τελευταίας γενιάς με χρηματοδότηση της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.
- **Γήπεδο ποδοσφαίρου 5x5:** χορηγία της Ομάδας Αιγαίου
- **Υπαίθριο Γυμναστήριο** με ελεύθερη πρόσβαση και χρήση, πλήρως εξοπλισμένο
- **Γήπεδο μπάσκετ.**
- **Γήπεδο βόλεϊ.**
- **Κλειστό δημοτικό γυμναστήριο:** χορηγία της Ομάδας Αιγαίου, πλήρως εξοπλισμένο με όργανα γυμναστικής χορηγία του Ιδρύματος Π. Γιαννακόπουλος, το οποίο είναι στη διάθεση των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών του νησιού κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Αθλητικοί σύλλογοι

Στο Δήμο λειτουργεί:

- Ο Αθλητικός όμιλος Λειψών

Παρά την πλούσια πολιτιστική και αθλητική δραστηριότητα από την επιτόπια έρευνα το 2022 του Περιφερειακού Παρατηρητηρίου Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου, διαπιστώνεται από τους κατοίκους έλλειψη *επιλογών αναψυχής – δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου εκτός τουριστικής περιόδου.*

4.ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

4.1 ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΣΧΟΛΙΑΣ

4.1.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός στο Δήμο Λειψών είναι το **40%** του συνολικού πληθυσμού (314 άτομα στα 778). **Μη ενεργός οικονομικά πληθυσμός** είναι το **60%** του συνολικού πληθυσμού (466 στα 778).

Ο μη ενεργός πληθυσμός περιλαμβάνει άτομα που έχουν αποσυρθεί από την αγορά εργασίας ή για διάφορους λόγους δεν συμμετέχουν στην οικονομική δραστηριότητα. Το μεγάλο ποσοστό ανενεργών οικονομικά ατόμων υποδηλώνει μια σειρά από οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις που σχετίζονται με την τοπική οικονομική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής.

Το **ποσοστό των ανέργων** στο σύνολο του οικονομικά ενεργού πληθυσμού είναι **22%**. Οι άνεργοι άντρες αποτελούν περίπου το 24% των οικονομικά ενεργών αντρών και το 66% του συνόλου των ανέργων. Οι άνεργες γυναίκες αποτελούν περίπου το 20 -21% των οικονομικά ενεργών γυναικών και το 34% του του συνόλου των ανέργων.

Αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 27: Δήμος Λειψών - Μόνιμος πληθυσμός κατά φύλο και κατάσταση ασχολίας - 2021								
Περιγραφή/ Φύλο	Κατάσταση ασχολίας							
	Σύνολο	Οικονομικά ενεργοί			Οικονομικά μη ενεργοί			
		Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Σύνολο	Μαθητές-σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Λοιποί
	778	314	244	68	466	112	168	186
Άρρενες	385	196	147	46	192	58	92	41
Θήλειες	395	121	95	24	270	58	73	147

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 (ίδια επεξεργασία)

Στο σύνολο των ανέργων το 64% αποτελούν άτομα πρώην απασχολούμενα κυρίως ηλικίας 15-59 ετών και το 36,8% είναι νέοι άνεργοι στη συντριπτική πλειοψηφία τους, νέοι 15-29 ετών.³⁴

Με βάση το εκπαιδευτικό επίπεδο από τον ενεργό πληθυσμό, μεγαλύτερη συμμετοχή στην απασχόληση με ποσοστό 89,2% έχουν τα άτομα με Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών. Ακολουθούν σε ποσοστό 86,3% τα άτομα εκπαιδευτικού επιπέδου Δημοτικού Σχολείου. Τα άτομα μεταδευτεροβάθμιας, δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης συμμετέχουν στην απασχόληση με ποσοστό αντίστοιχα 76%, 71% & 72,6 %

Αναλυτικά στοιχεία δίδονται στους ακόλουθους πίνακες:

Πίνακας 28: Δήμος Λειψών - Μόνιμος πληθυσμός κατά ομάδες ηλικιών και κατάσταση ασχολίας 2021

³⁴ Τα ποσοστά δεν είναι ακριβή γιατί τα στοιχεία που έχουν δημοσιευτεί από την ΕΛΣΤΑΤ στον σχετικό πίνακα ΒΟ2 « Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο και ασχολία (οικονομικά χαρακτηριστικά) της Γενικής Απογραφής Πληθυσμού - Κατοικιών 2021, δεν δίδουν ακριβείς αθροίσεις.

Περιγραφή/Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Οικονομικά ενεργοί					Οικονομικά μη ενεργοί					
		Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			Σύνολο	Μαθητές-σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Εισοδηματίες	Οικιακά	Λοιποί
				Σύνολο	Πρώην Απασχολούμενοι	Νέοι άνεργοι						
	778	314	244	68	45	25	466	112	168	8	132	46
0-14	92	0	0	0	0	0	92	61	0	0	0	29
15-29	112	65	36	26	13	17	50	49	0	0	3	3
30-44	142	103	88	17	14	0	37	3	0	0	30	4
45-59	176	110	90	23	17	4	68	0	7	0	49	9
60-74	181	34	33	4	4	0	145	0	97	9	45	3
75+	72	0	0	0	0	0	72	0	65	0	5	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 29: Δήμος Λειψών - Μόνιμος πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης και κατάσταση ασχολίας - 2021								
Επίπεδο εκπαίδευσης	σύνολο	Οικονομικά ενεργοί			Οικονομικά μη ενεργοί			
		σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	σύνολο	Μαθητές-Σπουδαστές	Συνταξιούχοι	Λοιποί
	778	314	244	68	466	112	168	186
Διδακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	77	56	50	4	23	3	15	5
Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.)	33	21	16	7	10	3	0	8
Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαταξίου Γυμνασίου)	217	108	77	35	111	25	36	50
Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	108	62	45	14	51	22	13	20

Απολυτήριο Δημοτικού	231	66	57	7	162	16	84	62
Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή & ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή & ανάγνωση	73	0	0	0	73	42	27	4
Μη κατατασσόμενοι (γεννηθέντες μετά την 1/1/2016)	33	0	0	0	33	3	0	29

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021 (ίδια επεξεργασία)

4.1.2 ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ, ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Στα στοιχεία της Γενικής Απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021, οι αθροίσεις δεν ακριβείς ωστόσο παρατηρείται μια μεγαλύτερη συγκέντρωση απασχολούμενων στα επαγγέλματα παροχής υπηρεσιών που ανήκουν στους κλάδους εμπορίου, παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης (25,8%).

Ειδικότερα, απασχολούμενοι στο επάγγελμα «παροχή υπηρεσιών και πωλητές» είναι το **21%** των απασχολούμενων αντρών και το **30%** των απασχολούμενων γυναικών.

Στους επαγγελματίες το **73%** είναι γυναίκες. Οι επαγγελματίες σχετίζονται κυρίως τους κλάδους της εκπαίδευσης και της υγείας. Οι επαγγελματίες γυναίκες αποτελούν το 17% των απασχολούμενων γυναικών και αντίστοιχα οι επαγγελματίες άντρες το 5% των απασχολούμενων αντρών.

Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι δασοκόμοι και αλιείς είναι βασικά άνδρες. Οι απασχολούμενοι άνδρες σε αυτά τα επαγγέλματα, αποτελούν το **20%** των απασχολούμενων αντρών και οι απασχολούμενες γυναίκες το **4,2%** των απασχολούμενων γυναικών.

Ως προς τη θέση στο επάγγελμα, ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη είναι το **20%** των απασχολούμενων αντρών και το **9%** των απασχολούμενων γυναικών. Αναλυτικά στοιχεία φαίνονται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 30: Δήμος Λειψών - Απασχολούμενοι κατά φύλο και επάγγελμα - 2021			
Περιγραφή/Επάγγελμα	Σύνολο	Φύλο	
		Άρρενες	Θήλειες
	244	147	95
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	36	29	9
Επαγγελματίες	22	8	16
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	12	3	11

Υπάλληλοι γραφείου	20	9	9
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	63	31	29
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	31	30	4
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	32	24	4
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	6	8	0
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτες και μικροεπαγγελματίες	24	14	12

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021, πίνακας Β05 ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 31: Δήμος Λειψών - Απασχολούμενοι κατά ομάδες ηλικιών και επάγγελμα - 2021						
	Ομάδες ηλικιών					
	Σύνολο	15-29	30-44	45-59	60-74	75+
	244	36	88	90	33	0
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	36	5	13	12	8	0
Επαγγελματίες	22	3	9	5	3	0
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	12	5	8	5	0	0
Υπάλληλοι γραφείου	20	5	8	3	0	0
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	63	12	31	11	5	0
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	31	0	4	17	7	0
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	32	3	7	13	7	0
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	6	5	0	6	0	0
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτες και μικροεπαγγελματίες	24	3	8	12	4	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021, πίνακας Β06 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 32: Δήμος Λειψών - Απασχολούμενοι κατά επάγγελμα & κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2021

Κλάδος οικονομικής δραστηριότητας	Επάγγελμα									
	Σύνολο	Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	Επαγγελματίες	Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Υπάλληλοι γραφείου	Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές	Ανεπίδοτοι εργάτες, χειρόνακτες και μικροεπαγγελματίες
Ξ.ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	28	3	0	6	3	8	0	0	0	7
Ο.ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	16	0	12	0	0	0	0	0	0	0
Π.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	8	0	3	0	0	5	0	0	0	0
Ρ.ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
Σ.ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0
Τ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ. ΜΗ ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΑΓΑΘΩΝ -ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ- ΓΙΑ ΙΔΙΑ ΧΡΗΣΗ	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Υ.ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΤΕΡΟΔΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΕΩΝ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021, πίνακας Β07 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 33:Δήμος Λειψών - Απασχολούμενοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης - 2021

Περιγραφή	Απασχολούμενοι κατά Επίπεδο εκπαίδευσης						
	Σύνολο	Διακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΠΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξαστάξιου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση

	244	50	16	77	45	57	0
--	-----	----	----	----	----	----	---

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021, πίνακας Β09 (ίδια επεξεργασία)

4.1.3 ΑΝΕΡΓΟΙ ΚΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ, ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ

Με βάση τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ το 36,8% των ανέργων είναι νέοι άνεργοι και ως προς το εκπαιδευτικό επίπεδο των ανέργων το 51,5% είναι άτομα δευτεροβάθμιας και υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Ως προς το επάγγελμα οι περισσότεροι άνεργοι είναι απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές. Πιθανόν αυτό σχετίζεται με την εποχιακή απασχόληση η οποία παρατηρείται εντονότερα στις περιοχές με οικονομία που στηρίζεται στον τουρισμό τους καλοκαιρινούς μήνες.

Αναλυτικά στοιχεία για τη θέση στο επάγγελμα και το επίπεδο εκπαίδευσης των ανέργων στο νησί, φαίνονται στους επόμενους πίνακες από τη γενική απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2021:

Πίνακας 34: Δήμος Λειψών - Άνεργοι κατά φύλο και επάγγελμα - 2021	
Περιγραφή/Επάγγελμα	Σύνολο
	68
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	0
Επαγγελματίες	5
Τεχνικοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	0
Υπάλληλοι γραφείου	6
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	10
Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και αλιείς	0
Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	6
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	3
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	14
Νέοι άνεργοι	25

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021, πίνακας Β12 (ίδια επεξεργασία)

Πίνακας 35: Δήμος Λειψών – Άνεργοι κατά επίπεδο εκπαίδευσης - 2021							
Περιγραφή	Απασχολούμενοι κατά Επίπεδο εκπαίδευσης						
	Σύνολο	Διακτορικό / Μεταπτυχιακό / Πτυχίο Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών και ισότιμων σχολών	Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κ.λπ.)	Απολυτήριο Λυκείου (Γενικού, Επαγγελματικού, Εκκλησιαστικού κ.λπ. ή εξετάξιου Γυμνασίου)	Πτυχίο Επαγγελματικών Σχολών / Απολυτήριο τριτάξιου Γυμνασίου	Απολυτήριο Δημοτικού	Εγκατέλειψε ή δε φοίτησε στο Δημοτικό, αλλά γνωρίζει γραφή και ανάγνωση / Ολοκλήρωσε την προσχολική αγωγή / Δεν γνωρίζει γραφή και ανάγνωση
	68	4	7	35	14	7	0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού – Κατοικιών 2021, πίνακας Β14 (ίδια επεξεργασία)

Σύμφωνα με τα εμπειρικά δεδομένα του Δήμου, οι κάτοικοι του νησιού απασχολούνται κατά τη διάρκεια του χρόνου με πολλές δραστηριότητες. Κατά τους θερινούς μήνες, πολλοί διατηρούν τουριστικές μονάδες ψυχαγωγίας, εστίασης (εστιατόρια, τουριστικά καΐκια) και διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια, ξενοδοχεία). Τον υπόλοιπο χρόνο, ασχολούνται στον πρωτογενή τομέα, καλλιεργούν ελιές και αμπέλια, είναι αλιείς και κτηνοτρόφοι.

4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ

4.2.1 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στον επόμενο πίνακα παρέχονται στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας 2020, σχετικά με τις υφιστάμενες εκμεταλλεύσεις που είναι πάνω από το όριο του κανονισμού ΕΚ2018/1091 και τους απασχολούμενους σε αυτές³⁵

³⁵ Με τον όρο γεωργική, κτηνοτροφική ή μεικτή γεωργοκτηνοτροφική εκμετάλλευση νοείται μια ενιαία μονάδα, τόσο από παραγωγική όσο και από οικονομική άποψη, με ίδια διαχείριση, η οποία παράγει γεωργικά ή κτηνοτροφικά προϊόντα. Στατιστική μονάδα της Απογραφής Γεωργίας Κτηνοτροφίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα κατώφλια στον **Κανονισμό (ΕΚ) 2018/1091**, αποτέλεσε κάθε εκμετάλλευση της οποίας ο κάτοχος, φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα: α) εκμεταλλεύεται τουλάχιστον: πενήντα (50) στρέμματα χρησιμοποιούμενη γεωργική έκταση ή είκοσι (20) στρέμματα αρόσιμη γη ή πέντε (5) στρέμματα πατάτες ή πέντε (5) στρέμματα νωπά λαχανικά και φράουλες ή δύο (2) στρέμματα αρωματικά, φαρμακευτικά και αρτυματικά φυτά, άνθη και καλλωπιστικά φυτά, σπόρους για σπορά και φυτάρια, καθώς και φυτώρια ή τρία (3) στρέμματα οπωροφόρα ή ένα (1) στρέμμα αμπελώνες ή τρία (3) στρέμματα ελαιόδεντρα ή εκατό (100) τετραγωνικά μέτρα (0,1 στρέμμα) θερμοκήπια ή εκατό (100) τετραγωνικά μέτρα καλλιεργούμενα μανιτάρια, ανεξάρτητα από τους τίτλους ιδιοκτησίας και τον τόπο που βρίσκεται, ή β) εκτρέφει ιδιόκτητα ζώα που αντιστοιχούν σε 1,7 μονάδες ζωικού κεφαλαίου.

Πίνακας 36: Δήμος Λειψών - Αριθμός απασχολούμενων σε γεωργικές-κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις κατά κατηγορία, ημέρες εργασίας

ΣΥΝΟΛΟ			ΚΑΤΟΧΟΙ & ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥΣ ΠΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΕΚΜΕΤ/ΣΗ			ΤΑΚΤΙΚΑ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ			ΕΠΟΧΙΚΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ		
ΕΚΜΕΤΑΛΛ-ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥ-ΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛ-ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟ-ΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛ-ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟ-ΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛ-ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟ-ΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ
30	65	7.768	29	30	6.824	x	x	x	0	0	0
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗΘΕΙΑΣ ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΩΝ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΛΟΙΠΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ (ΚΑΤ' ΑΠΟΚΟΠΗ)								
			ΕΚΜΕΤΑΛΛ-ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟ-ΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛ-ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΠΑΣΧΟ-ΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΗΜ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ			
			3	9	16	x	x	x			

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απασχόληση 2020

Οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις ανήκουν σε νοικοκυριά, με την εργασία να παρέχεται κυρίως από τα ίδια τα μέλη τους. Η πλειονότητα των απασχολούμενων σε αυτές είναι άτομα ηλικίας 45 ετών και άνω, με το ποσοστό τους να ανέρχεται στο 76%, ενώ οι νεότεροι των 45 ετών αποτελούν μόλις το 24% του συνόλου. Όσον αφορά την κατανομή των κατόχων των εκμεταλλεύσεων, το 65,5% είναι άνδρες και το 34,5% γυναίκες.

Πίνακας 37: Δήμος Λειψών - Αριθμός απασχολούμενων στις γεωργικές-κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις κατά κατηγορία, ημέρες εργασίας

Σύνολο	Φυσικά πρόσωπα		15 - 24 ΕΤΩΝ		25 - 34 ΕΤΩΝ		35 - 44 ΕΤΩΝ		45-54 ΕΤΩΝ	
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ
30	29	6.724	0	0	3	900	4	1.000	10	2.500

_

55 - 64 ΕΤΩΝ		65 ΚΑΙ ΑΝΩ	
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	ΗΜ.ΕΡΓΑΣΙΑΣ
8	1.500	4	824

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απασχόληση 2020

Πίνακας 38: Δήμος Λειψών -Κατανομή των κατόχων των εκμεταλλεύσεων και των απασχολούμενων μελών του νοικοκυριού τους, κατά φύλο						
ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΜΕΤ/ΣΕΩΝ (ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ)	ΚΑΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ ΤΟΥΣ					
	ΣΥΝΟΛΟ		ΑΝΔΡΕΣ		ΓΥΝΑΙΚΕΣ	
	ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ	ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ	ΚΑΤΟΧΟΙ	ΣΥΖΥΓΟΙ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΜΕΛΗ
29	29	1	19	0	10	1

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απασχόληση 2020

Στη συνέχεια παρέχονται στοιχεία σχετικά με την κατανομή των εκτάσεων των εκμεταλλεύσεων κατά κατηγορία καλλιέργειας.³⁶

Πίνακας 39: Δήμος Λειψών -Εκμεταλλεύσεις και εκτάσεις, κατά βασικές κατηγορίες χρήσης του εδάφους 2020									
ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ		ΧΡΗΣΙΜΟ-ΠΟΙΟΥΜΕΝΗ Η ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΚΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ						
ΣΥΝΟΛΟ	Μη ΧΡΗΣΙΜΟ-ΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ (στρεμ)		ΑΡΟΤΡΑΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ		ΠΟΛΥΕΤΕΙΣ (ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ) ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ		ΑΜΠΕΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΑ		
			ΕΚΜ/ΣΕΙΣ Σ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ Σ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ Σ	ΕΚΤΑΣΗ	
30	29	1.796,4	18	1.407,0	x	x	x	x	
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ		ΜΟΝΙΜΑ ΛΙΒΑΔΙΑ ΚΑΙ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ		ΛΟΙΠΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ					
				ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ		ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΙ		ΦΥΤΩΡΙΑ ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΥΕΤΕΙΣ ΦΥΤΕΙΕΣ	
ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	ΕΚΤΑΣΗ

³⁶ Ο Πίνακας περιλαμβάνει μόνο τις εκμεταλλεύσεις οι οποίες είναι άνω των φυσικών ορίων που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1091

0	0,0	3	250,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
---	-----	---	-------	---	-----	---	-----	---	-----

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Γεωργίας - Κτηνοτροφίας, έτους 2020 (Ε04)

Στον επόμενο πίνακα δίδονται στοιχεία της της ΕΛΣΤΑΤ από την Απογραφή Γεωργίας – Κτηνοτροφίας του έτους 2020, σχετικά με τις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις και τον αριθμό των ζώων.³⁷

Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία οι εκμεταλλεύσεις αφορούν κυρίως σε αιγοπρόβατα. Το ποσοστό των αιγοπροβάτων στο σύνολο των ζώων είναι 80%.

Πίνακας 40 : Δήμος Λειψών Εκμεταλλεύσεις και αριθμός ζώων κατά είδος									
ΣΥΝΟΛΟ		ΒΟΟΕΙΔΗ				ΒΟΥΒΑΛΙΑ		ΧΟΙΡΟΙ	
		ΣΥΝΟΛΟ		ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ: ΘΗΛΥΚΑ					
ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ
23	1.656	7	97	7	74	0	0	x	x

_

ΠΡΟΒΑΤΟΕΙΔΗ		ΑΙΓΕΣ		ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ		ΚΟΥΝΕΛΙΑ		ΙΠΠΟΕΙΔΗ ΚΑΙ ΟΝΟΙ & ΚΥΨΕΛΕΣ ΜΕΛΙΣΣΩΝ	
ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΖΩΩΝ
9	284	19	1.049	x	x	0	0	x	x

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Γεωργίας - Κτηνοτροφίας, έτους 2020

Ο πρωτογενής τομέας στο νησί των Λειψών παρουσιάζει περιορισμένη ανάπτυξη, γεγονός που οφείλεται κυρίως στο μικρό μέγεθος και στη μορφολογία του εδάφους. Ωστόσο, η ύπαρξη της λιμνοδεξαμενής συμβάλλει θετικά στη στήριξη της γεωργικής δραστηριότητας.

Οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις εντοπίζονται κυρίως στο νοτιοανατολικό τμήμα του νησιού, καθώς το βορειοδυτικό είναι κατά βάση ορεινό και ακατάλληλο για γεωργική χρήση.

Η καλλιεργήσιμη γη καταλαμβάνει περίπου έκταση **8 Km²** εκ των οποίων αρδεύονται περίπου μόλις **100** στρέμματα. Δενδρώδεις καλλιέργειες (ελαιόδεντρα) και φυτά μεγάλης καλλιέργειας

³⁷ Ο.π.

(όπως σιτηρά και κτηνοτροφικά φυτά) είναι βασικά χαρακτηριστικά των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Οι βοσκότοποι καταλαμβάνουν έκταση **9 Km²**

Οι κάτοικοι του νησιού ασχολούνται με τη γεωργία (αμπελουργία, οινοποιία, παραγωγή ελιάς-ελαιολάδου, την κτηνοτροφία ([παραγωγή ντόπιων τυριών), την αλιεία, το εμπόριο και τον τουρισμό.

Φυτική παραγωγή

Ελαιοκαλλιέργεια

Ο παραγόμενος ελαιόκαρπος χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο για παραγωγή ελαιόλαδου και σε μικρότερο βαθμό για την παραγωγή επιτραπέζιας ελιάς. Συγκεκριμένα, η παραγωγή ελαιολάδου κατά τις τελευταίες ελαιοκομικούς περιόδους διαμορφώθηκε ως εξής: περίπου 7.100 κιλά την περίοδο 2022-2023, 9.981 κιλά την περίοδο 2023-2024 και 6.488 κιλά την περίοδο 2024-2025.

Στο νησί λειτουργεί εκσυγχρονισμένο ελαιοτριβείο φυγοκεντρικού τύπου. Η καταπολέμηση του δάκου γίνεται βιολογικά, με τη χρήση παγίδων από τους ίδιους τους παραγωγούς χωρίς ψεκασμούς.

Η παραγωγή ελαιολάδου με τους προαναφερόμενους όρους μπορεί να χαρακτηριστεί αγροτική δραστηριότητα μικρής έως μεσαίας κλίμακας που μπορεί να ενισχυθεί από τα διαθέσιμα προγράμματα στήριξης των παραγωγών.

Αμπελοκαλλιέργεια

Η αμπελουργία έχει μακρά παράδοση στο νησί και τα κρασιά που παράγονται είναι εξαιρετικής ποιότητας.

Σημειώνεται ότι από το Φωκιανό σταφύλι³⁸ προέρχεται το κόκκινο γλυκό κρασί που την εποχή της ιταλοκρατίας προμηθευόταν το Βατικανό.

Η αναφύτευση αμπελώνων προωθήθηκε μέσω του προγράμματος αναδιάρθρωσης αμπελώνων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. Ενδεικτικά το 2014 σύμφωνα με στοιχεία του του Αμπελουργικού Μητρώου καλλιεργούνταν στο νησί αμπελώνες συνολικής έκτασης 43,6 στρέμματα.

³⁸ Το Φωκιανό σταφύλι είναι μία ερυθρή ποικιλία που ευδοκμεί σε ορισμένες περιοχές (αριθμητικά λίγες) μεταξύ των οποίων είναι το νησί των Λειψών.

Σημαντική ώθηση στην ανάπτυξη της αμπελουργίας στο νησί των Λειψών έδωσε η ίδρυση δύο τοπικών οινοποιείων, τα οποία ενίσχυσαν την αξία της τοπικής παραγωγής και δημιούργησαν νέες προοπτικές για την καλλιέργεια αμπελιών.

Σημαντικό βήμα εξωστρέφειας και οικονομικής ενίσχυσης αποτελεί η ένταξη των Λειψών στην **Ένωση Οινοποιητικών Πόλεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης** (European Wine Cities Association – EWCA), μια διεθνή οργάνωση που ενώνει πόλεις και περιοχές με ισχυρή οινική παράδοση και φήμη στην παραγωγή κρασιού. Η συμμετοχή αυτή ενισχύει το κύρος του νησιού στον ευρωπαϊκό οινικό χάρτη και δημιουργεί ευκαιρίες για δικτύωση, ανταλλαγή τεχνογνωσίας και προώθηση των τοπικών οίνων σε διεθνές επίπεδο.

Φυτά μεγάλης καλλιέργειας

Καλλιεργείται σκληρό σιτάρι και κτηνοτροφικά φυτά

Κηπευτικά

Καλλιεργούνται κηπευτικά φυτά κυρίως για οικογενειακή κατανάλωση.

Πέραν των αναγκών που απορρέουν από τη νησιωτικότητα – οι οποίες αναλύονται στη συνέχεια – σημαντικές προτεραιότητες για την αγροτική ανάπτυξη του νησιού αποτελούν η **ενίσχυση της προσβασιμότητας προς τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις** καθώς και η **επέκταση των αρδευόμενων εκτάσεων**.

Ζωική παραγωγή

Εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων και βοοτροφία

Κυρίως υπάρχουν εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων. *Να ληφθεί υπόψη ότι στον πίνακα 37 αναφέρονται στοιχεία μόνο από εκμεταλλεύσεις οι οποίες είναι άνω των φυσικών ορίων που προβλέπονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 2018/1091.* Οι εκμεταλλεύσεις βοοειδών, είναι λιγότερες, αλλά σε σχέση με το μέγεθος του νησιού είναι αξιόλογες.

Η διατροφή των ζώων στηρίζεται στη βόσκηση και ενδεδειγμένες ζωτροφές.

Η κτηνοτροφία στο νησί των Λειψών είναι προσανατολισμένη στην παραγωγή κρέατος και τυροκομικών προϊόντων. Στο νησί λειτουργούν μικρά οικογενειακά τυροκομεία που τροφοδοτούν την τοπική αγορά με τα προϊόντα τους. Το σύνολο της παραγωγής καταναλώνεται τοπικά.

Το πρόβλημα της λειτουργίας κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων χωρίς τη νόμιμη άδεια και με ανεπαρκείς υποδομές, το οποίο είχε εντοπιστεί στο παρελθόν³⁹, εξακολουθεί να υφίσταται. Επιπλέον, σημαντική δυσκολία για τους κτηνοτρόφους συνεχίζει να αποτελεί η έλλειψη σφαγείου στο νησί, γεγονός που τους αναγκάζει να μεταφέρουν τα ζώα ζωντανά σε γειτονικό νησί όπου υπάρχει σφαγείο.

Μελισσοκομία

³⁹ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019 του Δήμου Λειψών

Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Μελισσοκομικών Εκμεταλλεύσεων της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας, το 2014 ο αριθμός των κυψελών στο νησί ανερχόταν σε 100.⁴⁰ Ως μέθοδος, ακολουθείται ο τύπος της στατικής μελισσοκομίας πιθανόν λόγω του κόστους των μεταφοράς των μελισσιών από νησί σε νησί.

Η παραγωγή μελιού είναι μικρή, διότι δεν υπάρχει ανθοφορία όλη τη διάρκεια της χρονιάς. Ωστόσο, παράγεται θυμαρίσιο μέλι εξαιρετικής ποιότητας, το οποίο διατίθεται στην τοπική αγορά και αποτελεί χαρακτηριστικό προϊόν του νησιού. Η μεγάλη έκταση φρυγανωδών περιοχών δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για τη μελισσοκομία, ενώ το ήπιο κλίμα και ο φυσικός πλούτος διαμορφώνουν ένα μικροπεριβάλλον για την παραγωγή μελιού υψηλής διατροφικής αξίας. Ο εμπλουτισμός της ανθοφορίας με φύτευση μελισσοκομικών φυτών που ανθοφορούν εκτός της εποχής του θυμαριού, εκτιμάται ότι θα συνέβαλε σημαντικά στην ενίσχυση της παραγωγής.

Αλιεία

Σύμφωνα με την εγκεκριμένη - αναθεωρημένη πρόταση του Επιχειρησιακού Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΕΠΧΣΑΑ Νοτίου Αιγαίου), μία εκ των σημαντικών αλιευτικών περιοχών της Περιφέρειας, εντοπίζεται στο σύμπλεγμα των Λειψών και η αλιευτική δραστηριότητα αναπτύσσεται κυρίως στα νησιά Αμοργός, Κύθνος, Μήλος, Πάρος, Ηρακλειά, Σχοινούσα, Κάλυμνος, Κάσος, Κως και Λειψοί.⁴¹

Επίσης, μία από τις στρατηγικές κατευθύνσεις του ανωτέρω ΕΠΧΣΑΑ Νοτίου Αιγαίου είναι η προώθηση χαρακτηρισμού θαλάσσιων περιοχών, ως προστατευόμενων, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται το νησί Λειψοί και η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων με κεντρικό στόχο την προώθηση της αειφορικής αλιείας αυτοτελώς και σε συνέργεια με τον τουρισμό και τη μεταποίηση. Ειδικότερα για τις υδατοκαλλιέργειες το ΕΠΧΣΑΑ Νοτίου Αιγαίου αναφέρει ότι,

«...ο κλάδος των υδατοκαλλιέργειών παρουσιάζει αυξημένο ενδιαφέρον, τόσο σε εθνικό επίπεδο δεδομένων των εσόδων που δημιουργούνται από τις εξαγωγές των αλιευμάτων, όσο και για το χώρο του Νοτίου Αιγαίου, ο οποίος συγκεντρώνει όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα για την περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου, με θετικές επιπτώσεις στην απασχόληση...»

Λαμβανομένων υπόψη των περιβαλλοντικών παραμέτρων το ΕΠΧΣΑΑ χαρακτηρίζει προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές - περιοχές ανάπτυξης υδατοκαλλιέργειών (κυρίως ιχθυοκαλλιέργειας) και στους Λειψούς. Λόγω της υψηλής οικολογικής αξίας αυτών των θαλάσσιων

⁴⁰ Ο.π

⁴¹ https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2021/01/PPXSAA_SOUTH-AEGEAN_B1_PROTASH_2020v2F_b.pdf

Άλλες σημαντικές περιοχές εντοπίζονται μεταξύ Πάρου - Νάξου, Κουφονησίων - Αμοργού, Μήλου, Κιμώλου, Φολεγάνδρου, Σικίνου, Κύθνου, Λέρου - Καλύμνου - Κω, συμπλέγματος Λειψών, Κάσου.

περιοχών, οι υδατοκαλλιέργειες οφείλουν να υπόκεινται σε αυστηρούς κανονισμούς και όρους για την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας.

Τέλος, με βάση το ΕΠΧΣΑΑ Νοτίου Αιγαίου, διευρύνονται οι κατηγορίες των προβλεπόμενων περιοχών οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων υποθαλάσσιου τουρισμού και συγκεκριμένα καταδυτικών πάρκων, κατά προτεραιότητα σε ορισμένα νησιά, στα οποία επίσης, συμπεριλαμβάνονται οι Λειψοί. Σε ό,τι αφορά την αλιεία στο νησί σήμερα, η ενασχόληση των κατοίκων είναι κυρίως ερασιτεχνική και δευτερευόντως επαγγελματική.

Οι επαγγελματίες αλιείς δραστηριοποιούνται κυρίως στην παράκτια ζώνη, με περιορισμένες αλιευτικές δυνατότητες. Ο αριθμός των ερασιτεχνικών σκαφών ανέρχεται περίπου στα 50 και αλιευτικά επαγγελματικά σκάφη στα 15.

Σημαντική θεωρείται η τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί στο πλαίσιο της οικιακής οικονομίας στην παραγωγή παραδοσιακών αλίπαστων και άλλων ιχθυοπαρασκευασμάτων. Η γνώση αυτή θα μπορούσε να αξιοποιηθεί για την ανάπτυξη οικονομικής δραστηριότητας στον τομέα της τυποποίησης και μεταποίησης αλιευτικών προϊόντων.

4.2.2 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Δεν υπάρχουν αξιοσημείωτες μονάδες του δευτερογενούς τομέα της παραγωγής στο νησί.

4.2.3 ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στον τριτογενή τομέα, οι δραστηριότητες επικεντρώνονται κυρίως στον τουρισμό, ο οποίος παρουσιάζει σταθερή και δυναμική αναπτυξιακή πορεία. Η συνεχής βελτίωση των τουριστικών υποδομών και η ποικιλία των προσφερόμενων υπηρεσιών έχουν συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της επισκεψιμότητας στο νησί.

Ανάπτυξη του Τουρισμού:

Το 2024, το Far Away Travel Blog κατέταξε τους Λειπούς στην δεύτερη θέση ανάμεσα στους 10 πιο αυθεντικούς εξωτικούς προορισμούς του κόσμου.⁴² Οι Λειψοί και οι διάσπαρτες συστάδες νησιών γύρω τους, αποτελούν πόλο έλξης για πλήθος τουριστών, κυρίως τουριστών με ιστιοπλοϊκά και σκάφη αναψυχής.

Το νησί είναι γνωστό για τις ειδυλλιακές παραλίες με κρυστάλλινα νερά που διαθέτει (Πλατύς Γιαλός, Τουρκόμνημα και Χοχλακούρα), τη γραφική Χώρα, το πλήθος των αρχαιοτήτων αλλά και τις ευκαιρίες για περιπάτους και διασκέδαση.

⁴² <https://faraway-travel.de/2024/09/unbekannte-exotische-authentische-urlaubsziele/>

Η εξυπηρέτηση των τουριστών περιλαμβάνει τόσο τις υλικές υποδομές όσο και τις άυλες υπηρεσίες που εξασφαλίζουν την άνετη και ποιοτική παραμονή τους στο νησί. Παρακάτω παρουσιάζονται οι βασικότερες κατηγορίες αυτών των δομών/ υπηρεσιών:

Υποδομές Διαμονής

Στο νησί λειτουργούν τέσσερις ξενοδοχειακές μονάδες καθώς και πολλά άνετα studios, τα οποία είναι διασκορπισμένα σε όλες τις περιοχές που προσελκύουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των τουριστών. Αυτές οι εγκαταστάσεις προσφέρουν ποικίλες επιλογές διαμονής, καλύπτοντας τις ανάγκες διαφορετικών τύπων επισκεπτών και συμβάλλοντας σημαντικά στην τουριστική ανάπτυξη του νησιού.

Μεταφορικές Υπηρεσίες

Όπως αναφέρεται στην ενότητα «2.3.3 Μεταφορές» του παρόντος νησί των Λειψών βρίσκεται στην κύρια ακτοπλοϊκή γραμμή των Δωδεκανήσων και έτσι εξυπηρετείται αρκετά καλά από πλοία και ταχύπλοα καταμαράν που κατευθύνονται τόσο προς βόρεια όσο και προς νότια. Συνδέεται ακτοπλοϊκά με τον Πειραιά δύο φορές την εβδομάδα και σχεδόν καθημερινά με τη Ρόδο, τη Σύμη, την Κω, την Κάλυμνο τη Λέρο, την Πάτμο και το Αγαθονήσι. Επιπλέον, κατά την περίοδο Μαρτίου - Οκτωβρίου, οι ακτοπλοϊκές συνδέσεις επεκτείνονται και προς τη Σάμο, τους Φούρνους, την Ικαρία, την Τήλο, τη Νίσυρο και την Αστυπάλαια.

Επίσης, μπορεί να αξιοποιηθεί αεροδρόμιο της Λέρου και της Κω και της Καλύμνου με τις οποίες το νησί των Λειψών διασυνδέεται ακτοπλοϊκά.

Επιπλέον στη διάθεση των επισκεπτών υπάρχουν τοπικά ταξί.

Υποδομές Εστίασης

Στο νησί λειτουργούν πολλά εστιατόρια και ταβέρνες, ουζερί, καθώς επίσης καφετέριες, wine bar και μπαρ. Επιπλέον, το καλοκαίρι προσφέρεται και η δυνατότητα για street food.

Υγειονομική Υποστήριξη

Στο νησί λειτουργεί Πολυδύναμο Ιατρείο και Φαρμακείο, τα οποία παρέχουν σημαντική υγειονομική υποστήριξη τόσο στους κατοίκους όσο και στους τουρίστες. Επιπλέον, σε διάφορους δημόσιους χώρους που συγκεντρώνουν καθημερινή κίνηση, όπως το Λιμεναρχείο—το οποίο βρίσκεται σε κεντρικό σημείο του νησιού—το Δημαρχείο, το σχολείο, το γήπεδο, καθώς και στο ασθενοφόρο του Πολυδύναμου Ιατρείου, έχουν τοποθετηθεί απινιδωτές, ενισχύοντας την ασφάλεια και την άμεση ανταπόκριση σε έκτακτα περιστατικά.

Τουριστικές Πληροφορίες & Εξυπηρέτηση

Οι τουρίστες μπορούν εύκολα να προμηθευτούν χάρτη του νησιού ενώ υπάρχει και σχετική εφαρμογή στα κινητά. Στα σημεία ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος γίνεται ξενάγηση από εξειδικευμένα ταξιδιωτικά γραφεία.

Υποδομές Πολιτισμού

Το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο του υπουργείου Πολιτισμού αποφάσισε την εξ ολοκλήρου κήρυξη των Λειψών ως αρχαιολογικό χώρο, πλην της κορυφής ενός λόφου, καθώς στα 16 τ. χλμ που είναι η έκτασή του, συγκεντρώνει αρχαιότητες από όλες τις ιστορικές περιόδους. Στο κέντρο της πόλης των Λειψών λειτουργεί Εκκλησιαστικό και Λαογραφικό μουσείο. Σε τακτά διαστήματα πραγματοποιούνται υπερτοπικού ενδιαφέροντος πολιτιστικές εκδηλώσεις. Γενικότερα, θεωρείται ότι το νησί διαθέτει ελκυστικές πολιτιστικές υποδομές.

Οικολογικός Τουρισμός και Καινοτομία

- Οι Λειψοί προωθούν τον οικολογικό τουρισμό με έργα όπως:
- Τοποθέτηση αυτόνομων οικολογικών φωτιστικών δρόμου Philips, πρώτη φορά σε πανελλήνια κλίμακα
- Συμμετοχή σε διεθνείς πρωτοβουλίες για την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιωσιμότητας.

Ψηφιακοί Νομάδες

Οι ψηφιακοί νομάδες αποτελούν ένα ευέλικτο και ανεξάρτητο εργατικό δυναμικό που βασίζεται στην τεχνολογία για την παροχή απομακρυσμένης εργασίας. Πρόκειται κυρίως για επαγγελματίες νεαρής ηλικίας, οι οποίοι συνδυάζουν την εργασία με τα ταξίδια και τη μακροχρόνια διαμονή τους σε τόπους που τους προσελκύουν.

Οι Λειψοί αποτελούν ένα τέτοιο τόπο.

Η παρουσία τους έχει σημαντικά οφέλη για το νησί καθώς ενισχύουν την τοπική αγορά καταναλώνοντας αγαθά και υπηρεσίες, συμβάλλουν στην ανάπτυξη του τουρισμού προβάλλοντας τα πλεονεκτήματα του τόπου και συχνά λειτουργούν ως «άτυποι πρεσβευτές» του. Επιπλέον, η ένταξη ενός νεανικού και πολυπολιτισμικού δυναμικού στην καθημερινότητα της περιοχής προσδίδει νέα ποιοτικά χαρακτηριστικά, ενισχύοντας την εξωστρέφεια, την πολιτιστική ανταλλαγή και τη δημιουργικότητα.

Προσβασιμότητα και Υποδομές για ΑμεΑ

Ο Δήμος δίνει ιδιαίτερη σημασία στην προσβασιμότητα και την εξυπηρέτηση όλων των επισκεπτών. Η παραλία Λιεντού, μια από τις πιο δημοφιλείς στο νησί, έχει διαμορφωθεί ειδικά ώστε να είναι πλήρως προσβάσιμη σε άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ). Οι παρεμβάσεις που έχουν υλοποιηθεί περιλαμβάνουν:

- Διάδρομο παραλίας μήκους 10 μέτρων, που διευκολύνει την πρόσβαση στην ακτή
- Λυόμενο αποδυτήριο, προσαρμοσμένο για άνετη χρήση
- Χημική τουαλέτα με αλλαξιέρα για βρέφη, που καλύπτει ανάγκες οικογενειών
- Σκίαστρα για προστασία από τον ήλιο και κατάλληλη σήμανση για εύκολη προσανατολισμό.

5. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

5.1 ΤΟΠΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

5.1.1 ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Όργανα διοίκησης του Δήμου αποτελούν το Δημοτικό Συμβούλιο, η Δημοτική Επιτροπή και ο Δήμαρχος σύμφωνα με το ν. 5056/2023 (Α'163) με τον οποίο τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του ν. 4804/2021 (Α'90) ο οποίος τροποποίησε τις σχετικές διατάξεις του ν. 3852/2010 (Α' 87)

5.1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

Σύμφωνα με άρθρο 10 του νόμου 3584/2007 (Α'143), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, η εσωτερική διάρθρωση των υπηρεσιών του Δήμου σε Διευθύνσεις, Τμήματα, Αυτοτελή Τμήματα και Αυτοτελή Γραφεία, οι αρμοδιότητές τους, οι θέσεις του προσωπικού κατά κατηγορίες και κλάδους και οι όροι για την κατάληψη θέσεων προϊσταμένων των οργανικών μονάδων ορίζονται στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ)

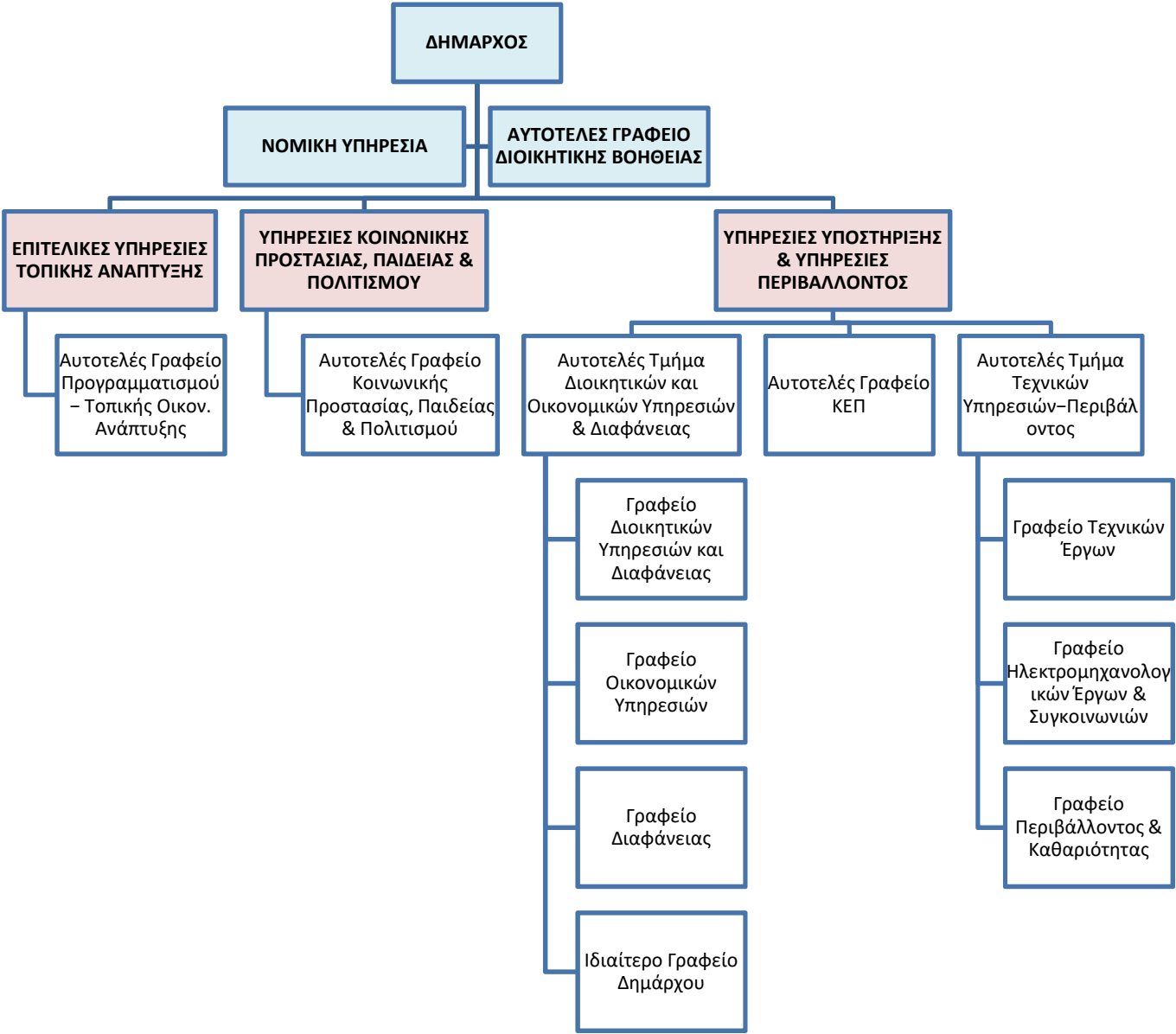
Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας αποφασίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Μετά από γνωμοδότηση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου, η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, εγκρίνεται από τον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Λειψών περιγράφει τις οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου, σύμφωνα με το ΦΕΚ Β' 2745/2-12-2011.

Η διάρθρωση των υπηρεσιών και οι αρμοδιότητες αυτών όπως περιγράφονται στο ΦΕΚ Β'2745/2011 δεν είναι εναρμονισμένες στη σύγχρονη νομοθεσία και ανάγκες.

Οργανόγραμμα των υπηρεσιών του Δήμου δίδεται στη συνέχεια.

Οργανόγραμμα

5.1.3 ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

Πίνακας 41 : Δήμος Λειψών Ανθρώπινο Δυναμικό βάσει ΟΕΥ και Υπηρετούν 31/12/2024						
	Προβλεπόμενες στον ΟΕΥ Θέσεις Μονίμων Υπαλλήλων	Υπηρετούντες	Προβλεπόμενες στον ΟΕΥ Θέσεις Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου	Υπηρετούντες	Προβλεπόμενες στον ΟΕΥ Θέσεις Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου	
ΠΕ Γεωπόνων	1					
ΠΕ Πολιτικών Μηχανικών	1					
ΠΕ Περιβαλλοντολόγων	1					
ΤΕ Φυτικής Παραγωγής	1					
ΤΕ Εποπτών Υγείας	1					
ΤΕ Διοίκησης Μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης	1					
ΤΕ Διοικητικού – Λογιστικού	1					
ΤΕ Ηλεκτρολόγων–Μηχανολόγων Μηχανικών	1					
ΤΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών	1					
ΔΕ Διοικητικού	4		1			
ΔΕ Δημοτικής Αστυνομίας	1					
ΔΕ Τεχνιτών Υδραυλικών	1					
ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων Έργων	1					
ΔΕ Οδηγών Αυτοκινήτων	1					
ΔΕ Διεκπεραίωσης υποθέσεων πολιτών	1					
ΥΕ Κλητήρων – Θυρωρών – Γενικών Καθηκόντων	2					
ΥΕ Εργατών Καθαριότητας	2					
ΣΥΝΟΛΟ	22		1		10	

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, οι προβλεπόμενες θέσεις μονίμων υπαλλήλων βάσει του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ) του Δήμου Λειψών είναι **22**.

Εκτός από τις θέσεις μονίμων, προβλέπεται 1 προσωρινή θέση ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (προσωποπαγείς). Οι προσωρινές θέσεις ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου καταργούνται

αυτοδικαίως με την έξοδο από την υπηρεσία, με οποιονδήποτε τρόπο, των υπαλλήλων που τις κατέχουν.

Από τις 22 οργανικές θέσεις στις 31/12/2024 καλυμμένες ήταν 10

Το σύνολο των ατόμων που απασχολούνταν στο Δήμο στις 31/12/2024 είναι **δέκα (10) μόνιμοι υπάλληλοι**.

Αναλυτικά:

- 2 πτυχιούχοι Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΤΕΙ)
- 7 απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- 1 απόφοιτος Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης

Με στόχο τόσο την κοινωνική υποστήριξη των ανέργων όσο και την ενίσχυση των υπηρεσιών του Δήμου σε επίπεδο ανθρώπινου δυναμικού, αξιοποιούνται προγράμματα κοινωφελούς εργασίας και απασχόλησης ανέργων, ιδίως όσων βρίσκονται κοντά στη συνταξιοδότηση, μέσω της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ). Εντός αυτού του πλαισίου απασχολούνται στο Δήμο 7 άτομα διαφόρων ειδικοτήτων

Τέλος, του καλοκαιρινούς μήνες απασχολούνται στην πυροπροστασία επιπλέον 8 άτομα με σχέση εργασίας ορισμένου χρόνου.

Βάσει των ανωτέρω, διαπιστώνεται μερική έλλειψη επαρκούς ανθρώπινου δυναμικού, ιδίως τεχνικών ειδικοτήτων, για την κάλυψη των οργανωτικών και λειτουργικών αναγκών του Δήμου.

Επισημαίνεται ότι, η επάρκεια προσωπικού, τόσο σε ποσοτικό επίπεδο όσο και ως προς τα ποιοτικά του χαρακτηριστικά του (εκπαιδευτικό επίπεδο, ειδικότητες κ.λπ.), αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την αποτελεσματική υλοποίηση των στρατηγικών και επιχειρησιακών στόχων του Δήμου.

Η απασχόληση προσωπικού με σχέση εργασίας ΙΔΟΧ συμβάλλει μερικώς στην κάλυψη των όποιων αναγκών, χωρίς όμως να παρέχει μακροπρόθεσμη και σταθερή λύση.

Ο Δήμος Λειψών έχει θέσει σε προτεραιότητα την τροποποίηση του Ο.Ε.Υ. προκειμένου να εναρμονιστεί με τη σύγχρονη νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία των πρωτοβάθμιων ΟΤΑ και να υπάρξει επαρκής πρόβλεψη προσωπικού. Ωστόσο, υπογραμμίζεται ότι η πρόσληψη μόνιμου προσωπικού εντάσσεται στην πολιτική της κεντρικής διοίκησης.

Ανάπτυξη δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Η ανάπτυξη και η συνεχής αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου υποστηρίζεται μέσω της συμμετοχής σε επιμορφωτικά προγράμματα / σεμινάρια που αποσκοπούν στην ενίσχυση των γνώσεων, την απόκτηση νέων επαγγελματικών ικανοτήτων και την προσαρμογή του προσωπικού στις εξελισσόμενες ανάγκες της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής κοινωνίας.

5.1.4 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Σύμφωνα με τη νομοθεσία για τη δημόσια διοίκηση, συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης, προβλέπεται η εφαρμογή του συστήματος «Διοίκηση Ολικής Ποιότητας». Με το σύστημα αυτό επιδιώκεται συνεχής βελτίωση της ποιότητας σε όλους τους τομείς πολιτικής και δράσης του Οργανισμού, με ευθύνη και με συνεργασία όλου του ανθρώπινου δυναμικού του (αιρετών, υπαλλήλων, εθελοντών) βάσει στόχων που τίθενται συλλογικά και κοινής δράσης.⁴³

Επίσης, πρόσφατα τέθηκε σε εφαρμογή το σύστημα «Διοίκηση μέσω στόχων», με το οποίο, επιδιώκεται η επίτευξη αποτελεσματικότητας, αποδοτικότητας και ποιότητας, μέσω της συλλογικής επιλογής ρεαλιστικών και εφικτών στόχων για την ανάπτυξη του Οργανισμού και της παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων τους.⁴⁴

Στους μικρούς Δήμους υπάρχει το πλεονέκτημα της εύκολης ενσωμάτωσης της νέας διοικητικής κουλτούρας επειδή σε ολιγομελή σχήματα, η επικοινωνία είναι άμεση και πιο απλή, οι διοικητικές αλλαγές μπορούν να διαχυθούν πιο γρήγορα και να γίνουν μέρος της κουλτούρας του οργανισμού και είναι συνήθως μεγαλύτερη η ευελιξία και η προσωπική δέσμευση των εργαζομένων. Ωστόσο υπάρχουν και περιοριστικοί παράμετροι όπως η μικρή οργανωσιακή ανάπτυξη και η πολυλειτουργικότητα των υπαλλήλων, η οποία είναι αναγκαία για τη διαχείριση του όγκου των εργασιών του Δήμου.

Τα συστήματα «Διοίκηση μέσω στόχων» και «Διοίκηση Ολικής Ποιότητας» μπορούν να προσφέρουν ποιοτικές βελτιώσεις, αλλά σε υποστελεχωμένους Δήμους συχνά λειτουργούν περισσότερο ως εργαλείο ευθυγράμμισης και καλλιέργειας κουλτούρας, παρά ως μηχανισμοί που θα φέρουν άμεσα μετρήσιμα και «θεαματικά» αποτελέσματα.

Επιχειρησιακός Προγραμματισμός

Ο επιχειρησιακός προγραμματισμός είναι ένα σύστημα/εργαλείο προγραμματισμού, υλοποίησης και παρακολούθησης δραστηριοτήτων του οργανισμού που συνδέεται άρρηκτα με την επιδίωξη της ποιότητας και τη στοχοθεσία. Αποτελεί το σχέδιο ανάπτυξης της πόλης και του δημοτικού οργανισμού. Βασίζεται στο όραμα της Δημοτικής Αρχής για το μέλλον λαμβανομένων υπόψη των αναγκών και των δυνατοτήτων του Δήμου (ως περιοχή και ως οργανισμού).

Καταρτίζεται συλλογικά από τις υπηρεσίες του Δήμου, μπαίνει σε δημόσια διαβούλευση και τελικά εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.

⁴³ <https://www.ypes.gr/koino-plaisio-axiologisis-kpa-egcheiridio-kai-odigos-efarmogis/#>

Και Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, αριθ. πρωτ. ΔΙΟΜ/19690/ 2017 (ΩΤ12465ΧΘΨ-ΥΜΦ), Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης αριθμ. πρωτ. ΔΙΟΜ/13815/2016 κ.α.

⁴⁴ Νόμος 3230/2004 (Α' 44) «Καθιέρωση συστήματος διοίκησης με στόχους, μέτρηση της αποδοτικότητας και άλλες διατάξεις»

5.2 ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Δράσεις

Ο Δήμος Λειψών αξιοποιεί την τεχνολογία για τη βελτίωση της επικοινωνίας με τους πολίτες και την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ενδεικτικά, διαθέτει ενημερωτική ιστοσελίδα και λογαριασμό στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για την άμεση πληροφόρηση των πολιτών. Επιπλέον, στη συμμετοχή των πολιτών συμβάλλει η ενίσχυση της διαφάνειας μέσω της ανάρτησης αποφάσεων και οικονομικών στοιχείων.

Σημαντική ενέργεια αποτελεί και η εγκατάσταση και χρήση μεγάλων, το οποίο καθιστά δυνατή την άμεση ενημέρωση των κατοίκων σε όλο τον οικισμό με ανακοινώσεις του Δήμου.

Παράλληλα, παρέχονται υπηρεσίες ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης, ενώ εφαρμόζεται η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων και η χρήση ψηφιακών υπογραφών. Η παροχή δημόσιου Wi-Fi (πχ στο λιμάνι) διευκολύνει την πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Ως προς την αποτελεσματικότητα της εσωτερικής λειτουργίας του Δήμου προς όφελος των πολιτών ενισχύεται η διαλειτουργικότητα μεταξύ υπηρεσιών, μέσω του εθνικού δικτύου "Σύζευξις II" στο οποίο έχει ενταχθεί ο Δήμος.

5.3 ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ & ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η ανάπτυξη συνεργασιών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο αποτελεί στρατηγικής σημασίας επιλογή για τον Δήμο Λειψών. Μέσω αυτών των συνεργειών, επιτυγχάνεται η ανταλλαγή καλών πρακτικών, η εξασφάλιση τεχνογνωσίας και χρηματοδοτήσεων, καθώς και η συμμετοχή σε καινοτόμες δράσεις και δίκτυα. Παράλληλα, ενισχύεται η εξωστρέφεια του νησιού, προωθείται η τοπική ανάπτυξη και ενδυναμώνεται ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στο ευρύτερο θεσμικό και γεωγραφικό πλαίσιο.

Εντός αυτού του πλαισίου ο Δήμος Λειψών συμμετέχει ενεργά:

5.3.1 Δίκτυα

- **Στο Δίκτυο Δάφνη**, έναν αναπτυξιακό οργανισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, που προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη στα νησιά του Αιγαίου μέσα από συνεργασίες, τεχνική υποστήριξη και συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα.
- Στην **Ένωση Οινοποιητικών Πόλεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Wine Cities Association – EWCA)**, η οποία ενισχύει τη δικτύωση μεταξύ πόλεων με οινική παράδοση και στηρίζει την προώθηση τοπικών προϊόντων και του οινοτουρισμού.

- **Στο Ελληνικό Δίκτυο Μικρών Νησιών**, μια αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία που στοχεύει στην ανάπτυξη του ανθρώπινου και κοινωνικού κεφαλαίου των μικρών νησιών, προωθώντας δράσεις ενδυνάμωσης της νησιωτικότητας και κοινωνικής συνοχής.

Σύντομα και,

- Στο **Δίκτυο "Μπλε Δήμοι"**, μια σύμπραξη 22 νησιωτικών και παράκτιων δήμων που συνεργάζονται για τη διαμόρφωση και εφαρμογή πρακτικών προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος, αναδεικνύοντας τη σημασία του για την κοινωνία και την τοπική οικονομία. Το δίκτυο δημιουργήθηκε και συντονίζεται από τον περιβαλλοντικό οργανισμό Aegean Rebreath.

5.3.2 ΔΙΑΒΑΘΜΙΚΕΣ, ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Προωθείται και υποστηρίζεται η διαβαθμική και διαδημοτική συνεργασία για την υλοποίηση κοινών στόχων όπως με

- Την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
- Το Δήμο Τρικκαίων
- Το Δήμο Λέρου και
- Με Αναπτυξιακούς Οργανισμούς με τους οποίους ο Δήμος Λειψών υπογράφει προγραμματικές συμβάσεις για την υλοποίηση παρεμβάσεων, έργων και δράσεων.

5.3.2 ΑΔΕΛΦΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Χαρακτηριστικό πολιτιστικού ενδιαφέροντος είναι οι αδελφοποιήσεις.

Η αδελφοποίηση δύο δήμων είναι μια επίσημη σχέση συνεργασίας και φιλίας με σκοπό τη διεθνή προώθηση της φιλίας και συνεργασίας την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, εμπειριών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την κοινή τουριστική και οικονομική ανάπτυξη.

Ο Δήμος Λειψών έχει αδελφοποιηθεί με το Δήμο Καραβά της Κύπρου και με το Δήμο Μαλέ Τρέντο της Ιταλίας.

5.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Εισαγωγή

Η λειτουργία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης α' βαθμού διέπεται από το άρθρο 102 του Συντάγματος σύμφωνα με το οποίο *«Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων»*.

Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Το κράτος οφείλει, λαμβάνοντας τα αναγκαία νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα, να εξασφαλίσει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης για να μπορούν να εκπληρώσουν τη συνταγματική αποστολή τους.

Ο Δήμος Λειψών στον τομέα των οικονομικών επιδιώκει την αύξηση της αποδοτικότητας χωρίς να μειώνεται η ποιότητα των προμηθειών/ παροχών/ υπηρεσιών μέσω της αναζήτησης χρηματοδοτικών πηγών, της ορθολογικής διαχείρισης και της παρακολούθησης του Προϋπολογισμού.

5.3.1 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η οικονομική διαχείριση υλοποιείται με βάση τα προβλεπόμενα από το νόμο συστήματα και διαδικασίες. Το άρθρο 25 του ν. 1828/1989, όπως ισχύει, προσδιορίζει τις πηγές των τακτικών και έκτακτων εσόδων των δήμων.

Αναλυτικά:

ΕΣΟΔΑ

▪ Τακτικά έσοδα

01 Πρόσοδοι από ακίνητη περιουσία

02 Πρόσοδοι από κινητή περιουσία

03 Έσοδα από ανταποδοτικά τέλη και δικαιώματα (έσοδα ανά υπηρεσία)

04 Έσοδα και λοιπά τέλη δικαιώματα και Π.Υ.

05 Φόροι και εισφορές

06 Έσοδα από επιχορηγήσεις και λειτουργικές δαπάνες

07 Λοιπά τακτικά έσοδα

▪ Έκτακτα έσοδα

11 Εκποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας

12 Επιχορηγήσεις έκτακτες και λειτουργικές δαπάνες

13 Επιχορηγήσεις για επενδύσεις

14 Δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες

15 Προσαυξήσεις, πρόστιμα, παράβολα

16 Λοιπά έκτακτα έσοδα

▪ Έσοδα παρελθόντων οικονομικών ετών (Π.Ο.Ε.), που βεβαιώνονται πρώτη φορά

21 Έσοδα Π.Ο.Ε. τακτικά

22 Έσοδα Π.Ο.Ε. έκτακτα

▪ **Εισπράξεις δανείων και απαιτήσεων από Π.Ο.Ε.**

31 Εισπράξεις από δάνεια

32 Εισπράξεις απαιτήσεων Π.Ο.Ε.

▪ **Εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και επιστροφές χρημάτων**

41 Εισπράξεις υπέρ δημοσίου και τρίτων

42 Επιστροφές χρημάτων

43 Έσοδα προς απόδοση σε τρίτους

▪ **Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης**

ΔΑΠΑΝΕΣ

▪ **Λειτουργικές δαπάνες χρήσης, έξοδα χρήσης**

60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

61 Αμοιβές αιρετών και τρίτων

62 Παροχές τρίτων

63 Φόροι τέλη

64 Γενικά έξοδα

65 Πληρωμές για εξυπηρέτηση δημόσιας πίστης.

66 Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων

67 Πληρωμές για μεταβιβάσεις εισοδημάτων σε τρίτους, παραχωρήσεις, παροχές, επιχορηγήσεις, επιδοτήσεις, δωρεές

68 Λοιπά έξοδα

▪ **Επενδύσεις**

71 Κτίρια, απαλλοτριώσεις, πάγια

73 Έργα

74 Μελέτες πειραματικές εργασίες, έρευνες

75 Τίτλοι πάγιας επένδυσης

▪ Πληρωμές από υποχρεώσεις Π.Ο.Ε. - λοιπές αποδόσεις

81 Πληρωμές ΠΟΕ

82 Λοιπές αποδόσεις

85 προβλέψεις μη είσπραξης εισπρακτέων υπολοίπων, βεβαιωθέντων κατά τα ΠΟΕ

▪ Αποθεματικό

91 Αποθεματικό

Ακολουθούν απολογιστικά στοιχεία των ετών 2022, 2023 και 2024

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΕΣΟΔΑ						
	ΕΤΟΥΣ 2022		ΕΤΟΥΣ 2023		ΕΤΟΥΣ 2024	
	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤ Α	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤ Α	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ
1. ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ						
01 ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	47.167,19	45.549,19	45.150,96	40.350,96	39.350,26	39.350,26
02 ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	25.346,58	25.346,58	40.985,30	40.985,30	57.236,37	57.236,37
03 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ & ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	237.281,56	176.792,46	239.254,27	175.646,69	245.955,75	189.060,32
04 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΑ ΤΕΛΗ, ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ & ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	11.848,41	10.298,03	19.317,81	17.884,82	15.491,82	14.191,82
05 ΦΟΡΟΙ & ΕΙΣΦΟΡΕΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
06 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.125.789,52	1.125.789,52	996.689,78	996.689,78	1.251.332,81	1.251.332,81
07 ΛΟΙΠΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	75,00	75,00	375,00	375,00	300,00	300,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	1.447.508,26	1.383.850,78	1.341.773,12	1.271.932,55	1.609.667,01	1.551.471,58
2. ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ						
11 ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΚΠΟΙΗΣΗ ΚΙΝΗΤΗΣ & ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
12 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	12.800,00	12.800,00	27.468,85	27.468,85	27.350,00	27.350,00
13 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	362.246,2	362.246,29	212.112,24	212.112,24	88.176,00	88.176,00

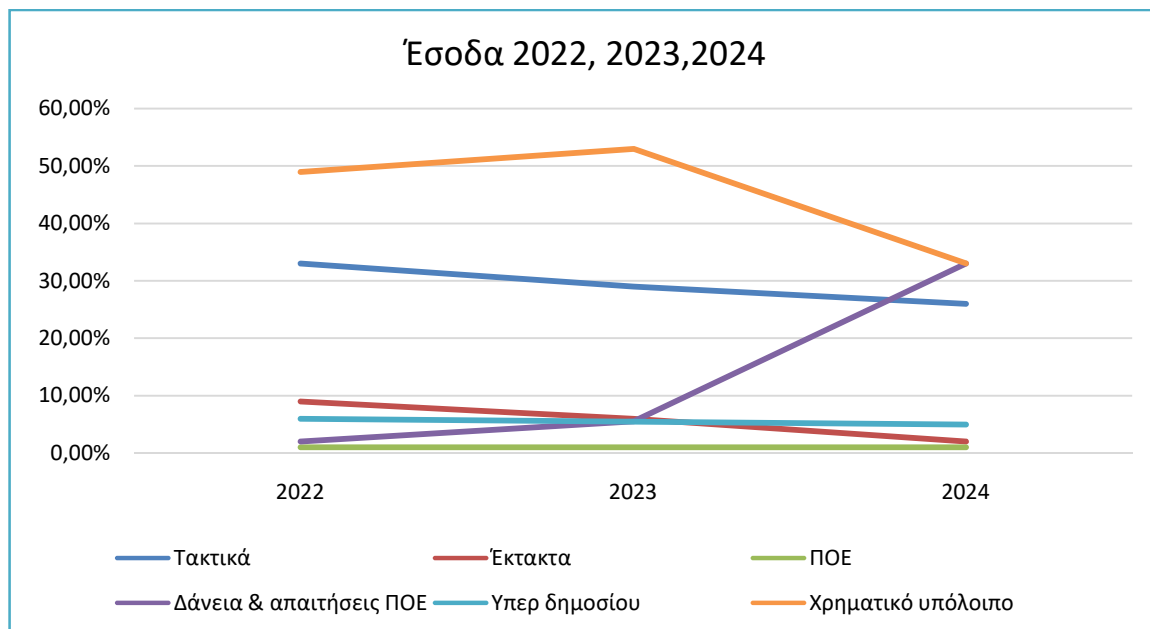
ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΕΣΟΔΑ						
	ΕΤΟΥΣ 2022		ΕΤΟΥΣ 2023		ΕΤΟΥΣ 2024	
	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤ Α	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤ Α	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ
14 ΔΩΡΕΕΣ-ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΕΣ-ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΕΣ	23.967,68	23.967,68	0,00	0,00	0,00	0,00
15 ΠΡΟΣΑΥΞΙΣΕΙΣ-ΠΡΟΣΤΙΜΑ-ΠΑΡΑΒΟΛΑ	961,16	961,16	515,65	515,65	1.145,28	1.145,28
16 ΛΟΙΠΑ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	399.975,13	399.975,13	240.096,7	240.096,74	116.671,28	116.671,28
0. ΕΣΟΔΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΤΩΝ						
21 ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΤΑΚΤΙΚΑ	60.950,93	51.252,04	46.655,41	41.231,77	44.877,33	39.624,92
22 ΕΣΟΔΑ Π.Ο.Ε ΕΚΤΑΚΤΑ	1.666,01	1.666,01	1.354,26	1.354,26	517,34	517,34
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ Π.Ο.Ε	62.616,94	52.918,05	48.009,67	42.586,03	45.394,67	40.142,26
1. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ & ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ Π.Ο.Ε						
31 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ	0,00	0,00	148.800,0	148.800,00	1.854.501,8	1.854.501,80
32 ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΑΠΟ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΕΣΟΔΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΑ ΕΤΗ	341.372,02	84.450,66	341.143,62	86.853,46	335.333,52	94.846,20
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ & ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ Π.Ο.Ε	341.372,02	84.450,66	489.943,6	235.653,46	2.189.835,3	1.949.348,00
2. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΤΡΙΤΩΝ & ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ						
41. ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΤΡΙΤΩΝ	207.658,69	207.658,69	210.032,53	210.032,53	282.010,42	282.010,42
42. ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	390,60	390,60	824,55	824,55	4.223,92	4.223,92
43. ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΣ ΑΠΟΔΟΣΗ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ	32.516,00	32.516,00	26.286,00	26.286,00	11.612,00	11.612,00
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΥΠΕΡ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΤΡΙΤΩΝ	240.565,29	240.565,29	237.143,08	237.143,08	297.846,34	297.846,34
3. ΧΡΗΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ						
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	2.093.484,04	2.093.484,04	2.328.675,21	2.328.675,21	1.962.869,27	1.962.869,27

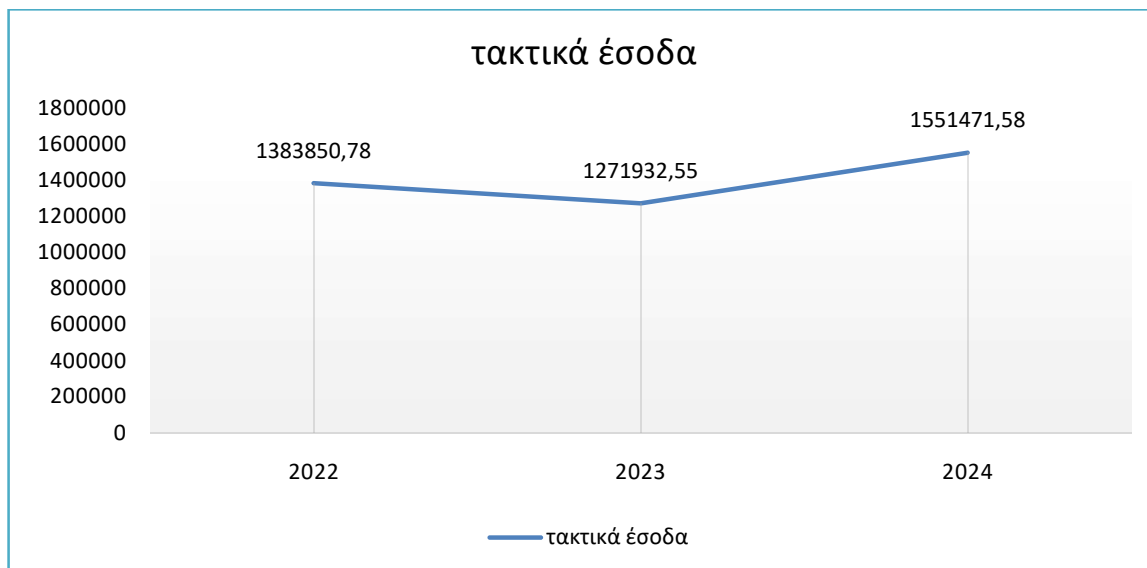
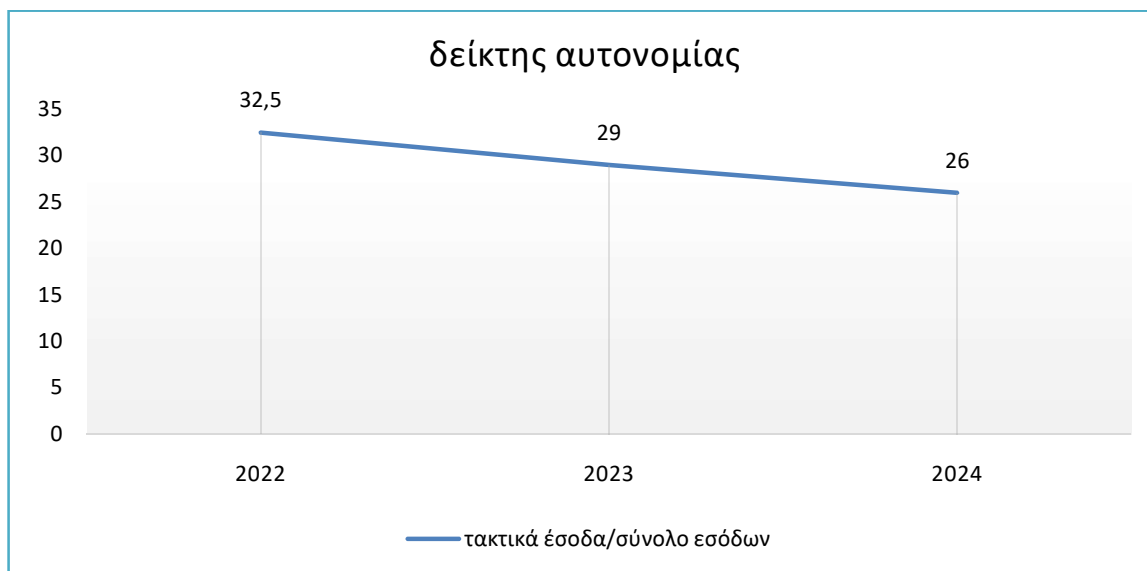
ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΕΣΟΔΑ						
	ΕΤΟΥΣ 2022		ΕΤΟΥΣ 2023		ΕΤΟΥΣ 2024	
	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤ Α	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤ Α	ΤΕΛ Β/ΝΤΑ	ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	4.585.521,68	4.255.243,95	4.685.641,44	4.356.087,07	6.222.283,89	5.918.348,73

Συμπεράσματα και εξαγωγή δεικτών

Σύνθεση εσόδων :

2022	2023	2024	Είδος εσόδου
33%	29%	26%	τακτικά
9 %	6%	2%	έκτακτα
1%	1%	1%	ΠΟΕ
2%	5,5%	33%	δάνεια απαιτήσεις ΠΟΕ-επενδυτικού χαρακτήρα
6%	5,5%	5%	υπερ δημοσίου
49%	53%	33%	χρηματικό υπόλοιπο
100%	100%	100%	σύνολο

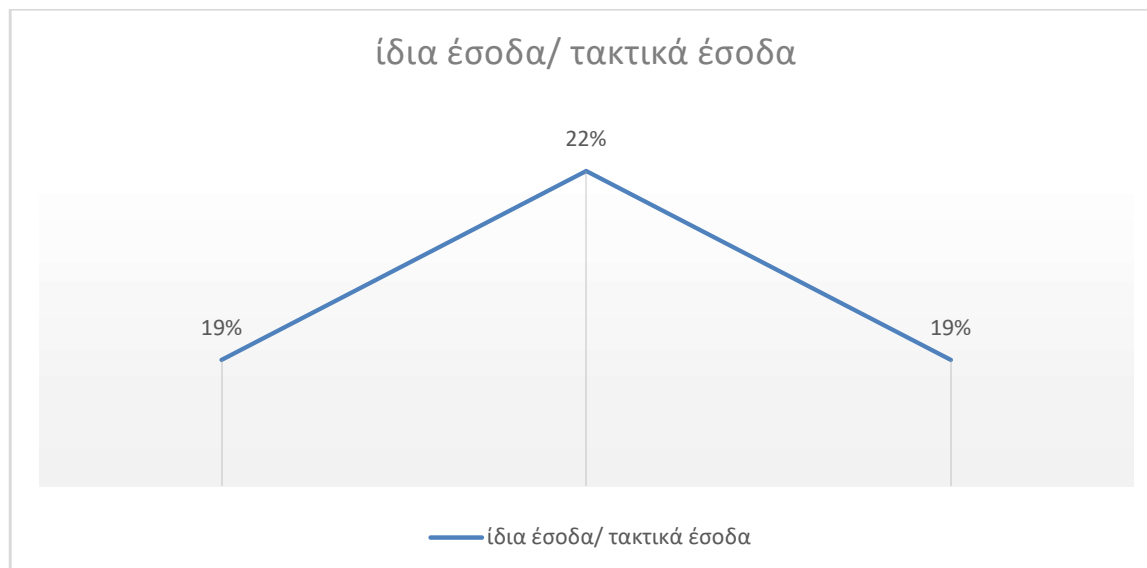

Πορεία τακτικών εσόδων**Συμμετοχή των τακτικών εσόδων στο σύνολο των εσόδων**

Παρότι το ποσοστό συμμετοχής των τακτικών εσόδων στο σύνολο εμφανίζει μείωση σε απόλυτους αριθμούς αυτά παραμένουν σχετικά σταθερά, γεγονός που αποτυπώνει δυνατότητα πρόβλεψης και σταθερότητα στον προγραμματισμό.

Η παράλληλη σημαντική αύξηση των εσόδων από δάνεια και απαιτήσεις ΠΟΕ/επενδυτικού χαρακτήρα - τα οποία αξιοποιήθηκαν για έργα (όπως η προμήθεια e-πλατφόρμας για την οικονομική ανάπτυξη και την προβολή της επιχειρηματικής - τουριστικής δραστηριότητας και πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου Λειψών και η προμήθεια Συστήματος Τηλεελέγχου – Τηλεχειρισμού Δικτύου Υδρευσης), υποδηλώνει τη δυνατότητα του δήμου να αξιοποιεί πρόσθετους πόρους, για την υλοποίηση επενδύσεων, ενισχύοντας έτσι την αναπτυξιακή του πορεία, έστω και με μερική «απώλεια» οικονομικής αυτονομίας.

Δείκτης Λειτουργικής Αυτονομίας

Ο δείκτης λειτουργικής αυτονομίας αποτυπώνει τον βαθμό κάλυψης των λειτουργικών δαπανών του Δήμου από ίδιους, τακτικούς πόρους. Στο δήμο κυμαίνεται περίπου στο 20% και είναι σχετικά μικρός.

Στους μικρούς νησιωτικούς δήμους, όπου τα δημοτικά έσοδα (τέλη, φόροι, ανταποδοτικά) είναι περιορισμένα λόγω πληθυσμιακών και κοινωνικοοικονομικών συνθηκών, η λειτουργική αυτονομία είναι αντικειμενικά χαμηλή. Για την ενίσχυσή της, υιοθετούνται παρεμβάσεις εξορθολογισμού των δαπανών (όπως η ψηφιοποίηση υπηρεσιών), καθώς και ενέργειες αύξησης των ιδίων εσόδων μέσω τουριστικής προβολής, ενίσχυσης της τοπικής επιχειρηματικότητας και ανάδειξης των τοπικών προϊόντων – κατευθύνσεις που ήδη αποτελούν στρατηγική επιλογή του Δήμου.

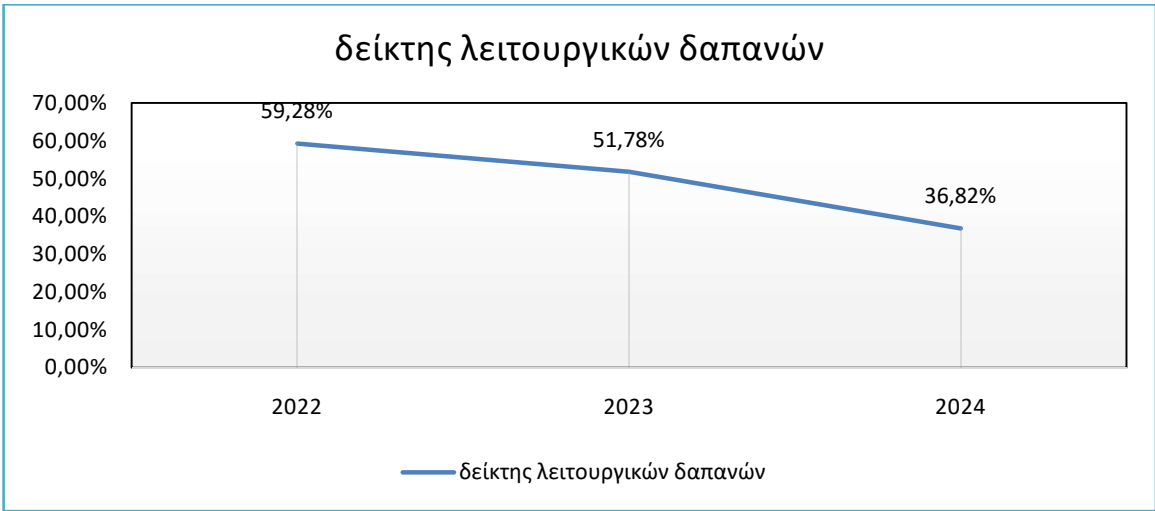
ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ						
	ΕΤΟΥΣ 2022		ΕΤΟΥΣ 2023		ΕΤΟΥΣ 2024	
	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ
1. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ						
60 ΑΜΟΙΒΕΣ & ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	308.052,01	308.052,01	310.876,41	310.876,41	369.249,35	369.249,35
61 ΑΜΟΙΒΕΣ ΑΙΡΕΤΩΝ & ΤΡΙΤΩΝ	181.376,93	181.376,93	280.970,19	280.970,19	340.081,08	340.081,08
62 ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΡΙΤΩΝ	467.691,53	467.691,53	444.950,67	444.950,67	464.832,14	464.832,14
63 ΦΟΡΟΙ & ΤΕΛΗ	569,89	569,89	711,58	711,58	337,2	337,2

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ						
	ΕΤΟΥΣ 2022		ΕΤΟΥΣ 2023		ΕΤΟΥΣ 2024	
	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ
64 ΛΟΙΠΑ ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ	113.488,70	113.488,70	122.556,80	122.556,80	94.845,98	94.845,98
65 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΙΣΤΗΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	25.019,94	25.019,94
66 ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ	37.140,66	37.140,66	27.291,39	27.291,39	42.774,59	42.774,59
67 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΤΡΙΤΟΥΣ, ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΕΙΣ ΠΑΡΟΧΗΣ, ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΠΙΔΟΤΗΣΕΙΣ, ΔΩΡΕΕΣ	31.862,02	31.862,02	56.047,44	56.047,44	43.752,05	43.752,05
68 ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ	1.921,15	1.921,15	3.909,48	3.909,48	3.361,53	3.361,53
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	1.142.102,89	1.142.102,89	1.247.313,96	1.247.313,96	1.384.253,86	1.384.253,86
2. ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ						
71 ΑΓΟΡΕΣ ΚΤΙΡΙΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ & ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΑΓΙΩΝ	215.772,71	215.772,71	411.930,55	411.930,55	99.689,02	99.689,02
73 ΕΡΓΑ	304.529,05	304.529,05	465.856,55	465.856,55	1.715.332,59	1.715.332,59
74 ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ, ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ & ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	11.505,39	11.505,39	16.595,29	16.595,29	24.415,61	24.415,61
75 ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ					9.000,00	9.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	531.807,15	531.807,15	894.382,39	894.382,39	1.848.437,22	1.848.437,22
3. ΠΛΗΡΩΜΕΣ Π.Ο.Ε, ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ						
81 ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΟΓΕΙΑΩΝ Π.Ο.Ε.	36.583,14	36.583,14	61.344,05	61.344,05	237.633,30	237.633,30
82 ΛΟΙΠΕΣ ΑΠΟΔΟΣΕΙΣ	216.075,56	216.075,56	205.464,26	205.464,26	288.321,67	288.321,67
85 ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΜΗ ΕΙΣΠΡΑΞΗΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΩΝ ΥΠΟΛΟΠΩΝ, ΒΕΒΑΙΩΘ. ΚΑΤΑ ΤΑ Π.Ο.Ε	0,00	0,00				
ΣΥΝΟΛΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ, ΑΠΟΔΟΣΕΩΝ & ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ Π.Ο.Ε	252.658,70	252.658,70	266.808,31	266.808,31	525.954,97	525.954,97
4. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ						
91 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	00,00	00,0	00,00	00,0	00,00	00,0

ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ - ΔΑΠΑΝΕΣ						
	ΕΤΟΥΣ 2022		ΕΤΟΥΣ 2023		ΕΤΟΥΣ 2024	
	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ	ΕΝ/ΝΤΑ	ΠΛΗΡΩΘΕΝΤΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΥ	00,00	00,0	00,00	00,0	00,00	00,0
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	1.926.568,74	1.926.568,74	2.408.504,66	2.408.504,66	3.758.646,05	3.758.646,05

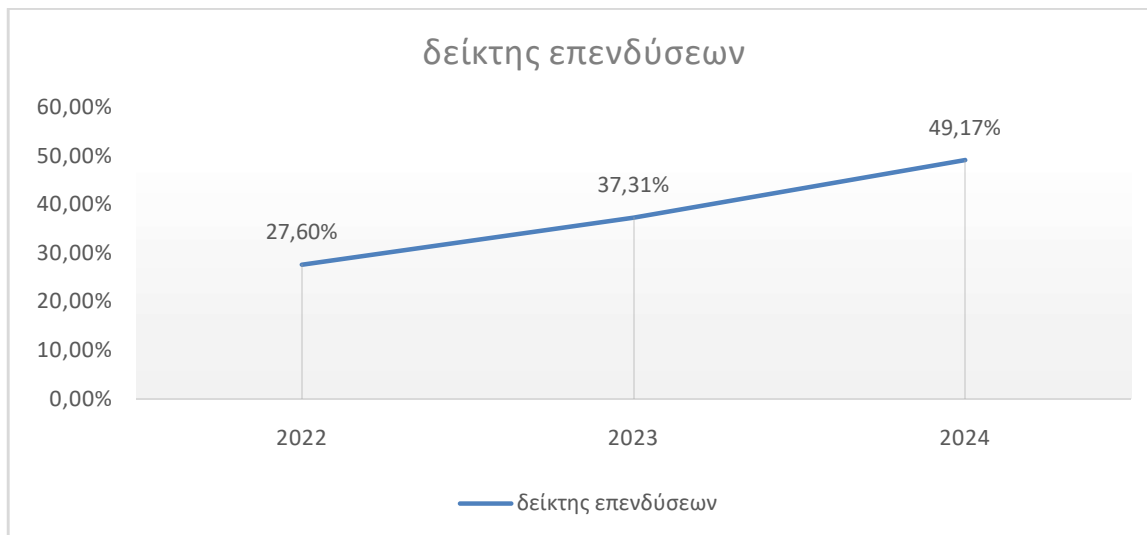
Συμπεράσματα και εξαγωγή δεικτών

Δείκτης λειτουργικών δαπανών

Ο δείκτης λειτουργικών δαπανών συμβάλλει στην αξιολόγηση της δομής των δαπανών του Δήμου καθώς δείχνει το κατά πόσο τα έξοδα κατευθύνονται προς καθημερινές/λειτουργικές ανάγκες έναντι επενδυτικών ή αναπτυξιακών δαπανών. Η διαχρονική μείωση του δείκτη λειτουργικών δαπανών την τελευταία τριετία (από 59,28% σε 36,8%) αποτελεί θετική ένδειξη για τη δημοσιονομική διαχείριση του Δήμου, καθώς υποδηλώνει μια σταδιακή εύρεση πόρων προς όφελος επενδυτικών ή αναπτυξιακών δράσεων. Η εξέλιξη αυτή μπορεί να αντανακλά αφενός τη βελτιωμένη αποδοτικότητα στη διαχείριση των καθημερινών δαπανών αλλά και μια στρατηγική στόχευση στην ενίσχυση της αναπτυξιακής δυναμικής του Δήμου.

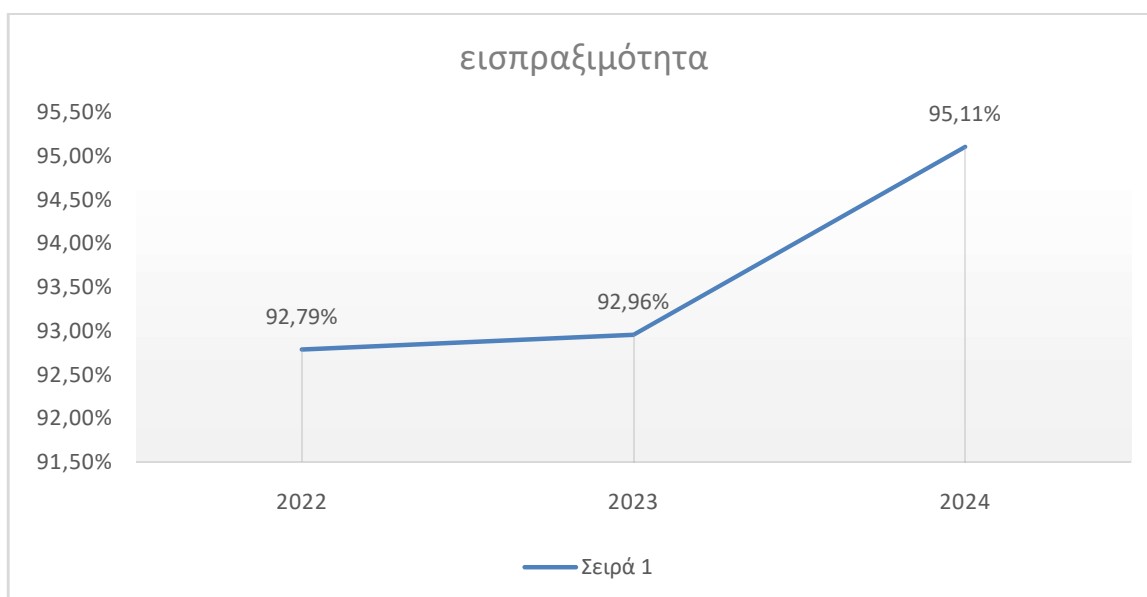
Δείκτης επενδύσεων

Ο δείκτης δείχνει την αναπτυξιακή στρατηγική ενός Δήμου δηλαδή τι ποσοστό των δαπανών που κατευθύνεται σε έργα, υποδομές και επενδυτικές δράσεις. Έχει ιδιαίτερη σημασία η διαχρονική παρακολούθησή του, δεδομένου ότι μεσολαβούν μεγάλα χρονικά διαστήματα από την ωρίμανση/ένταξη ως την υλοποίηση των έργων.

Στην προκειμένη περίπτωση είναι σαφές ότι δίδεται βαρύτητα στη στρατηγική ενίσχυσης της μακροπρόθεσμης αποδοτικότητας και της βιώσιμης ανάπτυξης.

Δείκτης απαιτήσεων

Ο δείκτης απαιτήσεων, όπως αποτυπώνεται στο παραπάνω γράφημα, δείχνει την **εισπρακτική αποτελεσματικότητα** του Δήμου η οποία παραμένει σταθερά σε πολύ υψηλό επίπεδο.

Παράλληλα, από τα απολογιστικά στοιχεία των προϋπολογισμών των τριών τελευταίων ετών, φαίνεται ότι ο δήμος είναι συνεπής στις υποχρεώσεις του.

5.3.2 ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Στην περιουσία του Δήμου Λειψών περιλαμβάνονται ενδεικτικά τα παρακάτω βασικά πάγια στοιχεία⁴⁵:

Δημοτικά Κτίρια:

1. Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών Λειψών
2. Δημοτικός Βρεφονηπιακός και Παιδικός Σταθμός
3. Σχολικά κτίρια
 - Νηπιαγωγείο
 - Δημοτικό.
 - Γυμνάσιο με Λυκειακές τάξεις
4. Το κτίριο παλιάς ταπητουργικής σχολής στο οποίο στεγάζονται:
 - Το λιμεναρχείο
 - Η δημοτική βιβλιοθήκη
 - Το γυμναστήριο
 - Το φαρμακείο και
 - Η τράπεζα.
5. Δύο δημοτικές αποθήκες

Δημοτικά Οχήματα

- Ένα (1) εκσκαφέας
- Ένα (1) φορτωτής
- Ένα (1) ανοιχτό φορτηγό απορριμματοφόρο
- Ένα (1) ημιφορτηγό (τύπου αγροτικού οχήματος)
- Δύο (2) πυροσβεστικά οχήματα το ένα μικρό 4Χ4 και ένα μεγάλο
- Έξι (6) ηλεκτροκίνητα οχήματα διαφόρων ειδών

⁴⁵ Δεν αναφέρονται οι ανοικτοί χώροι, έπιπλα και σκεύη κλπ.

5.3.3 ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ο Δήμος διατηρεί ένα σταθερό και υγιές οικονομικό καθεστώς, με συνετή διαχείριση και συνεχή ενίσχυση των εσόδων του.

Παράλληλα ο έλεγχος των λειτουργικών δαπανών σε συνδυασμό με την αύξηση των επενδύσεων και τη χαμηλή επιβάρυνση των δημοτών, ενισχύσουν τη δυνατότητά του όχι μόνο να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του τόπου αλλά και να σχεδιάζει αναπτυξιακές παρεμβάσεις προς όφελος της τοπικής κοινωνίας με αισιόδοξη προοπτική.

Το σημερινή οικονομικό αποτύπωμα του δήμου είναι ένα ισχυρό εχέγγυο για την υλοποίηση ενός ρεαλιστικού εφικτού αλλά φιλόδοξου επιχειρησιακού σχεδίου για τους Λειψούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β : ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Για την αξιολόγηση της παρούσας κατάστασης στο εσωτερικό (οργανισμός) και εξωτερικό (πόλη/περιοχή) περιβάλλον του Δήμου, χρησιμοποιείται η **ανάλυση SWOT**, ένα στρατηγικό εργαλείο που εξετάζει εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες με στόχο τον σχεδιασμό παρεμβάσεων.

Η ονομασία SWOT προέρχεται από τα αρχικά των όρων:

- **Strengths (Δυνατά Σημεία):** Πλεονεκτήματα ή θετικά στοιχεία της περιοχής ή του φορέα (π.χ. υποδομές, εμπειρία, ανθρώπινο δυναμικό).
- **Weaknesses (Αδυναμίες):** Εσωτερικά προβλήματα που περιορίζουν την αποτελεσματικότητα ή την απόδοση (έλλειψη πόρων, διοικητικά κενά).
- **Opportunities (Ευκαιρίες):** Εξωτερικές θετικές εξελίξεις που μπορούν να αξιοποιηθούν (π.χ. ευρωπαϊκά προγράμματα, τεχνολογική πρόοδος).
- **Threats (Απειλές):** Εξωτερικοί παράγοντες που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη λειτουργία ή την ανάπτυξη (π.χ. οικονομική κρίση, θεσμικά εμπόδια).

Η ανάλυση SWOT βοηθά τον Δήμο να εντοπίσει τα σημεία που πρέπει να ενισχύσει, να διορθώσει ή να αξιοποιήσει, διαμορφώνοντας έτσι μια στοχευμένη και ρεαλιστική στρατηγική ανάπτυξης. Η ανάλυση αφορά στους 4 θεματικούς άξονες: (1) Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής, (2) Κοινωνική Πολιτική, Παιδεία Πολιτισμός και Αθλητισμός (3) Τοπική Οικονομία (4) Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας. Από την ανάλυση προκύπτουν τα κρίσιμα σημεία στα οποία πρέπει να εστιάσει ο Δήμος, με στόχο:

- **Τη μέγιστη αξιοποίηση των δυνατοτήτων** που διαθέτει τόσο ως οργανισμός όσο και ως περιοχή, καθώς και των **ευκαιριών** που προσφέρει το εξωτερικό περιβάλλον.
- **Την αντιμετώπιση των αδυναμιών** που εντοπίζονται στο εσωτερικό του Δήμου και **την ανάσχεση των απειλών** που προέρχονται από εξωτερικούς παράγοντες.

1.1 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ

ΔΥΝΑΤΑ ΣΗΜΕΙΑ - ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	
1.	Κομβική γεωπολιτική θέση του Δήμου στον εθνικό χώρο.
2.	Διαφύλαξη της ταυτότητας και του φυσικού τοπίου.

3.	Πλούσιο αρχαιολογικό, ιστορικό, θρησκευτικό απόθεμα.
4.	Ευνοϊκές κλιματολογικές και περιβαλλοντικές συνθήκες.
5.	Το νησί διαθέτει ειδυλλιακές και εύκολα προσβάσιμες παραλίες, όπως ο Πλατύς Γιαλός, το Τουρκόμνημα και η Χοχλακούρα, οι οποίες χάρη στο ευνοϊκό μικροκλίμα προσφέρονται σχεδόν όλο τον χρόνο για κολύμπι.
6.	Ικανοποιητική και δυναμική πρωτογενής παραγωγή με ποιοτικά βιολογικά προϊόντα (έλαιο, οίνος, κρέας)
7.	Φυσικός πλούτος με αξιοποιήσιμη χερσαία και θαλάσσια βιοποικιλότητα (βότανα, αρωματικά φυτά, δυνατότητα υποθαλάσσιου τουρισμού).
8.	Υδατική αυτονομία.
9.	Αναβάθμιση κρίσιμων υποδομών ενέργειας, μεταφορών και τηλεπικοινωνιών.
10.	Αστικές αναπλάσεις με στόχο τη βελτίωση λειτουργικότητας και αισθητικής του αστικού χώρου.
11.	Συνδυασμένη αξιοποίηση έργων στο νησί και στο δημοτικό οργανισμό με χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για βιώσιμη και έξυπνη ανάπτυξη.
12.	Υψηλά ποσοστά ανακύκλωσης.
13.	Κτιριακή υποδομή για Βρεφονηπιακό και Παιδικό Σταθμό.
14.	Διατήρηση της κτιριακής υποδομής των σχολικών μονάδων σε υψηλό ποιοτικό επίπεδο.
15.	Προώθηση της τοπικής δημοκρατίας μέσω της ενημέρωσης και της συμμετοχής των πολιτών.

_

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

1.	Διπλή νησιωτικότητα – γεωγραφικά απομακρυσμένο σε σχέση με τη ηπειρωτική χώρα αλλά και νησιά του ίδιου συμπλέγματος.
2.	Δυσκολίες συνδεσιμότητας, λόγω αραιών/ ασυντόνιστων δρομολογίων (λιμενικών και αεροπορικών) ιδίως το Χειμώνα παρά την ύπαρξη υποδομών.
3.	Χωρικές ασυνέχειες εξαιτίας του σχεδιασμού του οδικού δικτύου και φυσικών εμποδίων.
4.	Σημαντικά προβλήματα οδικής πρόσβασης στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
5.	Πολύ μικρή αρδευόμενη έκταση σε σχέση με τις καλλιεργητικές ανάγκες.

6.	Σταδιακή εγκατάλειψη των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
7.	Ανάσχεση της κτηνοτροφικής ανάπτυξης λόγω έλλειψης σφαγείου και υψηλού μεταφορικού κόστους.
8.	Έλλειψη υποδομών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας.
9.	ΧΥΤΥ σε λειτουργία χωρίς πλήρη αδειοδότηση και παλαιότητα της Εγκατάστασης Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ)
10.	Έλλειψη επαγγελματικής κατάρτισης και πληροφόρησης ειδικά στον αγροτικό πληθυσμό.
11.	Ανεργία (22%) και περιορισμένες νέες θέσεις εργασίας. Αύξηση της μονογονεϊκότητας. Περιορισμένες δυνατότητες αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου για τους μόνιμους κατοίκους.
12.	Ανεπάρκεια κοινωνικών και διοικητικών υποδομών (Δημαρχείο, Βρεφονηπιακός & Παιδικός Σταθμός, Κοινωνική Υπηρεσία), έλλειψη εξειδικευμένου ιατρού και υποστελέχωση του Πολυιατρείου.
13.	Ελάχιστες έως μηδενικές ευκαιρίες για εξωσχολικές δραστηριότητες, όπως μαθήματα ζωγραφικής ή άλλες δημιουργικές απασχολήσεις.
14.	Χαμηλό επίπεδο ενεργούς πολιτότητας και κοινωνικής συμμετοχής.
15.	Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ), μη ανταποκρινόμενος στις σύγχρονες ανάγκες του Δήμου.

Περιγραφική ανάλυση πλεονεκτημάτων

Η κομβική γεωγραφική και γεωπολιτική θέση του νησιού στον εθνικό χώρο, ενισχύει τη στρατηγική του σημασία και τις δυνατότητες διασύνδεσης και ανάπτυξης.

Η διατήρηση της αισθητικής συνοχής του φυσικού και αστικού τοπίου, σε συνδυασμό με την προστασία της τοπικής ταυτότητας, ενισχύει την ελκυστικότητα του νησιού και αναδεικνύει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του. Αυτά τα στοιχεία, σε αρμονία με το πλούσιο αρχαιολογικό, ιστορικό, θρησκευτικό και πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής, δημιουργούν σταθερές βάσεις για την ενίσχυση της πολιτιστικής προβολής του τόπου. Επιπλέον, οι ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες (ήπιο κλίμα, υψηλή ηλιοφάνεια) και το περιβαλλοντικό προφίλ του νησιού προσφέρουν ιδανικές συνθήκες τουριστική ανάπτυξη αλλά και για αγροτική παραγωγή.

Η σημαντική βιοποικιλότητα του νησιού, ιδίως σε αυτοφυή βότανα και αρωματικά φυτά, προσφέρει ευκαιρίες για ήπια καλλιέργεια, μεταποίηση και εμπορική εκμετάλλευση, ενώ η θαλάσσια βιοποικιλότητα ενισχύει τις δυνατότητες ανάπτυξης αλιευτικών και τουριστικών δραστηριοτήτων.

Παράλληλα, εξαιρετικά σημαντικοί παράγοντες για την τοπική οικονομία παραμένουν η βιολογική καλλιέργεια ελαιόδεντρων, η οποία προσδίδει ποιότητα και προστιθέμενη αξία στα προϊόντα, η αμπελουργία και η εκτατική κτηνοτροφία με περιορισμένη χρήση χημικών ουσιών στις καλλιεργούμενες εκτάσεις, που οδηγεί στην παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας αιγοπρόβειου και βόειου κρέατος.

Όσον αφορά το αστικό τοπίο, έχει σημειωθεί πρόοδος στην ανάπτυξη κρίσιμων υποδομών στους τομείς της ύδρευσης, της ενέργειας και των μεταφορών, στις αστικές αναπλάσεις, καθώς και στη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών, γεγονός που προετοιμάζει το έδαφος για μελλοντικές επενδύσεις και βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Θετικά στοιχεία για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη αποτελούν η δημιουργία προϋποθέσεων για παροχή προσχολικής αγωγής και βελτίωση της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, η υποστήριξη της εκπαίδευσης, του πολιτισμού και του αθλητισμού, καθώς και η προώθηση δράσεων κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης και συμμετοχής.

Περιγραφική ανάλυση αδυναμιών:

Η νησιωτικότητα συνεπάγεται δυσκολίες πρόσβασης, αυξημένο κόστος μεταφορών και παραγωγής, περιορισμένη διασύνδεση με άλλα αστικά ή παραγωγικά κέντρα και εξάρτηση από εξωτερικούς παράγοντες (π.χ. ακτοπλοΐα, καιρικές συνθήκες). Η περιορισμένη ανάπτυξη των θαλάσσιων μεταφορικών υποδομών έχει κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις καθώς επηρεάζει αρνητικά την καθημερινότητα των κατοίκων, την κινητικότητα και τον τουρισμό, ενώ φυσικά εμπόδια και αστοχίες στον σχεδιασμό μεταφορικών αξόνων δημιουργούν ασυνέχειες στη χωρική ενότητα του νησιού, δυσχεραίνοντας την πρόσβαση και την ενδογενή ανάπτυξη.

Η γεωργική δραστηριότητα παρουσιάζει σταδιακή υποχώρηση, ως αποτέλεσμα κοινωνικοοικονομικών και δημογραφικών μεταβολών και η κτηνοτροφία δεν αξιοποιείται πλήρως, λόγω της έλλειψης βασικών υποδομών, όπως σφαγείου, σε συνδυασμό με τις δυσκολίες στις μεταφορές και στη διάθεση των προϊόντων.

Οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα στερούνται εξειδικευμένης κατάρτισης, συμβουλευτικής στήριξης και τεχνικής πληροφόρησης, γεγονός που περιορίζει την παραγωγικότητα και την καινοτομία. Η απουσία δομών στήριξης της επιχειρηματικότητας (πχ. τοπικό γραφείο ανάπτυξης) περιορίζει τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων και τη διαφοροποίηση της τοπικής οικονομίας. Το πρόβλημα της ανεργίας είναι πλέον υπαρκτό.

Η περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, πρόνοιας και εκπαίδευσης δημιουργεί ανισότητες και δυσκολίες για τους μόνιμους κατοίκους, ειδικά στις πιο απομακρυσμένες περιοχές του νησιού. Παράλληλα την ποιότητα ζωής επηρεάζουν αρνητικά δυνατότητες αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου για τους μόνιμους κατοίκους ειδικά τους χειμερινούς μήνες.

Τέλος, αδύναμα σημεία για τη λειτουργία και την ανάπτυξη του Δήμου αποτελούν ο ανεπίκαιρος Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου, η έλλειψη επαρκούς εξειδικευμένου προσωπικού, η μη στέγαση του Δημαρχείου σε δημοτικό κτήριο καθώς και το χαμηλό επίπεδο συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

1.	Νέο Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο που δύναται να περιλαμβάνει τις βέλτιστες ρυθμίσεις όπως η επέκταση των ορίων του οικισμού.
2.	Ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως αλιευτικός, περιηγητικός, αγροτουρισμός, θρησκευτικός και υποθαλάσσιος τουρισμός, αξιοποιώντας τοπικά συγκριτικά πλεονεκτήματα και τη θαλάσσια βιοποικιλότητα
3.	Αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού κεφαλαίου (NATURA 2000, αρχαιολογικοί και θρησκευτικοί τόποι) για ανάπτυξη οικοτουριστικών και πολιτιστικών διαδρομών.
4.	Πρωώθηση της τοπικής ταυτότητας και της πολιτιστικής εξωστρέφειας μέσα από δράσεις branding, πολιτιστικής προβολής, συμμετοχή σε δίκτυα, φόρουμ, εκθέσεις κ.λπ.
5.	Δυνατότητα προσέλκυσης ψηφιακών νομάδων, αξιοποιώντας τα οφέλη αυτής της σύγχρονης μορφής απομακρυσμένης εργασίας και τουρισμού.
6.	Δυνατότητα αξιοποίησης χρηματοδοτικών πόρων, εθνικών και ευρωπαϊκών, συμπεριλαμβανομένων ειδικών ενισχύσεων για μικρά νησιά (<3.100 κατοίκων) και αυξημένης μοριοδότησης περιοχών NATURA 2000.
7.	Αξιοποίηση του θεσμικού πλαισίου ΣΔΙΤ (Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα) για επενδύσεις σε δημοτικές εκτάσεις.
8.	Αναδιάρθρωση της αγροτικής παραγωγής, με έμφαση σε προϊόντα υψηλής ποιότητας και προστιθέμενης αξίας, ιδιαίτερα στον τομέα της βιολογικής γεωργίας, της αμπελουργίας και της κτηνοτροφίας.
9.	Ανάδειξη και εμπορική αξιοποίηση τοπικών προϊόντων, όπως βότανα και αρωματικά φυτά, μέσω σήμανσης ποιότητας, πιστοποίησης και ενίσχυσης της τοπικής και εξαγωγικής παρουσίας.

10.	Αξιοποίηση τεχνολογιών και μικρής κλίμακας μεταποίησης (π.χ. τυροκομεία, οиноποιεία, αποστακτήρια) και χρηματοδοτικών εργαλείων για τη στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.
11.	Αξιοποίηση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας.
12.	Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών για βελτίωση των υπηρεσιών, ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής πολιτών, υποστήριξη της αγροτικής και τουριστικής ανάπτυξης.

_

ΑΠΕΙΛΕΣ	
1.	Εθνικό δημογραφικό πρόβλημα.
2.	Κλιματική αλλαγή: αύξηση θερμοκρασιών, λειψυδρία, περιβαλλοντικοί κίνδυνοι και υποβάθμιση των εδαφών.
3.	Υποβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.
4.	Δραστικός περιορισμός της δόμησης σε ακίνητα, που σύμφωνα με την παλιά νομοθεσία ανήκαν στη ζώνη Γ' η οποία καταργήθηκε, με βάση τη νέα νομοθεσία [Π.Δ. 11/15-4-25(Δ' 194)] που αφορά στους όρους δόμησης σε οικισμούς νησιών άνω των 700 κατοίκων.
5.	Μείωση των διαθέσιμων πόρων της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, με άμεσο αντίκτυπο στον πρωτογενή τομέα.
6.	Πίεση στον πρωτογενή τομέα από την εισαγωγή φθηνών νωπών προϊόντων, μείωση ανταγωνιστικότητας των τοπικών παραγωγών.
7.	Υψηλός συντελεστής ΦΠΑ ο οποίος επιβαρύνει τους καταναλωτές αυξάνοντας το κόστος ζωής αλλά και τους επιχειρηματίες αυξάνοντας το λειτουργικό τους κόστος.
8.	Αδυναμίες στη διαχείριση των θαλάσσιων πόρων.
9.	Διοικητική αδυναμία κεντρικού κράτους επίλυσης των κύριων προβλημάτων στις μεταφορές και στις υποδομές υγείας.

1.2 ΚΡΙΣΙΜΑ ΣΗΜΕΙΑ

Από την ανάλυση SWOT προκύπτουν τα παρακάτω κρίσιμα ανάπτυξης:

Για την αστική ανάπτυξη είναι κρίσιμο:

- Να διασυνδεθούν λειτουργικά οι υπάρχουσες υποδομές (λιμένες, δίκτυα).

- Να συνταχθεί σύγχρονο Τοπικό Πολεοδομικό Σχέδιο.

Απαιτείται η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου και αντιπροσωπευτικού των αναγκών των μικρών νησιών, χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού που θα συμβάλει στην αποτελεσματική οργάνωση του οικιστικού και εξω-οικιστικού χώρου μέσω σχεδίων χρήσεων γης. Ακόμη, τα σχέδια αυτά καλούνται να προσδιορίσουν τους όρους και περιορισμούς της ανάπτυξης με κατεύθυνση την κοινωνική και οικονομική ευημερία των κατοίκων και την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος του νησιού.

Απαιτείται σεβασμός στους ιδιοκτήτες μικρών εκτάσεων μέσω των πολεοδομικών ρυθμίσεων, ώστε να μην υποβαθμιστεί η περιουσία τους.

- Να αξιοποιηθούν περαιτέρω οι περιβαλλοντικοί πόροι και ΤΠΕ για μια αστική ανάπτυξη έξυπνη και βιώσιμη.

Για την οικονομική ανάπτυξη είναι κρίσιμο:

- Να αξιοποιηθεί ο τοπικός πρωτογενής πλούτος με στήριξη στην αγροτική και αγροδιατροφική επιχειρηματικότητα, βελτίωση των υποδομών (αρδευτικά, σφαγεία), υποστήριξη μέτρων για την προστασία των θαλασσίων πόρων και κατάρτιση των απασχολούμενων σε αγροτικές εκμεταλλεύσεις.
- Ιδιαίτερα σημαντική θεωρείται η επαναφορά των μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ ως ουσιαστικό μέτρο στήριξης της τοπικής κοινωνίας και της νησιωτικής οικονομίας.
- Παράλληλα, απαιτείται η χάραξη στρατηγικής προσέλκυσης νέων επενδύσεων μέσω της εξωστρέφειας και η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας για την ενίσχυση της απασχόλησης, της καινοτομίας και της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Για την κοινωνική ανάπτυξη:

Κρίσιμη προτεραιότητα για τον Δήμο, για τα επόμενα χρόνια, αποτελεί η επένδυση στη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, η ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας και παιδικής μέριμνας, καθώς και η διεύρυνση του πολιτιστικού και κοινωνικού χώρου για όλους τους κατοίκους. Έμφαση δίδεται στην προσβασιμότητα, την ενεργή κοινωνική συμμετοχή και την ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Εντός αυτού του πλαισίου επισημαίνεται ο καθοριστικός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος, το οποίο επιδρά αρνητικά σε κάθε τομέα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής.

Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων απαιτεί συνέργειες με κοινωνικούς και θεσμικούς φορείς, καθώς και την αξιοποίηση εθνικών και ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων, στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου και κοινωνικά δίκαιου αναπτυξιακού σχεδιασμού.

Για την ανάπτυξη του Οργανισμού:

Κρίσιμα σημεία για την ενίσχυση του Δημοτικού Οργανισμού αποτελούν:

- Η ενίσχυση της δημοτικής κτηριακής υποδομής με την κατασκευή Δημαρχείου.
- Η ενίσχυση των κοινωνικών και διοικητικών υπηρεσιών μέσω της στελέχωσης με επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό, της συνεχούς εκπαίδευσης/ επιμόρφωσης αυτού και της επικαιροποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ).

2. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

2.1 Στρατηγική

Το Στρατηγικό Σχέδιο του Δήμου βασίζεται στη συλλογική προσπάθεια και τη δημιουργική σκέψη για τον καθορισμό ρεαλιστικών, εφικτών και κοινωνικά ωφέλιμων στόχων.

Ρεαλιστικοί είναι οι στόχοι που ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανάγκες. Εφικτοί είναι στόχοι που μπορούν να επιτευχθούν με τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, την τεχνογνωσία, τις συνεργασίες και συνέργειες που έχει τη δυνατότητα να ενεργοποιήσει ο Δήμος. Ωφέλιμοι είναι οι στόχοι που βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα αφήνουν θετικό αποτύπωμα στην κοινωνία. Η ωφελιμότητα των στόχων προσδιορίζεται βάσει δεικτών.

Η εμπειρία της τοπικής αυτοδιοίκησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο – σε θέματα περιβάλλοντος, οικονομίας, κοινωνικής συνοχής, νέων τεχνολογιών και σύγχρονων διοικητικών πρακτικών – αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για την κατανόηση των προβλημάτων και την εξεύρεση λύσεων.

Καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία του Στρατηγικού Σχεδίου είναι η ενεργός συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας. Η κοινωνική συναίνεση και η κοινή στόχευση μεταξύ διοίκησης, εργαζομένων και πολιτών μετατρέπουν το στρατηγικό όραμα σε πράξη.

Ένα αποτελεσματικό στρατηγικό σχέδιο οφείλει να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες προκλήσεις, να αξιοποιεί τις διαθέσιμες ευκαιρίες και να εξασφαλίζει δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς.

Το στρατηγικό σχέδιο αποτελεί συνεκτικό πλαίσιο στόχων και πολιτικών, που αποσκοπούν στην επίτευξη της αποστολής και του οράματος του Δήμου Λειψών, λαμβάνοντας υπόψη τις υπερκείμενες στρατηγικές και τις βασικές του αναπτυξιακές αρχές.

2.2 Υπερκείμενες στρατηγικές

Ο στρατηγικός σχεδιασμός του Δήμου λαμβάνει υπόψη τις υπερκείμενες στρατηγικές, πολιτικές και συμφωνίες σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, όπως ενδεικτικά:

- Οι στόχοι της **Ατζέντας 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη του ΟΗΕ**
- Οι αρχές της **χρηστής Διακυβέρνησης**
- Οι κατευθύνσεις της **Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (European Green Deal)**, για βιώσιμη ανάπτυξη και κλιματική ουδετερότητα
- Τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Χάρτας για την Ισότητα των Φύλων στις τοπικές κοινωνίες
- Το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων** όπως διαμορφώνεται κάθε φορά.
- Η **Νέα Ευρωπαϊκή Αστική Ατζέντα (New Urban Agenda)**, που ενισχύει τη συμμετοχικότητα, την ανθεκτικότητα και την έξυπνη ανάπτυξη των πόλεων.
- Το **Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα** της οικείας Περιφέρειας (ΠΕΠ), στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021–2027.

Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΟΗΕ)

Η Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη περιλαμβάνει 17 Στόχους και αναφέρεται σε δεσμεύσεις και στρατηγικές που υιοθετούνται σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο, με σκοπό την προώθηση μιας ανάπτυξης που συνδυάζει την **οικονομική ευημερία**, την **κοινωνική δικαιοσύνη**, την **περιβαλλοντική προστασία** μέσα από τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης και της βιώσιμης διαχείρισης των πόρων.

17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ με ορίζοντα υλοποίησης το έτος 2030

Μηδενική φτώχεια	
1.Μηδενική πείνα	
1.Καλή υγεία και ευημερία	
1.Ποιοτική εκπαίδευση	
1.Ισότητα των φύλων	
1.Καθαρό νερό και αποχέτευση	
1.Φθηνή και καθαρή ενέργεια	
1.Αξιοπρεπής εργασία & οικονομική ανάπτυξη	
1.Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές	
1.Λιγότερες ανισότητες	
1.Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες	
1.Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή	
1.Δράση για το κλίμα	
1.Ζωή στο νερό	
1.Ειρήνη δικαιοσύνη & ισχυροί θεσμοί	
1.Συνεργασία για τους στόχους	

Αρχές και χαρακτηριστικά της χρηστής διακυβέρνησης (ΟΗΕ)

Η χρηστή διακυβέρνηση προϋποθέτει την υπεύθυνη, διαφανή και δίκαιη διοίκηση των πόρων και των πολιτικών, σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης – τοπικό, εθνικό και διεθνές.

1. Είναι συμμετοχική
2. Είναι ανοικτή σε όλους και δίκαιη
3. Είναι διαφανής
4. Είναι υπεύθυνη και υπόλογη
5. Ανταποκρίνεται στις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της κοινωνίας
6. Ακολουθεί τους κανόνες του κράτους δικαίου
7. Είναι προσανατολισμένη στη συναίνεση
8. Διασφαλίζει την ελαχιστοποίηση της διαφθοράς
9. Είναι αποτελεσματική και αποδοτική
10. Προωθεί τα ανθρώπινα δικαιώματα και ενισχύει την κοινωνική συνοχή

Πηγή ΟΗΕ: Χρηστή διακυβέρνηση

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal) είναι η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Με δυο λόγια, προβλέπει:

- Μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου,
- Προώθηση καθαρής ενέργειας και βιώσιμων μεταφορών,
- Αναβάθμιση των κτιρίων και προστασία της βιοποικιλότητας,
- Μετάβαση σε κυκλική και “πράσινη” οικονομία,
- Δίκαιη μετάβαση με στήριξη στις περιοχές και στους πολίτες που επηρεάζονται περισσότερο.

Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των Φύλων και Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021 – 2025

Αποτελούν τη στρατηγική για την ενίσχυση της ισότητας των φύλων και την καταπολέμηση των διακρίσεων που βασίζονται στο φύλο σε όλους τους τομείς της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ζωής.

Νέα Ευρωπαϊκή Αστική Ατζέντα (New Urban Agenda)

1. Εξυπνότερη Ευρώπη - καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός
2. Πράσινη Ευρώπη - χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
3. Κοινωνική Ευρώπη - υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
4. Ευρώπη κοντά στους πολίτες - βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών με τοπικές πρωτοβουλίες.
5. Συνδεδεμένη Ευρώπη

Πρωτοβουλία Greco Islands

Η πρωτοβουλία GReco Islands αποτελεί μια αναπτυξιακή στρατηγική που στοχεύει στον μετασχηματισμό μικρών ελληνικών νησιών σε πρότυπα βιώσιμης και έξυπνης ανάπτυξης. Η πρωτοβουλία αυτή προωθείται από τη Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ και συγχρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ 2021–2027. Αφορά σε 39 μικρά νησιά με πληθυσμό από 100 έως 3.500 κατοίκους, που βρίσκονται στις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων.⁴⁶

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται το νησί Λειψοί.⁴⁷

Η πρωτοβουλία GReco Islands Περιλαμβάνει τους στόχους:

1. *Ενεργειακή αυτάρκεια*
2. *Ψηφιακή καινοτομία*
3. *Πράσινη οικονομία*
4. *Κοινωνική συνοχή*
5. *Διαχείριση πόρων*
6. *Ανθεκτικότητα στις κρίσεις*

⁴⁶ Δημοσίευση ΚΕΔΕ: https://kede.gr/dimosieftike-i-charta-greco-islands-gia-tin-prasini-kai-exypni-metavasi-se-39-mikra-nisia/?utm_source=chatgpt.com

⁴⁷ https://www.espa.gr/el/Pages/ProclamationsFS.aspx?item=6905&utm_source=chatgpt.com

*ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου**Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ⁴⁸*

Γενικοί και ειδικοί στόχοι Επιμέρους στόχοι που υποστηρίζουν την αειφορική εξελικτική πορεία της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου και την εφαρμοσιμότητα / αποτελεσματικότητα του ΠΧΠ είναι οι ακόλουθοι:

- Ενίσχυση της εξωστρέφειας και ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, μέσω της μεταστροφής των αδυναμιών που συνεπάγεται η νησιωτικότητα σε συγκριτικά πλεονεκτήματα και της περαιτέρω ενδυνάμωσης πόλων διεθνούς αναγνωρισιμότητας.
- Σταδιακή ελαχιστοποίηση των εξαρτήσεων και προσέγγιση της αυτάρκειας σε ορισμένους τομείς.
- Ανάπτυξη εσωτερικών δικτύων συνεργασίας / συμπληρωματικής λειτουργίας, με έμφαση στη μείωση της αναποτελεσματικότητας και την εξοικονόμηση ανθρώπινων και άλλων πόρων και απώτερο στόχο την άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών και ενδονησιωτικών ανισοτήτων (κοινωνική και οικονομική συνοχή). Η εδαφική συνοχή εκ των πραγμάτων είναι ανέφικτη στο νησιωτικό χώρο.
- Αποδοτική χρήση όλων των φυσικών και πολιτισμικών πόρων της Περιφέρειας με γνώμονα το μέγιστο βαθμό προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας αυτού του κεφαλαίου και την καθιέρωση δυναμικών δεικτών παρακολούθησης.
- Θωράκιση έναντι της περιβαλλοντικής τρωτότητας (ενδεικτικά: ανύψωση στάθμης θαλασσών, ερημοποίηση, μείωση βιοποικιλότητας – ξενικά είδη, έκθεση σε κινδύνους π.χ. τσουνάμι, σεισμούς, πλημμύρες, πυρκαγιές, ρύπανση / μόλυνση), οφειλόμενης σε εξωγενείς και ενδογενείς παράγοντες, φυσικούς και ανθρωπογενείς.
- Αναβάθμιση και ανάδειξη φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος.
- Ενίσχυση του ρόλου του Νοτίου Αιγαίου ως κορυφαίου προορισμού του τουρισμού εμπειρίας παγκοσμίως, μέσω της υιοθέτησης μιας στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης, διαφοροποίησης του προϊόντος και δημιουργίας ταυτότητας προορισμού.

⁴⁸ https://ypen.gov.gr/wp-content/uploads/2021/01/PPXSAA_SOUTH-AEGEAN_B1_PROTASH_2020v2F_b.pdf

- Προώθηση, κατά προτεραιότητα, της έρευνας και εφαρμογής καινοτομικών μεθόδων στους τομείς: — της εργασίας, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες — της πρωτογενούς δραστηριότητας, με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας — της παραγωγής (μορφές, συνδυαστικότητα, τεχνολογίες) και διαχείρισης (εξοικονόμηση) ενέργειας — της χρήσης των υδατικών πόρων — της επεξεργασίας / διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων — της προστασίας της ακτογραμμής και της διαχείρισης της παράκτιας ζώνης — της διαχείρισης του θαλάσσιου χώρου.
- Διάδοση / διείσδυση και διεύρυνση του φάσματος των εφαρμογών της τηλεματικής (ΤΠΕ), με έμφαση στους τομείς της υγείας (τηλεϊατρική), της εκπαίδευσης, της διοίκησης και των υπηρεσιών, του αγροδιατροφικού τομέα, της μεταποίησης, του εμπορίου και του τουρισμού / Ανάπτυξη κέντρων τηλεργασίας.
- Έξυπνη εξειδίκευση.
- Δημιουργία ικανοποιητικών συνθηκών για τη στήριξη της επιχειρηματικότητας και προσανατολισμός αυτής σε καινοτομικές κατευθύνσεις, ιδιαίτερα σε κλάδους με ισχυρή παρουσία και συγκριτικά πλεονεκτήματα του συγκεκριμένου χώρου (πρωτογενής τομέας / τοπικά προϊόντα ΠΟΠ, ΠΓΕ, βιολογικά, ειδικές μορφές τουρισμού).
- Συμβολή στη βελτιστοποίηση της σχέσης μεταξύ των τριών βασικών στόχων του αειφορικού χωροταξικού σχεδιασμού: ισόρροπη ανταγωνιστικότητα - ανάπτυξη, κοινωνική - οικονομική συνοχή, περιβαλλοντική προστασία (βιώσιμη διαχείριση).
- Ενσωμάτωση της προστασίας του περιβάλλοντος και του τοπίου σε όλες τις επιμέρους πολιτικές με χωρική διάσταση.
- Προώθηση της σύζευξης του οικονομικού – χωρικού σχεδιασμού, στη συγκυρία της τρέχουσας (2014-2020) και της νέας προγραμματικής περιόδου (2021-2027), με απώτερο στόχο την αποτελεσματικότερη οριζόντια διασύνδεση των τομεακών πολιτικών και τη βελτιστοποίηση της συνέργειας των χρηματοδοτούμενων δράσεων / έργων.
- Εναρμόνιση και ανάδραση (προτάσεις τροποποίησης) με τα ισχύοντα υπερκείμενο πλαίσιο [Γενικό (ΦΕΚ 128/Α'/3.07.2008) και Ειδικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΦΕΚ 2464/Β'/03.12.2008), τη Βιομηχανία (ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.04.2009), τις Υδατοκαλλιέργειες (ΦΕΚ 2505/Β'/4.11.2011), τα Καταστήματα Κράτησης (ΦΕΚ 1575/Β'/28.11.2001), τα οποία θεσμοθετήθηκαν σε μεταγενέστερο χρόνο. Παροχή μεθοδολογικού και κατευθυντήριου

πλαίσιου στα εκπονούμενα Νέο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό, Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ορυκτές Πρώτες Ύλες και το προγραμματιζόμενο προς αναθεώρηση ΕΠΧΣΑΑ για τις ΑΠΕ.

- Παροχή πλαισίου κατευθύνσεων στα υποκείμενα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού και σε προγράμματα / σχέδια / επενδύσεις με χωρική διάσταση.

Στρατηγικές κατευθύνσεις για την ομάδα των Δήμων Αγαθονησίου, Ανάφης, Αντιπάρου, Κάσου, Κιμώλου, Λειψών, Μεγίστης, Νισύρου, Σικίνου, Τήλου, Χάλκης

- Άνετη και ασφαλής διαβίωση κατοίκων και επισκεπτών
- Άνετη, ασφαλής και χαμηλού κόστους προσπελασιμότητα σε τοπικά, περιφερειακά και εθνικά κέντρα εξυπηρέτησης και παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών
- Εξασφάλιση των βασικών υποδομών, μέσων και υπηρεσιών για εκπαίδευση, υγεία, πρόνοια, επιμόρφωση και αναψυχή
- Εξασφάλιση ικανοποιητικής απασχόλησης σε ετήσια βάση και ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας & δραστηριοτήτων (αύξηση εξωστρέφειας)
- Διευκόλυνση εμπορίας τοπικών προϊόντων “Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Προγράμματος
- Συγκράτηση νεανικού πληθυσμού και προσέλκυση «εποίκων»
- Προστασία και διατήρηση παραδοσιακού τρόπου ζωής
- Μεγέθυνση των εσόδων από τον τουρισμό μέσω ημερήσιων επισκέψεων αποτρέποντας την υπερφόρτωση των τεχνικών υποδομών και το μειονέκτημα της περατότητας του δυναμικού σε κλίνες
- Ανάπτυξη εθελοντισμού - ευαισθητοποίηση - ενεργός συμμετοχή του κοινού, των φορέων και οργανώσεων στην επίτευξη ποσοτικοποιημένων αναπτυξιακών στόχων
- Κινητοποίηση «εξωτερικών» δυνάμεων (π.χ. ομογενείς) για την υλοποίηση των στόχων και δράσεων
- Επιμορφωτικές εκστρατείες για το κοινό σε επιλεγμένα θέματα.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΟΧΩΝ	
Σύστημα Μεταφορών – Συγκοινωνίες	➤ Συμπλήρωση / βελτίωση λιμενικών υποδομών & συνοδευτικών εγκαταστάσεων ➤ Μελέτη διερεύνησης αναδιάρθρωσης συστήματος μεταφορών με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών σε ετήσια βάση ➤ Ενίσχυση διασύνδεσης υποομάδων νησιών ➤ Ολοκλήρωση προγράμματος κατασκευής ελικοδρομίων ➤ Μελέτη χωροθέτησης & κατασκευής υδατοδρομίων ➤ Βελτίωση οδικού δικτύου με έμφαση στη σύνδεση οικισμών – λιμένων ➤ Παρακάμψεις οικισμών
Επικοινωνίες	➤ Εξασφάλιση πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας ευρυζωνικά & δορυφορικά δίκτυα ➤ Εκσυγχρονισμός δικτύων ραδιοφώνου και τηλεόρασης
Ενέργεια	➤ Εξασφάλιση ικανοποίησης αναγκών σε περιόδους αιχμής ➤ Αυστηρός έλεγχος χωροθέτησης μονάδων παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ (α/γ, φ/β κλπ.) ➤ Μελέτη διερεύνησης βέλτιστου συνδυασμού ΑΠΕ για εξασφάλιση ενεργειακής επάρκειας & αυτάρκειας ➤ Εξοικονόμηση ενέργειας σε κοινόχρηστα / κοινωφελή, κατοικίες και επαγγελματικά κτίρια ➤ Υπογειοποίηση δικτύου τουλάχιστον σε αξιόλογους και παραδοσιακούς (κηρυγμένους και μη) οικισμούς
Υδρευση	➤ Αποχέτευση Διαχείριση υγρών αποβλήτων ➤ καινοτομίες στην παραγωγή νερού με συνδυασμό ΑΠΕ για αφαλάτωση — ➤ Καινοτομίες στη συλλογή και αξιοποίηση (π.χ. παραγωγή

	ενέργειας) ομβρίων υδάτων — ➤ Υποδομές εξασφάλισης επάρκειας νερού για οικονομικές – παραγωγικές δραστηριότητες (πρωτο- και τριτογενής τομέας) και οικιστική χρήση — ➤ Συντήρηση / συμπλήρωση / βελτίωση / κατασκευή νέων δικτύων, αντλιοστασίων, ταχυδιύλιστηρίων κλπ. — ➤ Εισαγωγή συστημάτων εξοικονόμησης / ανακύκλωσης / επαναχρησιμοποίησης επεξεργασμένου νερού ΒΙΟΚΑ για άρδευση ή/και εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα — ➤ Καινοτόμες μέθοδοι διαχείρισης υγρών αποβλήτων (π.χ. φυσικές λίμνες - lagoons)
Διαχείριση στερεών αποβλήτων	➤ Ολοκλήρωση ΧΥΤΑ ➤ Προώθηση προγραμμάτων ανακύκλωσης, συμπεριλαμβανομένων αδρανών υλικών και οικοδομικών ➤ Προώθηση προγραμμάτων αξιοποίησης οργανικών αποβλήτων (παραγωγή βιοαερίου, εδαφοβελτιωτικών κλπ.) – οικιακή κομποστοποίηση ➤ Έρευνα συλλογικής διαχείρισης στερεών αποβλήτων μεταξύ υποομάδων νησιών
Οικονομικές δραστηριότητες / επιχειρηματικότητα / εξωστρέφεια Πρωτογενής τομέας	➤ Ανασυγκρότηση του πρωτογενή τομέα με παραδοσιακά είδη και παραδοσιακές μεθόδους καλλιεργειών, κτηνοτροφίας – προώθηση αγροδασοπονίας ➤ Βελτίωση μελισσοκομικής χλωρίδας με σκοπό την προώθηση της μελισσοκομίας ➤ Μεταποίηση αγροτικών προϊόντων: αλιεύματα, κηπευτικά – φρούτα – βότανα κλπ., γαλακτοκομικά / τυροκομικά, μελισσοκομικά, οινοποίηση / οινοπνευματώδη ➤ Σύνδεση της αγροτικής δραστηριότητας με τον τουρισμό (αγροτουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός κλπ.) ➤ Προώθηση παραγωγής προϊόντων προέλευσης και προϊόντων βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφίας /

πτηνοτροφίας / μελισσοκομίας

- Ειδικές ενισχύσεις (κίνητρα) για την ανάπτυξη αυτών των πρακτικών & την προσέλκυση νέων και επαναπατριζόμενων κατοίκων
- Ενίσχυση για μεταφορά ζώων προοριζόμενων για σφαγή (στο πλαίσιο του Κανονισμού 1405/2006 των «Μικρών νησιών του Αιγαίου») σε μεγαλύτερα νησιά που διαθέτουν ανάλογες υποδομές
- Οργάνωση επιτόπου προγραμμάτων επιμόρφωσης και ενημέρωσης
- Έλεγχος των χρήσεων γης για την προστασία των απαραίτητων και ιστορικά διαθέσιμων χώρων για τη λειτουργία του πρωτογενή τομέα ανεξαρτήτως ποιότητας εδαφών
- Σταδιακή παύση χρήσης αγροχημικών – εφαρμογή προγραμμάτων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής για την αποφυγή εντάσεων και την προστασία των υδροφορέων
- Ανασύσταση αναβαθμίδων
- Διατήρηση & επαναδημιουργία φυσικών φυτοφρακτών με σκοπό την προστασία από ανέμους, επέλαση άμμου κλπ. και πέτρινων ξερολιθιών
- Προστασία μικρο-λιβαδικών εκτάσεων
- Συντήρηση, κατασκευή & ένταξη στα δίκτυα υδρομάστευσης μικρών πέτρινων φραγμάτων / αναβαθμίδων ανάσχεσης σε μισγάγγειες
- Συντήρηση και προστασία παραδοσιακών πηγαδιών / έλεγχος γεωτρήσεων
- Συμπλήρωση λιμνοδεξαμενών & δικτύων διανομής νερού
- Εκπόνηση μελετών βοσκοϊκανότητας
- Οριοθέτηση βοσκοτόπων με δυνατότητα δημιουργίας στοιχειωδών εγκαταστάσεων εσταυλισμού
- Πιλοτικές εφαρμογές σύγχρονων λύσεων περιορισμού των ζώων (ηλεκτροφόρων φρακτών)
- Εξασφάλιση αδειών λειτουργίας από όλες τις

	κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις ➤ Μελέτη κατάστασης ιχθυοαποθεμάτων ➤ Μελέτη κατάστασης ιχθυοαποθεμάτων ➤ Προστασία & διαχείριση αλιευτικών πεδίων / δημιουργία ελεγχόμενων περιοχών για την προστασία & αποκατάσταση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας & των οικοσυστημάτων ➤ Κατασκευή / τοποθέτηση στατικών ή κινητών εγκαταστάσεων για την προστασία και τη βελτίωση της θαλάσσιας πανίδας και χλωρίδας (π.χ. Τεχνητοί Υφαλοι) ➤ Ειδικά κριτήρια χωροθέτησης υδατοκαλλιεργειών - ίδρυση & λειτουργία βιολογικών μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας μικρής κλίμακας από ομάδες αλιέων ➤ Συμπλήρωση / βελτίωση & κατασκευή νέων αλιευτικών καταφυγίων
Δευτερογενής τομέας	➤ Κατασκευή μικρών μονάδων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων (αλιεύματα, κηπευτικά – φρούτα – βότανα κλπ., γαλακτοκομικά / τυροκομικά, μελισσοκομικά, οινοποίηση / οινοπνευματώδη κλπ.) όπως τυροκομεία, ελαιολιβεύματα / μικρά τυποποιητήρια για παραγωγή βιολογικού λαδιού, οινοποιεία ➤ Δημιουργία, μικρής κλίμακας, εγκαταστάσεων τυποποίησης, μεταποίησης και εμπορίας αλιευτικών προϊόντων (συσκευαστήρια, ψυκτικοί και αποθηκευτικοί χώροι) για την παραγωγή παραδοσιακών αλίπαστων και άλλων ιχθυοπαρασκευασμάτων ➤ Διατήρηση παραδοσιακών ναυπηγείων – καρνάγιων ➤ Ορθολογική αξιοποίηση ορυκτών πόρων & μεγιστοποίηση της επιτόπιας επεξεργασίας (όπου είναι δυνατόν)
Τριτογενής τομέας	➤ Καινοτόμος απασχόληση με χρήση διαδικτύου στη διάρκεια του χρόνου ➤ Εκπαίδευση / εξειδίκευση σε θέματα συντήρησης τεχνικών υποδομών (π.χ. ΒΙΟΚΑ, αφαλάτωση,

	διύλιστήρια, αντλιοστάσια, παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ, ανακύκλωση) Ειδικές δράσεις για τον Τουρισμό ➤ Αυστηρά ελεγχόμενη ανάπτυξη με προτεραιότητα σε πολιτιστικό, οικολογικό, θαλάσσιο / καταδυτικό, αλιευτικό τουρισμό ➤ Μικρής κλίμακας ειδικές υποδομές εξυπηρέτησης δραστηριοτήτων τουρισμού & αναψυχής (π.χ. διαδρομές πολιτιστικού & φυσιολατρικού ενδιαφέροντος, μαρίνες, τουριστικά αγκυροβόλια & καταφύγια, οικομουσεία) ➤ Θεματική & χωρική δικτύωση
Κοινωνικές υποδομές & Υπηρεσίες	➤ Αναβάθμιση Περιφερειακών Ιατρείων προς την κατεύθυνση των Κέντρων Υγείας ➤ Εμπλουτισμός ιατρικού εξοπλισμού & διευρυμένο φάσμα ιατρικών / παραϊατρικών ειδικοτήτων ➤ Διερεύνηση λειτουργίας πλωτού νοσοκομείου με ιδιαίτερη έμφαση στην προληπτική ιατρική ➤ Βελτίωση συνθηκών & χρόνου αεροδιακομιδής ή/και θαλάσσιας διακομιδής ➤ Πρόνοια για την δημιουργία εγκαταστάσεων συντήρησης σορών (εξασφάλιση χρόνου άφιξης απόδημων συγγενών) ➤ Εκσυγχρονισμός κτιριακών εγκαταστάσεων / εφαρμογή υψηλών προδιαγραφών συστημάτων εκπαίδευσης από απόσταση
Περιβάλλον – Πολιτισμός – Τοπίο – Ασφάλεια / Θωράκιση	➤ Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών – Διαχειριστικών Σχεδίων Περιοχών Δικτύου NATURA 2000 & άλλων αξιόλογων / ευαίσθητων περιοχών – προώθηση θεσμικών διαδικασιών ➤ Καταφύγια θηραμάτων ➤ Προστασία (οριοθέτηση) & διαχείριση δασών & δασικών εκτάσεων – σχέδια & εξοπλισμός δασο-πυροπροστασίας ➤ Αντιμετώπιση φαινομένων διάβρωσης, κατολισθήσεων, πλημμυρών κλπ.

- Αντισεισμική θωράκιση & αντιμετώπιση επιπτώσεων (π.χ. τσουνάμι)
- Προληπτικές δράσεις αντιμετώπισης κλιματικής αλλαγής
- Ειδικές δράσεις έρευνας & διαχείρισης υδατικών πόρων
- Καθορισμός αιγιαλού & παραλίας
- Εφαρμογή προγραμμάτων επανάταξης θαλάσσιων & χερσαίων οικοσυστημάτων
- Ενταξη της πολιτισμικής συνιστώσας στην αναπτυξιακή διαδικασία
- Προώθηση υποδειγματικών εφαρμογών ενεργού και παθητικής συμμετοχής σε τουριστικές δραστηριότητες που συνδέονται με τα ενδιαφέροντα του υποθαλάσσιου περιβάλλοντος
- Διατήρηση παραδοσιακού χαρακτήρα οικισμών
- Αποκατάσταση / ανθρωπογενών δημιουργημάτων / ειδικών κατασκευών (π.χ. μύλοι, πηγάδια, στέρνες, κρήνες, ξερολιθιές, αναβαθμίδες, μονοπάτια / καλντερίμια κλπ.)
- «Θερινά» Σχολεία με αντικείμενο παραδοσιακές τεχνικές δόμησης & οικοδομικά επαγγέλματα, καλλιεργειών, μελισσοκομίας, ναυπήγησης μικρών σκαφών, κατασκευής σκευών, λαογραφική παράδοση κλπ.
- Καταγραφή, αξιολόγηση, ανάδειξη, ενδο- & διανοητική δικτύωση φυσικών και πολιτισμικών πόρων – ένταξη στην τουριστική προσφορά – προβολή / προώθηση / εφαρμογές σύγχρονων εκθεσιακών μεθόδων π.χ. εικονικά μουσεία
- Ειδικές Μελέτες Τοπίου με σκοπό την αναγνώριση, αξιολόγηση και ανάδειξη
- Αποκατάσταση τοπίου (από εξόρυξη / λατόμευση, ΧΑΔΑ, εκσκαφές κ.ά.)
- Σύνταξη ειδικών προδιαγραφών (τυπολογικών, μορφολογικών) κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων (στάβλοι, γεωργικές & άλλες αποθήκες, εργαστήρια κλπ.)
- Ειδικά κριτήρια χωροθέτησης & τυπολογίας /

2.3 Αποστολή του Δήμου Λειψών

Η αποστολή των δήμων, όπως ορίζεται στο άρθρο 102 του Συντάγματος, είναι η μέριμνα για τις τοπικές υποθέσεις και η άσκηση αρμοδιοτήτων που αποσκοπούν στην εξυπηρέτηση των τοπικών κοινωνιών, την τοπική ανάπτυξη και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών.

2.4 Όραμα του Δήμου Λειψών

Ο Δήμος Λειψών να εξελιχθεί σε πρότυπο βιώσιμης νησιωτικής ανάπτυξης, ενισχύοντας την περιβαλλοντική ισορροπία, την οικονομική ανθεκτικότητα και την κοινωνική συνοχή.

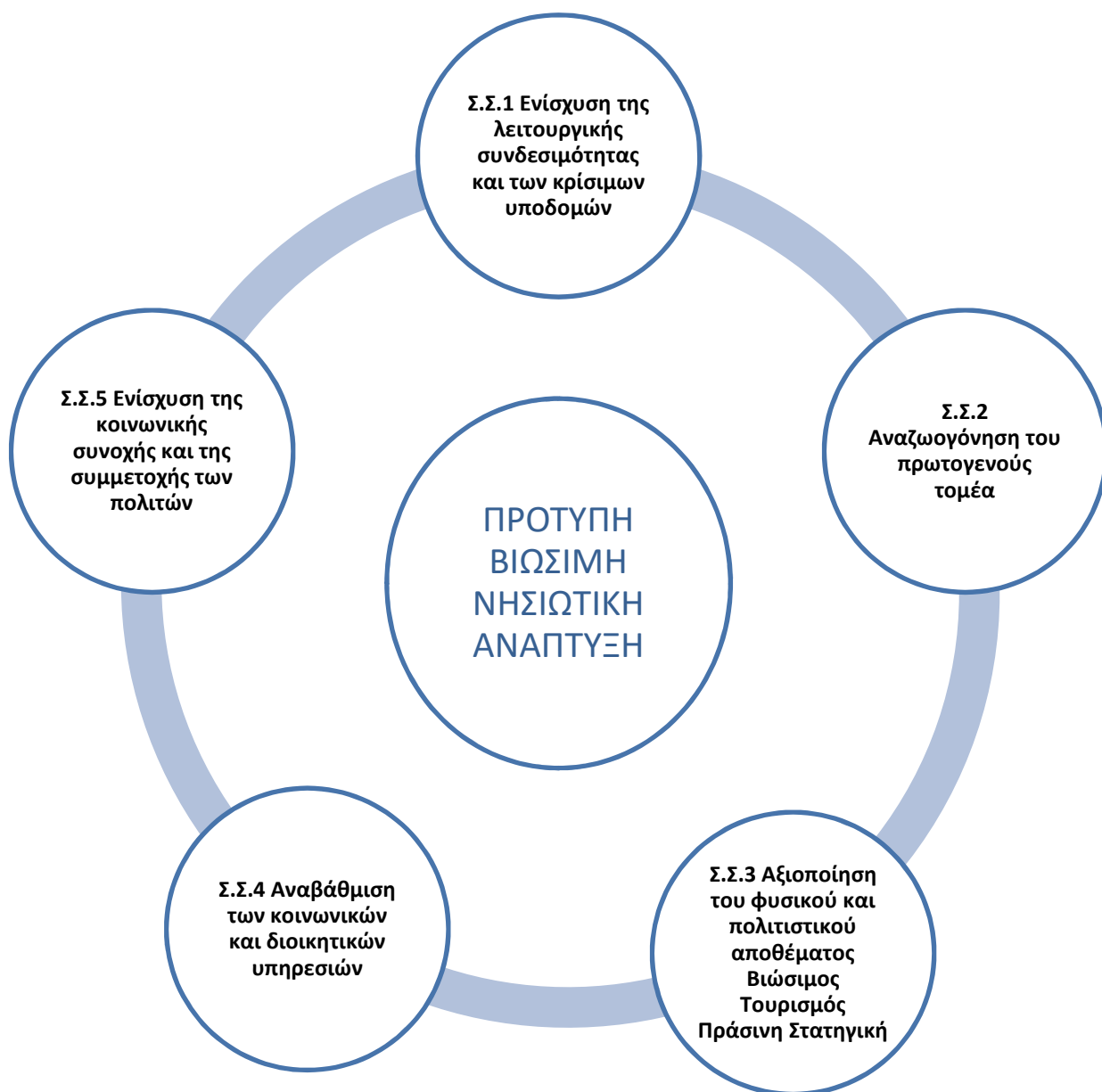
Ένας Δήμος αυτάρκης υδροδοτικά και ενεργειακά, με κυκλική οικονομία και στόχο τη μηδενική παραγωγή αποβλήτων με αξιοποίηση του φυσικού και πολιτισμικού πλούτου, στήριξη της τοπικής αγροτικής και κτηνοτροφικής παραγωγής και του θεματικού, ήπιου τουρισμού.

Ένας δήμος που θα επιτύχει όχι μόνο να διατηρήσει αλλά και να αυξήσει τον πληθυσμό του αναγνωρίζοντας ότι αυτό είναι αναγκαίο για τη βιωσιμότητα του νησιού και ότι αποτελεί έναν αδιάψευστο δείκτη επιτυχούς αναπτυξιακής πολιτικής.

Ένας τόπος που υπερβαίνει τις προκλήσεις της νησιωτικότητας, με καινοτομία, διαδημοτική συνεργασία και συμμετοχική διακυβέρνηση, με σύγχρονες υποδομές μεταφορών και ψηφιακής συνδεσιμότητας, με ποιοτικές κοινωνικές υπηρεσίες και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση, διασφαλίζοντας υψηλή ποιότητα ζωής, ισότιμη πρόσβαση και ευκαιρίες για όλους τους κατοίκους του.

2.5 Στρατηγικοί Στόχοι

Με βάση την ανάλυση SWOT για το Δήμο, ορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι κατευθυντήριες πολιτικές για την περαιτέρω ανάπτυξή του, σε όλους τους τομείς και με όρους βιωσιμότητας:

2.6 Κατευθυντήριες Πολιτικές- Ειδικοί στόχοι

Στρατηγικός Στόχος 1. Ενίσχυση της λειτουργικής συνδεσιμότητας και των κρίσιμων υποδομών

- Ανάπτυξη και αναβάθμιση των υποδομών ύδρευσης και ενέργειας, με στόχο την ενίσχυση της βιωσιμότητας, της λειτουργικής αυτάρκειας και της ποιότητας ζωής των κατοίκων.

- Βελτίωση των υποδομών μεταφορών και ψηφιακής δικτύωσης, με έμφαση στην ενίσχυση της προσβασιμότητας, της κινητικότητας και της ισότιμης διασύνδεσης με την ηπειρωτική χώρα και τα γειτονικά νησιά.
- Ολοκλήρωση των έργων σε εξέλιξη και νέες παρεμβάσεις ανάπλασης με σεβασμό στην πολιτιστική ταυτότητα και στόχο τη βελτίωση της λειτουργικότητας και της ποιότητας ζωής.
- Προώθηση του νησιωτικού ισοδύναμου για την ανάπτυξης του νησιού.

Ειδικοί Στόχοι

Ενίσχυση της υδατικής αυτονομίας του Δήμου.

Διασφάλιση επάρκειας και ποιότητας του παρεχόμενου νερού.

Ολοκλήρωση αναβαθμίσεων στο λιμένα Λειψών.

Δημιουργία υποδομής υδατοδρομίου.

Αναβάθμιση του οδικού δικτύου – Ανακατασκευή του επαρχιακού.

Βελτίωση κυκλοφορίας, στάθμευσης και πεζής μετακίνησης.

Ολοκλήρωση παρεμβάσεων ενεργειακής εξοικονόμησης και αναβάθμισης δημοτικών υποδομών.

Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας και των τηλεπικοινωνιακών υποδομών.

Ανάπλαση/ βελτίωση κοινόχρηστων και δημόσιων χώρων.

Στρατηγικός Στόχος 2: Βιώσιμη αγροτική ανάπτυξη και ενίσχυση της τοπικής παραγωγής

- Στήριξη της πρωτογενούς παραγωγής μέσω του εκσυγχρονισμού των αρδευτικών και μεταποιητικών υποδομών και της ενίσχυσης της αγροτικής εκπαίδευσης
- Αναδιάρθρωση της γεωργικής παραγωγής, με έμφαση στη βιολογική καλλιέργεια, τα αρωματικά φυτά και την ποιοτική ελαιοπαραγωγή.
- Ενίσχυση της εκτατικής κτηνοτροφίας με επενδύσεις σε κρίσιμες υποδομές (σφαγείο, ψυκτικοί θάλαμοι). Εμπλουτισμός της ανθοφορίας για την στήριξη της Μελισσοκομίας.
- Προστασία της θαλάσσιας βιοποικιλότητας και διατήρηση των ιχθυοαποθεμάτων
- Διασύνδεση της αγροδιατροφής με τον τουρισμό, ενδυναμώνοντας την τοπική οικονομία.

- Αξιοποίηση των ΤΠΕ των ψηφιακών μονάδων από μακριά για την προώθηση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας.

Ειδικοί στόχοι

Βελτίωση της προσβασιμότητας και της λειτουργικότητας των αγροτικών εκμεταλλεύσεων.

Αύξηση της κάλυψης και της αποδοτικότητας των αρδευτικών υποδομών.

Ενίσχυση της αγροδιατροφικής επιχειρηματικότητας με έμφαση σε ελαιόλαδο, οίνο τα κτηνοτροφικά και εν γένει τοπικά προϊόντα.

Προώθηση των ρυθμίσεων για καθορισμό ζωνών ή περιόδων απαγόρευσης της αλιείας.

Αξιοποίηση των «Ψηφιακών Μονάδων από μακριά» στην απασχόληση και των ψηφιακών μέσων για τη στήριξη της αγροτικής παραγωγής, του αγροτουρισμού και της προώθησης τοπικών προϊόντων.

Στρατηγικός Στόχος 3: Αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος - βιώσιμος τουρισμός – πράσινη στρατηγική

- Προστασία και ανάδειξη της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, με έμφαση σε περιοχές NATURA, μνημεία και τοπία.
- Προώθηση ήπιων και θεματικών μορφών τουρισμού, όπως ο πολιτιστικός, ο θρησκευτικός, ο περιηγητικός και ο αλιευτικός, με σεβασμό στο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον του νησιού.
- Εφαρμογή αρχών κυκλικής οικονομίας, με έμφαση στη μείωση αποβλήτων (Waste Zero), την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση, στο πλαίσιο μιας ανθεκτικής και περιβαλλοντικά υπεύθυνης τοπικής ανάπτυξης.
- Ενίσχυση της σύνδεσης τοπικών προϊόντων και πολιτισμού με την τουριστική εμπειρία.
- Αξιοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών για τουριστική πληροφόρηση, αγροτική παραγωγή και προώθηση τοπικών προϊόντων.

Ειδικοί στόχοι

Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής μέσω πράσινων παρεμβάσεων.

Ενίσχυση θεματικών τουριστικών προϊόντων (πολιτικός, θρησκευτικός, γαστρονομικός, περιπατητικός τουρισμός).

Ανάδειξη πολιτιστικών και περιβαλλοντικών διαδρομών , σε συνδυασμό με ψηφιακή ξενάγηση (Smart Heritage).

Στρατηγική διαχείρισης αποβλήτων με στόχο την αδειοδότηση ΧΥΤΥ και την υλοποίηση προσεγγίσεων Zero Waste.

Ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας, μέσω λειτουργικής αναβάθμισης του Πολυιατρείου και της αξιοποίησης της τηλεϊατρικής.

Στρατηγικός Στόχος 4: Αναβάθμιση των κοινωνικών και διοικητικών υπηρεσιών

- Ενίσχυση των υπηρεσιών υγείας, κοινωνικής πρόνοιας και φροντίδας παιδιών
- Αναδιοργάνωση της δημοτικής διοίκησης με την κατάρτιση νέου Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσία, τη στελέχωση των υπηρεσιών και τη διαρκή επιμόρφωση του προσωπικού.
- Προώθηση του Ψηφιακού Μετασχηματισμού.
- Αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων και συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για την ενίσχυση των υποδομών και των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Καλλιέργεια εξωστρέφειας μέσω διαδημοτικών, διαπεριφερειακών και διεθνών συνεργασιών, με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας, την προσέλκυση πόρων και την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.

Ειδικοί Στόχοι

Ανάπτυξη κοινωνικών δομών/ υπηρεσιών στους τομείς απασχόλησης, ισότητας των φύλων, υγιούς γήρανση, στήριξης των μονογονεϊκών οικογενειών και παιδικής προστασίας.

Κατάρτιση σύγχρονου ΟΕΥ με προσαρμογή στις σύγχρονες λειτουργικές ανάγκες και αρμοδιότητες των ΟΤΑ.

Αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας, για την αποτελεσματική και άμεση εξυπηρέτηση των πολιτών.

Καλλιέργεια εξωστρέφειας - προώθηση των διαδημοτικών, διαπεριφερειακών και διεθνών συνεργασιών για ανταλλαγή τεχνογνωσίας, προσέλκυση πόρων και ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου.

Στρατηγικός Στόχος 5: Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών και της κοινωνικής συνοχής

- Εφαρμογή πολιτικών κοινωνικής ένταξης ευάλωτων ομάδων (ηλικιωμένοι, ΑμεΑ, άνεργοι κ.λπ.)
- Στήριξη της οικογένειας και της γονεϊκότητας
- Προώθηση της ενεργού συμμετοχής στα κοινά, του εθελοντισμού και των συνεργειών με τοπικούς φορείς.
- Καλλιέργεια της τοπικής ταυτότητας και της κοινωνικής συνοχής για μια δημοκρατική, ανθεκτική και χωρίς αποκλεισμούς κοινότητα.

Ειδικοί Στόχοι

Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες

Πρωτοβουλίες στήριξης των νέων οικογενειών

*Ενίσχυση των μέσων πληροφόρησης και των μηχανισμών διαφάνειας και αξιολόγησης
πολιτικών με συμμετοχή πολιτών*

Ενίσχυση της εξωστρέφειας της τοπικής ταυτότητας

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ

1. Νόμος 3463/2006 (Α' 114), «Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων» άρθρα 203-207
2. Υπ' αριθ. ΔΙΠΑ/Φ.4/οικ.7323/5-4-2006 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης, σχετικά με τη μεθοδολογία του καθορισμού Δεικτών Μέτρησης της Αποτελεσματικότητας της Διοίκησης - Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού & Παρακολούθησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων.
3. Εγκύκλιος 45 με αριθ. πρωτ. 58939/ 25-10-2006 του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικά με το σκοπό, τη διάρθρωση και τους στόχους των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ
4. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 18183/ 02-04-2007 (Β'534) σχετικά με τη δομή και το περιεχόμενο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ
5. Νόμος 3852/2010 (Α' 87), «Πρόγραμμα Καλλικράτης» άρθρα 266 και 62
6. Οδηγός παρακολούθησης, αξιολόγησης, επικαιροποίησης και αναθεώρησης Ε.Π. Δήμων εγχειρίδιο συμπλήρωσης των εντύπων 2011, της Ε.Ε.Τ.Α.Α.
7. Άρθρο 79 του ν.4172/2013 (Α'167) για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΟΤΑ Α' Βαθμού
8. Υπουργική Απόφαση 41179/04-11-2014 (Β'2970) "Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) Α' βαθμού για τη δημοτική περίοδο 2014–2019".
9. Υπ' αριθμ. 8586/ 31-3-2015 έγγραφο του ΥΠ.ΕΣ και Διοικητικής Ανασυγκρότησης σχετικά με την κατάρτιση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Δήμων
10. Νόμος 4555/2018 «Κλεισθένης Ι» (Α'133), άρθρο 175 σχετικά με τροποποίηση του άρθρου 266 του ν. 3852/2010
11. Νόμος 4604/2019 για την Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας
12. Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2024-2026
13. Σχέδιο Δράσης για τον Ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών Δικαιωμάτων , Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2021

14. Νόμος 4674/2020 «Στρατηγική αναπτυξιακή προοπτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ρύθμιση ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις», (Α'53), άρθρο 7 σχετικά με την εκπόνηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των ΟΤΑ
15. Υπ' αριθ. ΔΙΠΑ/Φ.10/οικ.2813/ 23-1-2008 εγκύκλιος του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α. για τον καθορισμό Δεικτών Μέτρησης της Αποτελεσματικότητας της Διοίκησης.
16. Νόμος 3230/2004 (Α'44) και ν. 4940/2022 (Α'112) σχετικά με τη «Διοίκηση μέσω στόχων»
17. Β.Ν. Κεφής «Διοίκηση Ολικής Ποιότητας» εκδόσεις Κριτική 2014, Αθήνα
18. Εγχειρίδιο του ΥΠ.ΕΣ/2007 «Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης»
19. Κατάλογος Δεικτών μέτρησης της αποτελεσματικότητας (ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.) 2025
20. ΕΣΠΑ 2021-2027 και Τοπική Αυτοδιοίκηση, ΚΕΔΕ-ΕΕΤΑΑ - Νοέμβριος 2023
21. Η οικονομική διοίκηση και Δημοσιονομική Διαχείριση των Δήμων, ΚΕΔΕ/ ΕΕΤΑΑ Νοέμβριος 2023
22. Νησιωτικότητα: Αναπτυξιακές κατευθύνσεις και χρηματοδοτήσεις της προγραμματικής περιόδου 2021-2027, Εργαστήριο Τοπικής και Νησιωτικής Ανάπτυξης Πανεπιστημίου Αιγαίου, ΕΕΤΑΑ
23. Πρόγραμμα « Νότιο Αιγαίο» Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) για τα μικρά νησιά Δωδεκανήσων, REMACO, 2024
24. Περιφερειακό Πρόγραμμα Νότιο Αιγαίο 2021-2027 (σχέδιο 2021)
25. Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης Νοτίου Αιγαίου
26. Στρατηγικό και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019 Δήμου Λειψών
27. Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας Δήμου Λειψών
28. Απογραφικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. από τις Γενικές Απογραφές Πληθυσμού και Κατοικιών ετών 2011 και 2021
29. ΕΛΣΤΑΤ. τακτική e έκδοση «Συνθήκες Διαβίωσης στην Ελλάδα»

